รายงาน

ผลการบริหารจัดการศูนย์ประสานงานวิจัยและนวัตกรรมโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ปีงบประมาณ 2563

ผู้จัดทำ

นายเดชาคม ยงยืน	นักวิชาการสาธารณสุขปฏิบัติการ	กองนวัตกรรมและวิจัย

ที่ปรึกษา

นายสมบัติ แทนประเสริฐสุข	อดีตนายแพทย์ทรงคุณวุฒิ	กรมควบคุมโรค
นางสาวพรทิพย์ ศิริภานุมาศ	อดีตนักวิชาการสาธารณสุขทรงคุณวุฒิ	กรมควบคุมโรค
นายปณิธี ธัมมวิจยะ	นายแพทย์เชี่ยวชาญ	กองระบาดวิทยา
นายปวิตร คตโคตร	นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการ	กองนวัตกรรมและวิจัย
นางธนพรรณ ฟองศิริ	ข้าราชการบำนาญ	

กิตติกรรมประกาศ

รายงานฉบับนี้ได้รับคำแนะนำในการศึกษา ค้นคว้า และการเขียนรายงานจาก นายปวิตร คตโคตร ทั้งนี้การปฏิบัติงานของศูนย์ประสานงานวิจัยและนวัตกรรมโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ได้รับการสนับสนุน คำแนะนำในการพัฒนารูปแบบการดำเนินงานจาก นพ.สมบัติ แทนประเสริฐสุข นพ.ปณิธี ธัมมวิจยะ นางสาว พรทิพย์ ศิริภานุมาศ นางธนพรรณ ฟองศิริ ภายใต้ความอนุเคราะห์ของ นพ.สุวรรณชัย วัฒนายิ่งเจริญชัย อดีต อธิบดีกรมควบคุมโรค และขอขอบพระคุณผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง อาทิ ผู้บริหารกรมควบคุมโรค ผู้เชี่ยวชาญ ผู้ทรงคุณวุฒิ นักวิจัย นักพัฒนานวัตกรรม และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกท่าน ที่ทำให้การปฏิบัติงานของศูนย์ประสานงานวิจัยและนวัตกรรมโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 สามารถดำเนินงานได้อย่างราบรื่นและบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
กิตติกรรมประกาศ	
บทที่ 1 บทนำ	**1 - 2**
1. ความเป็นมาและความสำคัญ	1
2. วัตถุประสงค์	2
บทที่ 2 ทบทวนวรรณกรรม	**3 - 31**
1. สถานการณ์	3
2. โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019	5
3. ระบาดวิทยา	6
4. การเฝ้าระวังโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019	9
5. การตอบโต้ภาวะฉุกเฉินด้านสาธารณสุขขององค์การอนามัยโลก	12
6. ศูนย์บริหารสถานการณ์แพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019	14
7. ศูนย์ปฏิบัติการภาวะฉุกเฉิน (Emergency Operation Center, EOC) กระทรวงสาธารณสุข	17
8. ศูนย์ปฏิบัติการด้านนวัตกรรมการแพทย์ และการวิจัยและพัฒนา (ศปก.วิจัย)	24
9. เทคนิคการประสานงาน (Cooperation Technique)	27
บทที่ 3 วิธีการดำเนินงาน	**32 - 43**
1. โครงสร้างศูนย์ประสานงานวิจัยและนวัตกรรมโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019	33
2. ขั้นตอนการดำเนินงาน	36
2.1 ขั้นตอนการรับข้อเสนองานวิจัยและนวัตกรรมโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019	36
2.2 ขั้นตอนการจัดประชุมหารือเร่งด่วนเฉพาะรายโครงการวิจัยหรือนวัตกรรมโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019	37
2.3 ขั้นตอนจัดประชุมเพื่อขับเคลื่อนงานวิจัยและนวัตกรรมเพื่อป้องกันและรับมือการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019	38
2.4 ขั้นตอนการประสานนโยบาย ผู้ใช้ประโยชน์ แหล่งทุน นักวิจัย และแหล่งข้อมูล	40
2.5 ขั้นตอนการรวบรวมข้อมูลวิจัย นวัตกรรมและเทคโนโลยีโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของประเทศ	41
2.6 ขั้นตอนการดำเนินงานด้านอื่น ๆ	43
บทที่ 4 ผลการดำเนินงาน	**44 - 51**
1. การรับข้อเสนองานวิจัยและนวัตกรรมโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019	44

สารบัญ (ต่อ)

เรื่อง **หน้า**

2. การจัดประชุมหารือเร่งด่วนเฉพาะรายโครงการวิจัยหรือนวัตกรรมโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 45

3. การประชุมเพื่อขับเคลื่อนงานวิจัยและนวัตกรรมเพื่อป้องกันและรับมือการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 46

4. การประสานนโยบาย ผู้ใช้ประโยชน์ แหล่งทุน นักวิจัย และแหล่งข้อมูล 48

5. การรวบรวมข้อมูลวิจัย นวัตกรรม และเทคโนโลยีโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของประเทศ 49

6. การดำเนินงานด้านอื่น ๆ 50

6.1 การดำเนินงานด้านการประชาสัมพันธ์ 50

บททที่ 5 สรุปและอภิปรายผล **52 – 55**

1. สรุปผลการดำเนินงาน 52

2. อภิปรายผล 53

3. ข้อเสนอแนะ 54

อ้างอิง **56**

ภาคผนวก **58 - 73**

ภาคผนวก 1 แบบฟอร์มกำหนดโจทย์วิจัย COVID-19 59

ภาคผนวก 2 ข้อมูลขอบเขตการศึกษาวิจัย 62

ภาคผนวก 3 ตัวอย่างตารางบันทึกผลข้อมูลโจทย์วิจัย โครงการวิจัย และนวัตกรรมโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 65

ภาคผนวก 4 คำสั่งปฏิบัติงานและโครงการจัดตั้งศูนย์ประสานงานวิจัยและนวัตกรรมโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 67

สารบัญภาพ

เรื่อง **หน้า**

ภาพที่ 1 แสดงจำนวนผู้ป่วยรายใหม่ และผู้ป่วยที่หายแล้ว จากโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 รายวันประเทศไทย 4

ภาพที่ 2 แสดงการคาดการณ์ระยะการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในประเทศไทย 12

ภาพที่ 3 ขั้นตอนระบบบัญชาการเหตุการณ์ สำหรับโรคและภัยสุขภาพ 17

ภาพที่ 4 ขั้นตอนระบบบัญชาการเหตุการณ์ กรณีโรคติดต่อร้ายแรง/โรคอุบัติใหม่ 23

ภาพที่ 5 โครงสร้างศูนย์ปฏิบัติการภายใต้ศูนย์บริหารสถานการณ์โควิด-19 (ศบค.) 24

ภาพที่ 6 บทบาทหน้าที่ศูนย์ปฏิบัติการด้านนวัตกรรมการแพทย์ และการวิจัยและพัฒนา (ศปก.วิจัย) 25

ภาพที่ 7 การปฏิบัติงานรองรับสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของ ศปก.วิจัย 26

ภาพที่ 8 บุคลากรศูนย์ประสานงานวิจัยและนวัตกรรมโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ปีงบประมาณ 2563 36

ภาพที่ 9 ขั้นตอนการดำเนินงานของศูนย์ประสานงานวิจัยและนวัตกรรมโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 43

ภาพที่ 10 ตัวอย่างตารางบันทึกข้อมูลโจทย์วิจัย โครงการวิจัย และนวัตกรรม ของศูนย์ประสานงานวิจัยโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 66

สารบัญตาราง

เรื่อง **หน้า**

ตารางที่ 1 ผู้บริหารศูนย์ประสานงานวิจัยและนวัตกรรมโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 33
ตารางที่ 2 บุคลากรประจำศูนย์ประสานงานวิจัยและนวัตกรรมโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 34
ตารางที่ 3 บุคลากรร่วมปฏิบัติงานศูนย์ประสานงานวิจัยและนวัตกรรมโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 35
ตารางที่ 4 นิยามตัวแปรฐานข้อมูลวิจัยและนวัตกรรมโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 41
ตารางที่ 5 การรับข้อเสนองานวิจัยและนวัตกรรมโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 45
ตารางที่ 6 การประชุมหารือเร่งด่วนเฉพาะรายโครงการวิจัยหรือนวัตกรรมโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 46
ตารางที่ 7 แสดงจำนวนงานวิจัยและนวัตกรรมโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ที่เสนอผ่านกระบวนการหารือในที่ประชุมเพื่อขับเคลื่อนงานวิจัยและนวัตกรรมเพื่อป้องกันและรับมือการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 47
ตารางที่ 8 ข้อมูลความถี่ของการเสนองานวิจัยและนวัตกรรมโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ผ่านการประชุมเพื่อขับเคลื่อนงานวิจัยและนวัตกรรมเพื่อป้องกันและรับมือการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 แยกออกตามขอบเขตการศึกษาวิจัย 48
ตารางที่ 9 จำนวนการดำเนินงานด้านการติดต่อประสานงานของศูนย์ประสานงานวิจัยและนวัตกรรมโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 49
ตารางที่ 10 ประเภทข้อมูลที่ทำการรวบรวมในฐานข้อมูลโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 50
ตารางที่ 11 จำนวนการดำเนินงานด้านการประชาสัมพันธ์ของศูนย์ประสานงานวิจัยและนวัตกรรมโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 51

บทที่ 1
บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญ

ตามที่ได้มีการรายงานพบผู้ป่วยปอดติดเชื้อไม่ทราบสาเหตุรายแรกในเมืองอู่ฮั่น ประเทศจีน ตั้งแต่วันที่ 12 ธันวาคม 2562 อีกทั้งมีกลุ่มผู้ป่วยที่มีอาการไข้และอาการของระบบทางเดินหายใจในลักษณะเดียวกันมีจำนวนเพิ่มขึ้น โดยพบการติดเชื้อจากคนสู่คนจากการสูดดมละอองฝอยในอากาศที่มีเชื้อไวรัสปะปนอยู่ ในระยะประมาณ 1-2 เมตร และจากการสัมผัสของละอองเชื้อที่ตกอยู่ตามพื้นผิววัสดุ แล้วนำมาสัมผัสกับปาก จมูก ตา จนกระทั่งเมื่อวันที่ 30 มกราคม 2563 ทั่วโลกพบผู้ติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 จำนวน 7,818 ราย โดยเป็นผู้ติดเชื้อในทวีปเอเชีย ยุโรปและอเมริกาเหนือ จำนวน 82 ราย และกระจายเป็นวงกว้างมากขึ้น นำไปสู่การประกาศภาวะฉุกเฉินด้านสาธารณสุขระหว่างประเทศ (Public Health Emergency of International Concern: PHEIC) ภายใต้กฎระเบียบด้านสุขภาพระหว่างประเทศ (International health regulation: IHR)[1] สถานการณ์ปัจจุบันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ได้มีการการระบาดไปทั่วโลก และมีผู้เสียชีวิตเป็นจำนวนมาก ทั้งนี้เมื่อประเทศไทยตรวจพบการติดเชื้อโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 จึงได้จัดตั้งระบบบัญชาการเหตุการณ์ เพื่อหยุดยั้งหรือลดผลกระทบจากภาวะฉุกเฉิน หรือสถานการณ์รุนแรงจากโรคและภัยสุขภาพ เพื่อให้เหตุการณ์กลับสู่สภาวะปกติในระยะเวลาที่สั้นที่สุด ให้มีความปลอดภัยทั้งผู้ปฏิบัติงานและผู้ที่มีภาวะเสี่ยงต่อภัยสุขภาพ และจัดตั้งศูนย์ปฏิบัติการภาวะฉุกเฉิน (EOC) ทางสาธารณสุข ให้เป็นศูนย์กลางในการสนับสนุนผู้บัญชาการเหตุการณ์ ในการกำหนดนโยบาย การตัดสินใจ ประสานงานระหว่างหน่วยงาน จัดส่ง ติดตามทรัพยากรที่ถูกร้องขอจากพื้นที่ รวมทั้งรวบรวม วิเคราะห์ และกระจายข้อมูลด้านสาธารณสุข[4]

จากสถานการณ์ข้างต้น คาดการณ์ว่าการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 น่าจะมีการระบาดอย่างต่อเนื่องและมีความรุนแรงมากขึ้น เนื่องจากยังไม่มียารักษา หรือวัคซีนในการป้องกันโรค ทั้งนี้ยังขาดองค์ความรู้ทางวิชาการด้านโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ที่เป็นหลักฐานเชิงประจักษ์ เช่น การดูแลรักษา การตรวจทางห้องปฏิบัติการ การคาดการณ์การระบาดในอนาคต และประเด็นอื่น ๆ ที่จำเป็นต้องมีการศึกษาวิจัยเพิ่มเติม ทั้งนี้ กรมควบคุมโรค ร่วมกับ สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (สวทช.) จึงได้ทำการจัดประชุมหารือแนวทางด้านการวิจัยเพื่อป้องกันและรับมือการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ขึ้นเมื่อวันที่ 13 กุมภาพันธ์ 2563 โดยมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้าร่วมประชุม ได้แก่ โรงพยาบาลราชวิถี กรมการแพทย์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสยาม สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (วช.) และสถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข โดยที่ประชุมมีมติให้มีการจัดตั้งศูนย์ประสานงานวิจัยโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (Coordinating Research Unit; COVID-19) ภายในกรมควบคุมโรค เพื่อทำหน้าที่ประสานงานกับหน่วยงานระดับนโยบาย นักวิจัย แหล่งทุนวิจัย และหน่วยงานผู้ให้ข้อมูลทางด้าน

วิชาการ ให้มีการทำงานวิจัยแบบบูรณาการได้อย่างมีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และบรรลุเป้าหมายในการแก้ไขปัญหาโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

2. วัตถุประสงค์

1. เพื่อรับข้อเสนอโครงการวิจัยและนวัตกรรมโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019
2. เพื่อจัดเวทีเฉพาะแลกเปลี่ยนข้อมูลโครงการวิจัย พัฒนานวัตกรรมและเทคโนโลยีระหว่างผู้กำหนดนโยบาย ผู้ใช้ประโยชน์ แหล่งทุน นักวิจัย ผู้สร้างนวัตกรรม และแหล่งข้อมูล
3. เพื่อจัดเวทีวิชาการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นให้ข้อเสนอแนะโครงการวิจัย นวัตกรรมและเทคโนโลยีโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019
4. เพื่อประสานนโยบาย ผู้ใช้ประโยชน์ แหล่งทุน นักวิจัย และแหล่งข้อมูล
5. เพื่อเป็นศูนย์กลางรวบรวมข้อมูลวิจัย นวัตกรรมและเทคโนโลยีโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของประเทศ

บทที่ 2

ทบทวนวรรณกรรม

รายงานนี้ได้ทำการศึกษาเอกสารและข้อมูลทางวิชาการที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลองค์ความรู้ด้านโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 การดำเนินงานในสถานการณ์ภาวะฉุกเฉินทางสาธารณสุข และการดำเนินงานด้านการติดต่อประสานงาน ดังหัวข้อต่อไปนี้

1. สถานการณ์
2. โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019
3. ระบาดวิทยา
4. การเฝ้าระวังโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019
5. การตอบโต้ภาวะฉุกเฉินด้านสาธารณสุขขององค์การอนามัยโลก
6. ศูนย์บริหารสถานการณ์แพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019
7. ศูนย์ปฏิบัติการภาวะฉุกเฉิน (Emergency Operation Center, EOC) กระทรวงสาธารณสุข
8. ศูนย์ปฏิบัติการด้านนวัตกรรมการแพทย์ และการวิจัยและพัฒนา (ศปก.วิจัย)
9. เทคนิคการประสานงาน (Cooperation Technique)

1. สถานการณ์

โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 มีการระบาดในวงกว้างในสาธารณรัฐประชาชนจีน ตั้งแต่เดือนธันวาคม 2562 เป็นต้นมา โดยเริ่มจากเมืองอู่ฮั่น มณฑลหูเป่ย์ จนถึงปัจจุบันทำให้พบผู้ป่วยยืนยันมากกว่า 70,000 ราย และเสียชีวิตมากกว่า 2,000 ราย การติดต่อผ่านทางการไอ จาม สัมผัสโดยตรงกับสารคัดหลั่งของคนและสัตว์ที่อาจเป็นแหล่งรังโรค ซึ่งยังไม่มีวัคซีนป้องกัน ส่วนยารักษาจำเพาะยังคงอยู่ในระหว่างการศึกษาวิจัย โดยเฉพาะยาต้านไวรัส Favipiravir ซึ่งทางการจีนรายงานว่าได้ผลดีในการรักษาผู้ป่วย การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 เริ่มต้นที่ประเทศจีน ตั้งแต่วันที่ 30 ธันวาคม 2562 ต่อมาได้พบผู้ป่วยยืนยันในหลายประเทศทั่วโลก จำนวนผู้ป่วยยืนยันเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว เช่น ฮ่องกง มาเก๊า ไต้หวัน เกาหลี ใต้ สิงคโปร์ และญี่ปุ่น โดยพบผู้ป่วยรายใหม่ทั่วโลกเพิ่มขึ้นวันละประมาณ 1,000 ราย มีผู้เสียชีวิตเพิ่มขึ้นวันละประมาณ 100 ราย และพบอัตราการเสียชีวิตจากโรคประมาณร้อยละ 2 ซึ่งร้อยละ 26.4 ของผู้เสียชีวิตเป็นผู้สูงอายุ และผู้ที่มีโรคประจำตัวมีโอกาสเสี่ยงที่จะเสียชีวิตเพิ่มขึ้น โดยผู้ที่เป็นโรคหัวใจมีอัตราการเสียชีวิตมากที่สุด ร้อยละ 10.5 รองลงมาคือ โรคเบาหวาน (ร้อยละ 7.3) และโรคระบบทางเดินหายใจเรื้อรัง (ร้อยละ 6.3) ขณะนี้มีหลักฐานการติดต่อจากคนสู่คน และพบมีการระบาดภายในประเทศ (local transmission) เพิ่มขึ้นในหลายพื้นที่ ข้อมูลองค์การอนามัยโลก ณ วันที่ 24 กุมภาพันธ์ 2563 พบมีรายงานการระบาดของโรครวม 35 ประเทศ 2 เขตบริหารพิเศษ ได้แก่ จีน ฮ่องกง มาเก๊า ไต้หวัน เกาหลีใต้ อิตาลี ญี่ปุ่น สิงคโปร์ อิหร่าน อเมริกา

ไทย มาเลเซีย ออสเตรเลีย เวียดนาม เยอรมัน สหราชอาณาจักร สหรัฐอาหรับเอมิเรตส์ ฝรั่งเศส แคนาดา ฟิลิปปินส์ อินเดีย สเปน รัสเซีย อิสราเอล สวีเดน ศรีลังกา เนปาล เลบานอน อิรัก ฟินแลนด์ อียิปต์ กัมพูชา เบล เยี่ยม อัฟกานิสถาน บาห์เรน คูเวต และ โอมาน องค์การอนามัยโลกได้ประเมินสถานการณ์ และเห็นว่าการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 แพร่กระจายได้อย่างรวดเร็วจนน่ากังวล ในวันที่ 30 มกราคม 2563 องค์การอนามัยโลกจึงได้ประกาศให้โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 เป็นภาวะฉุกเฉินทางสาธารณสุขระหว่างประเทศ (Public Health Emergency of International Concern) และแนะนำทุกประเทศให้เร่งรัดการเฝ้าระวัง ป้องกัน และควบคุมโรค

โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 เริ่มแพร่เข้าสู่ประเทศไทยตั้งแต่ต้นเดือนมกราคม พ.ศ. 2563 โดยผู้เดินทางท่องเที่ยวชาวจีน จากเมืองอู่ฮั่น มณฑลหูเป่ย์ ประเทศจีน พร้อมกับมีการแพร่เชื้ออย่างรวดเร็วไปยังประเทศต่างๆ ในทุกภูมิภาคผ่านผู้เดินทางจากประเทศจีนและประเทศอื่น ๆ ที่มีรายงานการแพร่เชื้อในประเทศ ประเทศทั่วโลกกำลังพยายามอย่างเต็มที่เพื่อเฝ้าระวังป้องกันการนำเชื้อเข้าจากต่างประเทศ และควบคุมการระบาดในประเทศ อย่างไรก็ตามการระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 มีแนวโน้มที่จะขยายตัวไปทั่วโลก ในลักษณะการระบาดใหญ่ (Pandemic)[5]

ภาพที่ 1 แสดงจำนวนผู้ป่วยรายใหม่ และผู้ป่วยที่หายแล้ว จากโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 รายวันประเทศไทย[9]

2. โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

ไวรัสโคโรนา เป็นไวรัสในสัตว์ที่มีหลายสายพันธุ์โดยปกติไม่ก่อโรคในคน แต่เมื่อเกิดการกลายพันธุ์เป็นสายพันธุ์ใหม่ที่สามารถก่อโรคในมนุษย์ได้ (มักเกิดจากการจัดการที่ผิดปกติโดยมนุษย์) ในขณะที่มนุษย์ยังไม่รู้จักและไม่มีภูมิต้านทานมักจะเกิดการระบาดของโรคในคนได้

โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19: ย่อจาก Coronavirus disease 2019) เป็นโรคติดเชื้อทางเดินหายใจที่เกิดจากเชื้อไวรัสโคโรนา มีชื่อทางการว่า SARS-CoV-2 ทำให้เกิดอาการไข้ ไอ และอาจมีปอดอักเสบ ถูกกำหนดชื่อโดยองค์การอนามัยโลก (WHO) ไวรัส SARS-CoV-2 ย่อมาจาก Severe Acute Respiratory Syndrome Corona Virus 2 กำหนดชื่อโดยคณะกรรมการระหว่างประเทศว่าด้วยอนุกรมวิธานของไวรัส (ICTV) โดยที่ช่วงแรกของการระบาด ใช้ชื่ออย่างไม่เป็นทางการ เช่น ไวรัสอู่ฮั่น 2019-nCoV (2019 novel coronavirus หรือไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ 2019) แต่มักจะเรียกกันง่าย ๆ ว่า “ไวรัสโควิด-19” ส่วนไวรัส SARS-Co-1 คือไวรัสที่เป็นสาเหตุของโรคติดเชื้อทางเดินหายใจรุนแรง หรือ SARS ที่ระบาด ใน พ.ศ. 2545-2546 ไวรัสที่ก่อโรคระบาดในครั้งนี้จึง เป็นชนิดที่ 2 หรือ SARS-CoV-2 ที่เป็นเชื้อโรคที่ต้องอยู่ในเซลล์เนื้อเยื่อ หรือมีเมือกคลุมอยู่ เช่น เสมหะ ไม่สามารถอยู่เป็นอิสระได้ นอกจากนี้ยังเป็นไวรัสที่เกราะด้านนอกเป็นไขมัน ซึ่งจะสลายตัวเมื่อสัมผัสกับสารซักฟอกหรือสบู่[2]

เชื้อก่อโรค

ไวรัส SARS-CoV-2 จัดอยู่ในตระกูลของเชื้อไวรัสโคโรนาซึ่งเป็นประกอบด้วยเชื้อไวรัสโคโรนาหลายชนิดที่ก่อโรคในคนได้ตั้งแต่โรคหวัดธรรมดา เช่น Coronovirus OC43 HKU1 และ 229E เป็นชนิดที่ก่อโรคหวัด (common cold) แต่อาจก่อโรคทางเดินหายใจส่วนล่างรุนแรงได้ในกลุ่มผู้ป่วยเด็กเล็กหรือ ผู้สูงอายุ ส่วนไวรัส Coronovirus NL63 เป็นเชื้อที่มักก่อโรคหลอดลมฝอยอักเสบ (bronchiolitis) ในเด็ก จนถึงเชื้อที่สามารถก่อโรคทางเดินหายใจรุนแรง เช่น เชื้อไวรัสโคโรนาที่ก่อโรคทางเดินหายใจตะวันออกกลาง Middle Ease Respiratory Syndrome (MERS-CoV) หรือเชื้อไวรัสโคโรนาที่ก่อโรคทางเดินหายใจเฉียบพลันรุนแรง (Severe acute respiratory syndrome: SARS) สำหรับเชื้อไวรัสโคโรนาชนิดใหม่ที่ไม่เคยค้นพบว่าก่อโรคในมนุษย์ ในระยะแรกจะเรียกชื่อว่าเชื้อไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ (a novel coronavirus) ต่อมาองค์การอนามัยโลกได้ตั้งชื่อโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนาที่เกิดขึ้น ใหม่นี้ว่า Coronavirus disease 2019 (COVID-19) โดยเชื้อไวรัสที่ก่อโรคให้ชื่อว่า Severe acute respiratory syndrome coronavirus 2 (SARS-CoV-2)

ลักษณะของเชื้อไวรัสโคโรนา

ไวรัสโคโรนาเป็นไวรัสชนิด enveloped, positive stranded RNA virus อยู่ใน order Nidoviridae รูปร่างของไวรัสโคโรนาเป็นทรงกลมมีหนามแหลมโดยรอบคล้ายมงกุฎ (crown-liked) บนพื้นผิว จึงเป็นที่มา

ของชื่อ corona (ภาษาละตินแปลว่ามงกุฎ) มี subgroup หลัก ๆ อยู่ 4 subgroup ได้แก่ alpha (เช่น coronavirus 229E, coronavirus NL63), beta (coronavirus OC43, coronavirus HKU1, MERS-CoV, SARS-CoV), gamma และ delta โดยเชื้อไวรัส SARS-CoV-2 จัดอยู่ใน subgroup beta coronavirus

การก่อโรคของเชื้อไวรัสโคโรนา

เชื้อไวรัสโคโรนา เป็นไวรัสที่สามารถก่อโรคได้ทั้งในคนและสัตว์มีกระดูกสันหลัง เชื้อไวรัสโคโรนาที่ก่อโรคในคนถูกค้นพบตั้งแต่ช่วงปี คศ. 1960 โดยเซลล์เป้าหมายหลักของเชื้อไวรัสโคโรนา คือ เซลล์เยื่อบุทางเดินหายใจ และทางเดินอาหาร ทำให้เวลาแพร่เชื้อก็จะแพร่ทาง 2 ระบบนี้ เชื้อไวรัสโคโรนาสามารถติดจากคนสู่คนได้หลายลักษณะ เช่น จากสิ่งคัดหลั่งของผู้ป่วยมาสัมผัสเยื่อบุต่าง ๆ เช่น เยื่อบุทางเดินหายใจ (contact transmission) หรือ แพร่ผ่านทางฝอยละอองน้ำลายขนาดใหญ่ (droplet transmission) ในบางกรณีพิเศษอาจแพร่ผ่านทางละอองฝอยขนาดเล็ก (aerosol transmission) ขณะที่มีการทำหัตถการที่ทำให้เกิดฝอยละอองขนาดเล็ก เช่น nebulization และยังสามารถแพร่ผ่านสิ่งของเครื่องใช้ต่าง ๆ ที่มีการปนเปื้อนเชื้อ (transmission via fomite) ได้ด้วย นอกจากนี้ เชื้อไวรัสโคโรนายังสามารถติดจากสัตว์สู่คนได้ ดังจะเห็นได้จากการแพร่เชื้อ SARS-CoV จากชะมด และการแพร่เชื้อ MERS-CoV จากอูฐไปสู่คน อย่างไรก็ดี ณ ขณะนี้ (กุมภาพันธ์ 2563) ยังไม่มีรายงานสัตว์ แหล่งโรคที่ชัดเจนสำหรับเชื้อไวรัส SARS-CoV-2

สารกำจัดเชื้อ (Disinfectants) ที่สามารถทำลายเชื้อไวรัสโคโรนาในสิ่งแวดล้อม

เนื่องจากเชื้อไวรัส SARS-CoV-2 เป็นเชื้อไวรัสใหม่ ยังไม่มีการทำการศึกษาประสิทธิภาพของสารกำจัดเชื้อต่อเชื้อตัวนี้โดยตรง ซึ่งสารกำจัดเชื้อที่ระบุไว้ต่อไปนี้ เป็นสารกำจัดเชื้อที่เคยมีการศึกษาว่ามีประสิทธิภาพในการกำจัดเชื้อไวรัสโคโรนาชนิดอื่น ๆ ซึ่งเป็นไวรัสตระกูลเดียวกันกับ SARS-CoV-2 ได้แก่ 70% Ethyl alcohol, Povidone-iodine (1% iodine), 0.05-0.5% Sodium Hypochlorite, 0.12% Chloroxylenol, 0.5% accelerated hydrogen peroxide เป็นต้น(5)

นอกจากสารเคมีแล้ว พบว่า เชื้อไวรัสโคโรนายังถูกทำลายได้ด้วยรังสีอุลตราไวโอเลตชนิด C (ซึ่งผลิตได้จากหลอดรังสี แต่จะไม่พบในแสงแดดธรรมชาติเนื่องจากถูกกำจัดไปด้วยชั้นบรรยากาศโอโซน) ความร้อนที่สูงกว่า 65 องศาเซลเซียส ความเป็นกรดที่ pH น้อยกว่า 3 หรือ ความเป็นเบสที่ pH มากกว่า 12[5]

3. ระบาดวิทยา

ผู้สัมผัสเชื้อโรค (contact)

ผู้สัมผัส หมายถึง ผู้ที่มีกิจกรรมร่วมกับผู้ป่วยยืนยันหรือผู้ป่วยเข้าข่าย โดยแบ่งได้ 2 กลุ่ม

1. ผู้สัมผัสที่อาจเป็นแหล่งโรค ได้แก่ ผู้สัมผัสผู้ป่วยในช่วง 14 วันก่อนเริ่มป่วย
2. ผู้สัมผัสที่อาจรับเชื้อจากผู้ป่วย ได้แก่ ผู้สัมผัสผู้ป่วยนับแต่วันเริ่มป่วย

โดยผู้สัมผัสใกล้ชิดเสี่ยงสูง หมายถึง ผู้สัมผัสที่มีโอกาสสูงในการรับหรือแพร่เชื้อกับผู้ป่วย ประกอบด้วย

- ผู้สัมผัสใกล้ชิดหรือมีการพูดคุยกับผู้ป่วยในระยะ 1 เมตร นานกว่า 5 นาที หรือถูกไอจามรดจาก ผู้ป่วยโดยไม่มีการป้องกัน เช่น ไม่สวมหน้ากากอนามัย
- ผู้ที่อยู่ในบริเวณที่ปิด ไม่มีการถ่ายเทอากาศ เช่น ในรถปรับอากาศ ห้องปรับอากาศร่วมกับผู้ป่วย และอยู่ห่างจากผู้ป่วยไม่เกิน 1 เมตร นานกว่า 15 นาที โดยไม่มีการป้องกัน

ผู้สัมผัสใกล้ชิดเสี่ยงต่ำ หมายถึง ผู้สัมผัสที่มีโอกาสต่ำในการรับหรือแพร่เชื้อกับผู้ป่วย ได้แก่ผู้สัมผัสที่ไม่เข้าเกณฑ์ผู้สัมผัสเสี่ยงสูง

* หากเป็นผู้ติดเชื้อไม่มีอาการ ให้ถือวันที่ตรวจพบเชื้อเสมือนเป็นวันเริ่มป่วย

การติดตามผู้สัมผัส (Contact tracing) – เมื่อพบผู้ป่วยยืนยัน จะติดตามหาว่า มีผู้สัมผัสซึ่งอาจจะได้รับเชื้อแล้วเกิดโรคหรือไม่ ทั้งนี้มีกิจกรรมสำคัญคือ

1. หาข้อมูลจากผู้ป่วย บุคคล (เช่น ญาติ) และแหล่งข้อมูลที่เกี่ยวข้อง เช่น ข้อมูลการเดินทางฯ
2. หาตัวผู้สัมผัส – เพื่อแจ้งว่าเขาอาจสัมผัสโรค ช่วยให้เข้าถึงการวินิจฉัยและรักษา แนะนำการ quarantine ทั้งนี้ต้องระมัดระวังผลกระทบในลักษณะที่เกิดการแบ่งแยกตีตรา บางกรณีจะไม่แจ้งว่าผู้ป่วยเป็นใคร

การติดตามผู้สัมผัสถือเป็นหน้าที่ในการควบคุมโรค บางประเทศมีกฎหมายรองรับชัดเจน และดำเนินการโดยสอดคล้องกับหลักจริยธรรม ใน พรบ.โรคติดต่อ พ.ศ. 2558 ระบุเรื่องการ quarantine ผู้สัมผัสไว้เช่นกัน

Reverse contact tracing หรือ *Source case investigation* - เมื่อพบผู้ป่วยยืนยัน จะสอบถามหาว่า ก่อนป่วย 1 ระยะฟักตัวที่ยาวที่สุด ผู้ป่วยไปสัมผัสใกล้ชิดกับบุคคลใดซึ่งอาจเป็นผู้ป่วยหรือไม่ ซึ่งอาจพบผู้ป่วยที่วินิจฉัยอยู่เดิม หรือผู้ที่ยังไม่เคยวินิจฉัย ซึ่งควรพิจารณาส่งตรวจวินิจฉัย[5]

R0: ตัวชี้วัดโอกาสแพร่เชื้อ ไวรัสแต่ละชนิดติดต่อไปยังคนอื่นได้มากน้อยต่างกัน บางชนิดติดต่อได้ง่ายมาก ไปยังคนที่ยังไม่มีภูมิต้านทาน (ไม่เคยติดเชื้อ ไม่เคยรับวัคซีน) เช่น หัด เนื่องจากไวรัสล่องลอยอยู่ในอากาศได้นาน โดยมีการใช้ค่าวัดเปรียบเทียบ คือ R0 (R nought) หรือ จำนวนคนติดเชื้อที่เพิ่มขึ้นจากคนติดเชื้อ 1 คน (reproductive number) ซึ่งเป็นค่าแสดงความสามารถการแพร่เชื้อตามธรรมชาติ ว่าคนที่ติดเชื้อ 1 คน จะแพร่ให้คนอื่นประมาณกี่คน ในประชากรที่ไม่มีภูมิต้านทานมาก่อนและไม่มีการควบคุมโรค ปัจจัยที่มีผลต่อค่า R0 เช่น ภูมิต้านทานของประชากร ความสามารถในการควบคุมการแพร่เชื้อ[2]

อัตราป่วยตายของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 เท่ากับร้อยละ 2.3 น้อยกว่าโรคซาร์ส และโรคเมอร์ส ซึ่งมีอัตราป่วยตายเท่ากับร้อยละ 9.6 และ 34.4 ตามลำดับ อย่างไรก็ตามอัตราป่วยตายจะเพิ่มสูงขึ้นในกลุ่มเสี่ยง

ได้แก่ ผู้สูงอายุ 60-69 ปี 70-79 ปี และ มากกว่าเท่ากับ 80 ปี อัตราป่วยตายเท่ากับร้อยละ 3.6, 8.0 และ 14.8 ตามลำดับ ผู้ที่มีโรคประจำตัว โรคหัวใจและหลอดเลือด โรคเบาหวาน โรคปอดเรื้อรัง ความดันโลหิตสูง และโรคมะเร็ง อัตราป่วยตายเท่ากับ 10.5, 7.3, 6.3, 6.0 และ 5.6 ตามลำดับ[5]

อาการป่วย

โดยทั่วไปผู้ป่วยจะมีอาการคล้ายไข้หวัดใหญ่ คือ ไข้ และไอ เป็นพื้นฐาน ส่วนใหญ่เริ่มจากไอแห้ง ๆ ตามด้วยไข้ ผู้ป่วยส่วนน้อย คือ ร้อยละ 5 มีน้ำมูก เจ็บคอ หรือจาม ไม่มีอาการเสียงแหบ หรือเสียงหาย ร้อยละ 98.6 มีไข้ (ไข้อาจจะไม่ได้เริ่มในวันแรกของการป่วย) ร้อยละ 69.6 มีอาการอ่อนเพลียผิดปกติ ร้อยละ 59.4 ไอแห้ง ๆ ความรุนแรงของโรคขึ้นอยู่กับปริมาณไวรัสที่ได้รับเข้าทางเดินหายใจ ปัจจัยทางผู้ติดเชื้อ เช่น สุขภาพ โรคประจำตัว ปฏิกิริยาอิมมูนการปฏิบัติตนเมื่อเริ่มป่วย และการดูแลรักษาเมื่อติดเชื้อและป่วย ผู้ติดเชื้อส่วนใหญ่มีอาการน้อย และส่วนน้อยมากไม่มีอาการป่วยเลย เด็กส่วนใหญ่มีอาการน้อย ผู้สูงอายุและผู้มีโรคประจำตัวมักจะมีอาการหนักกว่า โดยร้อยละ 80 มีอาการน้อย คล้ายไข้หวัดธรรมดา หรือไข้หวัดใหญ่ที่อาการน้อยหายได้เองหลังพักผ่อนและดูแลตามอาการ ร้อยละ 14 มีอาการหนักจากปอดอักเสบ หายใจผิดปกติ ร้อยละ 5 มีอาการวิกฤติ เช่น การหายใจล้มเหลว ช็อคจากการป่วยรุนแรง ร้อยละ 1-2 เสียชีวิตหลังจากมีอาการหนักมักเกิดกับผู้สูงอายุ ผู้มีโรคประจำตัวทางหัวใจและปอด เบาหวาน ภูมิต้านทานต่ำ หรือโรคประจำตัวอื่น ๆ

การดูแลรักษาผู้ติดเชื้อ

โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 มีอาการคล้ายกับโรคไข้หวัดใหญ่ คือ ผู้ป่วยส่วนใหญ่ (ประมาณร้อยละ 80) มีอาการน้อยและหายได้เอง แต่ต้องปฏิบัติตัวให้ร่างกายได้ซ่อมแซมตัวเองและป้องกันคนอื่น การรักษาทั่วไป ควรพักผ่อนทันทีที่เริ่มป่วย และพักผ่อนให้พอให้ร่างกายอบอุ่น กินอาหาร และดื่มน้ำให้เพียงพอ รักษาตามอาการ เช่น ลดไข้ ปรึกษาแพทย์เพื่อการดูแลรักษากรณีที่เป็นผู้เสี่ยงต่อการที่จะป่วยรุนแรง เช่น ผู้สูงอายุ ผู้มีโรคประจำตัว หญิงมีครรภ์ หรือมีอาการหนัก ผู้ป่วยที่มีอาการน้อย สามารถรักษาตัวที่บ้าน ผู้ป่วยที่มีอาการหนักต้องรับการรักษาในโรงพยาบาล ในระยะที่ผู้ติดเชื้อยังไม่มากเกินกำลังควบคุมดูแลมีข้อกำหนดให้รับผู้ติดเชื้อไว้ในสถานพยาบาลทั้งหมด เพื่อการดูแลรักษาและป้องกันการแพร่เชื้อ การรักษาเฉพาะโรค เริ่มมียาต้านไวรัสต่อไวรัสชนิดนี้ในขั้นทดลองในวงกว้างแล้ว การป้องกันในระยะที่ควบคุมการระบาด ต้องรายงานเจ้าพนักงานเมื่อมีผู้ติดเชื้อ ป้องกันการแพร่เชื้อให้คนอื่นตามข้อแนะนำของกระทรวงสาธารณสุข

ระยะเวลาแพร่เชื้อจากผู้ติดเชื้อ (Contagious period) โดยทั่วไปแล้วผู้ป่วยติดเชื้อที่เป็นโรคติดต่อจะแพร่เชื้อเมื่อมีอาการ และแพร่เชื้อได้มากที่สุดในระยะที่อาการหนักที่สุดของโรคที่ไม่ใช่ผลแทรกซ้อนจากเหตุอื่น ทั้งนี้ผู้ติดเชื้อที่มีอาการน้อย ๆ อาจจะแพร่เชื้อได้บ้าง แต่น้อยกว่าการแพร่เชื้อในระยะที่ไม่มีอาการอาจเกิดขึ้นได้เล็กน้อย และมักจะอยู่ในระยะ 2-3 วันก่อนเริ่มมีอาการป่วย

การคลุกคลีใกล้ชิดกัน (close contact) การคลุกคลีใกล้ชิดผู้ป่วยทำให้มีโอกาสรับเชื้อจากผู้ป่วยได้ ทั้งนี้ หมายถึง การอยู่ใกล้ผู้ป่วยในระยะน้อยกว่า 2 เมตร เป็นเวลานาน เช่น อยู่ร่วมห้องพูดคุยกัน หันหน้าเข้าหากัน เป็นคนดูแลผู้ป่วย เป็นต้น และมีกิจกรรมที่มีการสัมผัสโดยตรงกับเชื้อโรคจากน้ำลาย เสมหะของผู้ติดเชื้อ เช่น กอดจูบกัน สัมผัสตัว การใช้ของร่วมกัน เช่น ช้อนซ่อม แก้วน้ำ การกินอาหารร่วมกัน การที่กำหนดระยะใกล้ชิดที่อาจจะรับเชื้อ หรือระยะห่างในการป้องกันการรับเชื้อที่ 1-2 เมตร เนื่องจากการไอจามของคนทั่วไปจะส่งฝอยน้ำลายได้ไกลถึง 1 เมตร แต่หากคนตัวโตไอแรงมาก ๆ อาจจะไกลถึง 2 เมตร แม้ว่าจะมีรายงานการตรวจพบไวรัสโคโรนา19 ในอุจจาระ และผู้ป่วยบางคนมีอุจจาระร่วง การติดเชื้อทางทางเดินอาหารไม่เป็นการแพร่เชื้อที่มีความสำคัญ[2]

4. การเฝ้าระวังโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

วัตถุประสงค์ของการเฝ้าระวัง

1. เพื่อตรวจจับการระบาด สอบสวน และควบคุมโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019
2. เพื่อติดตามสถานการณ์และลักษณะทางระบาดวิทยาของโรคโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

นิยามผู้ป่วย (ณ วันที่ 23 มีนาคม 2563)

1. ผู้ป่วยที่เข้าเกณฑ์สอบสวนโรค (Patients under investigation: PUI) พิจารณาจากอาการ/อาการแสดง ร่วมกับปัจจัยเสี่ยง ดังนี้

กรณีที่ 1 การเฝ้าระวังที่ด่านควบคุมโรคติดต่อระหว่างประเทศ ผู้ป่วยมีอาการ และอาการแสดง ดังนี้ อุณหภูมิร่างกายตั้งแต่ 37.3 องศาเซลเซียสขึ้นไป ร่วมกับมีอาการของระบบทางเดินหายใจ อย่างใดอย่างหนึ่ง ดังต่อไปนี้ ไอ น้ำมูก เจ็บคอ หายใจเหนื่อย หรือ หายใจลำบาก

กรณีที่ 2 การเฝ้าระวังที่สถานพยาบาล ผู้ป่วยมีอาการ และอาการแสดง ดังนี้

2.1 อุณหภูมิร่างกายตั้งแต่ 37.5 องศาเซลเซียสขึ้นไป หรือให้ประวัติว่ามีไข้ในการป่วยครั้งนี้ ร่วมกับมีอาการของระบบทางเดินหายใจอย่างใดอย่างหนึ่ง ดังต่อไปนี้ ไอ น้ำมูก เจ็บคอ หายใจเหนื่อย หรือหายใจลำบาก

2.2 ผู้ป่วยโรคปอดอักเสบ

ทั้ง 2 กรณี ให้ ร่วมกับ มีประวัติในช่วงเวลา 14 วันก่อนวันเริ่มป่วย อย่างใดอย่างหนึ่งต่อไปนี้

1) มีประวัติเดินทางไปยัง หรือ มาจาก หรืออยู่อาศัยในพื้นที่เสี่ยง

2) เป็นผู้ที่ประกอบอาชีพที่สัมผัสใกล้ชิดกับนักท่องเที่ยวต่างชาติ

3) มีประวัติใกล้ชิดหรือสัมผัสกับผู้ป่วยเข้าข่ายหรือยืนยันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

4) เป็นบุคลากรทางการแพทย์หรือสาธารณสุข ที่สัมผัสใกล้ชิดกับผู้ป่วยเข้าเกณฑ์สอบสวนโรค ติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

5) มีประวัติไปในสถานที่ชุมนุมชนและมีผู้ป่วยโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในช่วงเวลาเดียวกับ ผู้ป่วย ตามประกาศของคณะกรรมการโรคติดต่อจังหวัด/คณะกรรมการโรคติดต่อ กรุงเทพมหานคร

กรณีที่ 3 การเฝ้าระวังที่สถานพยาบาล ผู้ป่วยมีอาการ และอาการแสดง ดังนี้ ผู้ป่วยโรคปอดอักเสบ กรณีที่ 3 ให้ ร่วมกับ มีประวัติอย่างใดอย่างหนึ่งต่อไปนี้

1) เป็นบุคลากรทางการแพทย์หรือสาธารณสุข

2) หาสาเหตุไม่ได้ หรือรักษาแล้วอาการไม่ดีขึ้นภายใน 48 ชั่วโมง

3) มีอาการรุนแรง หรือ เสียชีวิตโดยหาสาเหตุไม่ได้

4) ภาพถ่ายรังสีปอดเข้าได้กับโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

กรณีที่ 4 การป่วยเป็นกลุ่มก้อน

กลุ่มก้อน (cluster) ของผู้มีอาการติดเชื้อระบบทางเดินหายใจ (Acute respiratory tract infection) ที่ผลตรวจ rapid test หรือ PCR ต่อเชื้อไวรัสไข้หวัดใหญ่ให้ผลลบจากทุกรายที่มี การส่งตรวจ

4.1 กรณีเป็นบุคลากรทางการแพทย์ ตั้งแต่ 3 รายขึ้นไป ในแผนกเดียวกัน ในช่วงสัปดาห์ เดียวกัน (หากสถานพยาบาลขนาดเล็ก เช่น คลินิก ใช้เกณฑ์ 3 รายขึ้นไปในสถานพยาบาลนั้น ๆ)

4.2 กรณีในสถานที่แห่งเดียวกัน (ไม่ใช่บุคลากรทางการแพทย์) ตั้งแต่ 5 รายขึ้นไป ในช่วง สัปดาห์เดียวกัน

ข้อสังเกต: ผู้ป่วยในกลุ่มก้อนนั้นๆต้องมีความเชื่อมโยงกันทางระบาดวิทยา

2. ผู้ป่วยยืนยัน (Confirmed) ผู้ป่วยเข้าเกณฑ์สอบสวนโรคที่มีผลตรวจทางห้องปฏิบัติการพบสารพันธุกรรมของเชื้อไวรัส SARS-CoV-2 โดยวิธี PCR ยืนยันจากห้องปฏิบัติการตามที่ กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ประกาศ 1 แห่ง หรือ Sequencing หรือเพาะเชื้อ

3. ผู้ติดเชื้อไม่มีอาการ (Asymptomatic infection) ผู้ที่มีผลตรวจทางห้องปฏิบัติการพบสาร พันธุกรรมของเชื้อไวรัส SARS-CoV-2 โดยวิธี PCR ยืนยันจากห้องปฏิบัติการห้องปฏิบัติการตามที่กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ประกาศ 1 แห่ง หรือ Sequencing หรือเพาะเชื้อ แต่ไม่มีอาการและ อาการแสดง

กรมควบคุมโรค ดำเนินการเฝ้าระวังคัดกรองและป้องกันควบคุมโรค ดังนี้

1. ด่านควบคุมโรคติดต่อระหว่างประเทศดำเนินการคัดกรองผู้ที่เดินทางเข้าออกประเทศ ทั้งท่าอากาศยาน ท่าเรือ และพรมแดน รวม 46 แห่ง ประกอบด้วย ท่าอากาศยาน 6 แห่ง ได้แก่ ท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ ดอนเมือง เชียงใหม่ เชียงราย ภูเก็ต และกระบี่ ท่าเรือ 6 แห่ง ได้แก่ กรุงเทพมหานคร แหลมฉบัง เชียง แสน ภูเก็ต สมุย กระบี่ และด่านพรมแดนทางบก 34 แห่ง

2. แจ้งให้สถานพยาบาลทำการคัดกรองผู้ป่วยที่มีอาการไข้ ร่วมกับมีอาการระบบทางเดินหายใจอย่างใดอย่างหนึ่ง เช่น ไอ เจ็บคอ มีน้ำมูก หายใจเหนื่อยหอบ และมีประวัติการเดินทางจากประเทศจีน มาเก๊า

ฮ่องกง ไต้หวัน หรือพื้นที่ที่มีการระบาดต่อเนื่อง ภายใน 14 วัน หรือเป็นผู้ที่ประกอบอาชีพสัมผัสใกล้ชิด กับนักท่องเที่ยวที่มาจากพื้นที่ที่ระบาดอย่างต่อเนื่อง ตลอดจนบุคลากรทางการแพทย์และสาธารณสุขที่สัมผัสกับผู้ป่วยตามเกณฑ์เฝ้าระวัง

3. การเฝ้าระวังในชุมชน โดยให้ความรู้ประชาชน เมื่อพบนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาจากพื้นที่ระบาดของโรค มีอาการไข้ ร่วมกับมีอาการระบบทางเดินหายใจ เช่น ไอ เจ็บคอ มีน้ำมูก หายใจเหนื่อยหอบ ให้แจ้งบุคลากรสาธารณสุขในพื้นที่ หรือ สายด่วนกรมควบคุมโรค DDC Hotline 1422

ตั้งแต่เดือนมกราคม – 25 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2563 ประเทศไทย มีรายงานผู้ป่วยยืนยันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 แล้ว 37 ราย ไม่มีผู้เสียชีวิต โดยกว่าร้อยละ 60 เป็นผู้ที่เดินทางมาจากต่างประเทศ พบผู้ติดเชื้อในประเทศ ไทยในกลุ่มอาชีพเสี่ยงสูงที่จะสัมผัสกับนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาจากพื้นที่ระบาดและผู้ป่วย ได้แก่ พนักงานขับรถ มัคคุเทศก์ พนักงานขายของตามสถานที่ที่มีนักท่องเที่ยวจำนวนมาก และบุคลากรทางการแพทย์

สถานการณ์การติดเชื้อและการระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในประเทศไทย คาดการณ์ได้ว่าจะดำเนินไปเป็น 3 ระยะ ได้แก่

ระยะที่ 1: พบผู้ป่วยเดินทางมาจากประเทศที่มีการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 เป้าหมายการควบคุมโรค คือ ป้องกันการแพร่เชื้อในประเทศ มาตรการตอบโต้หลัก คือ การคัดกรองและเฝ้าระวัง โรคในผู้เดินทางจากต่างประเทศ และควบคุมโรคไม่ให้แพร่กระจาย โดยดูแลรักษาผู้ป่วยในห้องแยกโรคในโรงพยาบาล หากค้นหาและควบคุมผู้ติดเชื้อได้ทั้งหมด ก็จะไม่มีการระบาดในประเทศ แต่ถ้ามีการแพร่เชื้อจาก ผู้เดินทางจากต่างประเทศสู่ประชาชนไทย สถานการณ์จะขยายสู่ระยะที่ 2

ระยะที่ 2: พบผู้ป่วยโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ภายในประเทศ และมีการระบาดในวงจำกัด เป้าหมาย คือ การควบคุมโรคให้อยู่ในวงจำกัด มาตรการตอบโต้หลัก คือ ควบคุมและชะลอการระบาด โดยการเฝ้าระวังค้นหาผู้ป่วยอย่างถี่ถ้วน ดูแลรักษาผู้ป่วยพร้อมควบคุมการติดเชื้อในสถานพยาบาล ติดตามเฝ้าระวังโรคในผู้ที่สัมผัสกับผู้ป่วยและสื่อสารแนะนำให้ประชาชนทั่วไปป้องกันโรคอย่างเคร่งครัด หากดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ การระบาดก็จะชะลอตัวและยุติลง แต่ถ้าควบคุมการแพร่เชื้อได้ไม่ดีพอ การระบาดก็จะขยายตัวสู่ ระยะที่ 3

ระยะที่ 3: พบการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในวงกว้าง ในประเทศไทย เป้าหมายของการควบคุมโรค คือ การบรรเทาความเสียหายและผลกระทบ มาตรการตอบโต้หลัก คือ การดูแลรักษาผู้ป่วยเพื่อให้มีผู้เสียชีวิตน้อยที่สุดและสื่อสารแนะนำให้ประชาชนป้องกันตนเองให้กว้างขวางที่สุด ดังภาพที่ 2

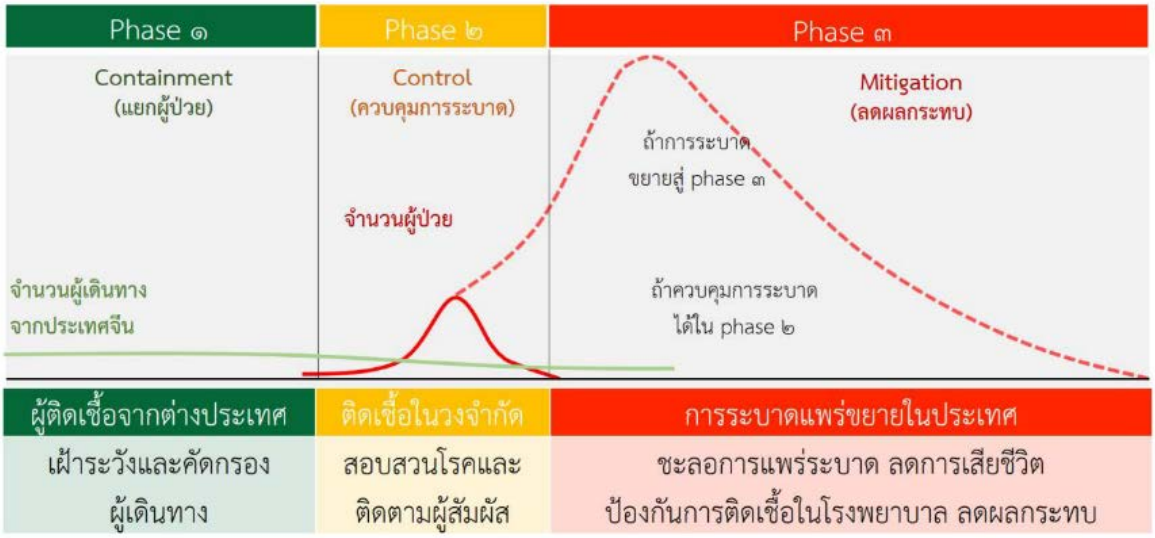

ภาพที่ 2 แสดงการคาดการณ์ระยะการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในประเทศไทย[5]

5. การตอบโต้ภาวะฉุกเฉินด้านสาธารณสุขขององค์การอนามัยโลก

องค์การอนามัยโลก (World Health Organization: WHO) ประกาศให้การระบาดของไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ 2019 (novel coronavirus 2019, 2019-nCoV) เป็น “ภาวะฉุกเฉินด้านสาธารณสุขระหว่างประเทศ” (Public Health Emergency of International Concern หรือ PHEIC) หลังจากประชุมพิจารณาสถานการณ์เมื่อวันที่ 30 มกราคม 2563 ณ สำนักงานใหญ่องค์การอนามัยโลก กรุงเจนีวา ประเทศสวิตเซอร์แลนด์ ก่อนหน้านี้ WHO เคยประกาศ “ภาวะฉุกเฉินด้านสาธารณสุขระหว่างประเทศ” มาแล้ว 5 ครั้ง ได้แก่ โรคไข้หวัดใหญ่ H1N1 ในปี ค.ศ. 2009 โรคโปลิโอ ปี ค.ศ. 2014 โรคอีโบลาในแอฟริกาตะวันตก ปี ค.ศ. 2014 โรคไข้ซิก้า ปี ค.ศ. 2016 โรคอีโบลาในประเทศคองโก ปี ค.ศ. 2019 และโคโรนาไวรัสสายพันธุ์ใหม่ครั้งนี้เป็นครั้งที่ 6

ภาวะฉุกเฉินด้านสาธารณสุขระหว่างประเทศ (Public Health Emergency of International Concern หรือ PHEIC) หมายถึง เหตุการณ์ฉุกเฉินด้านสาธารณสุขที่ก่อให้เกิดความเสี่ยงต่อประเทศอื่น ๆ จากการแพร่ระบาดระหว่างประเทศและต้องอาศัยความร่วมมือจากนานาประเทศในการรับมือกับเหตุการณ์นั้น

การพิจารณาว่าเหตุการณ์ใดเป็น “ภาวะฉุกเฉินด้านสาธารณสุขระหว่างประเทศ” ต้องเป็นเหตุการณ์ที่เข้ากับเงื่อนไขอย่างน้อย 2 ใน 4 ข้อต่อไปนี้

1. เป็นเหตุการณ์ที่มีผลกระทบด้านสาธารณสุขที่รุนแรง
2. เป็นเหตุการณ์ที่ผิดปกติหรือไม่คาดคิดมาก่อน
3. มีความเสี่ยงสูงที่จะแพร่ระบาดข้ามประเทศได้
4. มีความเสี่ยงสูงที่จะต้องจำกัดการเดินทางหรือการค้าระหว่างประเทศ

เพื่อป้องกันควบคุมโรคและภัยสุขภาพที่ก่อให้เกิดหรืออาจก่อให้เกิด “ภาวะฉุกเฉินด้านสาธารณสุขระหว่างประเทศ” (PHEIC) อย่างมีประสิทธิภาพ องค์การอนามัยโลก (WHO) ได้ออก “กฎอนามัยระหว่างประเทศ” (International Health Regulations หรือ IHR) ซึ่งมีสถานะเป็นกฎหมายระหว่างประเทศ (Treaty) ที่ประเทศสมาชิกขององค์การอนามัยโลกทุกประเทศต้องปฏิบัติตาม เพื่อร่วมมือกันจัดการกับเหตุการณ์ที่มีศักยภาพในการแพร่ระบาดข้ามประเทศไปยังส่วนต่าง ๆ ของโลก โดยใช้วิธีจัดการให้มีผลกระทบต่อการเดินทางและการค้าขายระหว่างประเทศน้อยที่สุด

“กฎอนามัยระหว่างประเทศ” (IHR) ฉบับแรกเริ่มใช้ตั้งแต่ พ.ศ. 2512 (ค.ศ.1969) แต่พบปัญหาว่าบางประเทศใช้ปัญหาโรคติดต่อระหว่างประเทศเป็นข้อกีดกันทางการค้า การใช้มาตรการที่รุนแรงเกินจำเป็น เช่น การกักตัว การเลือกปฏิบัติ การละเมิดสิทธิส่วนบุคคล นอกจากนี้สถานการณ์โรคติดต่อระหว่างประเทศเปลี่ยนไป มีโรคติดต่ออันตรายใหม่ ๆ ที่แพร่ระบาดข้ามประเทศเกิดขึ้น เช่น โรคซาร์ส โรคไข้หวัดนก เป็นต้น ซึ่ง IHR ฉบับเดิมไม่ครอบคลุม องค์การอนามัยโลกและประเทศสมาชิกจึงได้ทบทวนปรับปรุงแก้ไขใหม่โดยได้รับความเห็นชอบจากนานาประเทศสมาชิกในที่ประชุมสมัชชาอนามัยโลกเมื่อเดือนพฤษภาคม พ.ศ.2548 (ค.ศ.2005) และเรียกชื่อย่อว่า IHR (2005) ซึ่งมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 15 มิถุนายน พ.ศ. 2550 (ค.ศ. 2007) เป็นต้นมา

ความแตกต่างระหว่าง IHR ฉบับเก่ากับฉบับใหม่ (2005) คือ IHR ฉบับเก่าเน้นการควบคุมโรคที่ช่องทางเข้าออกประเทศ (Point of Entry หรือ PoE) โดยกำหนดโรคที่ต้องควบคุมและรายงานเพียง 3 โรค ได้แก่ อหิวาตกโรค ไข้เหลือง และกาฬโรค แต่ IHR ฉบับใหม่กำหนดให้ประเทศสมาชิกต้องพัฒนาสมรรถนะหลัก (Core Capacity) ให้สามารถตรวจจับการระบาดของโรคหรือภัยคุกคามด้านสาธารณสุขได้ตั้งแต่ระดับชุมชน วางมาตรการป้องกันควบคุมโรคที่ไม่ส่งผลกระทบต่อการเดินทาง/ขนส่งระหว่างประเทศโดยไม่จำเป็น และกำหนดโรคที่ต้องแจ้งให้องค์การอนามัยโลกทราบภายใน 24 ชั่วโมง ซึ่งมีทั้งโรคติดต่อที่มีโอกาสแพร่ระบาดข้ามประเทศ รวมทั้งเหตุการณ์ฉุกเฉินที่เกิดจากโรคติดต่อระหว่างสัตว์และคน อาหาร สารเคมี และกัมมันตรังสีและนิวเคลียร์ด้วย

สาระสำคัญของ IHR (2005) ประกอบด้วยตัวบท 66 มาตรา โดยเรียงมาตราตั้งแต่บทนิยามเจตนารมณ์ และขอบเขต หลักการและอำนาจตามความรับผิดชอบ ข้อมูลข่าวสาร และการดำเนินการด้านสาธารณสุข คำแนะนำ การดำเนินการที่ช่องทางเข้าออก (Point of Entry) การจัดการขององค์การอนามัยโลก ส่วนแนวทางปฏิบัติของประเทศสมาชิกตาม IHR (2005) ถูกกำหนดไว้ในภาคผนวกซึ่งมีทั้งสิ้น 9 ผนวก (Annex) โดยถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของข้อกำหนดตาม IHR (2005) โดยเฉพาะสมรรถนะหลัก (Core Capacity) ในการเฝ้าระวังการเตรียมความพร้อมและการตอบโต้ภาวะฉุกเฉินด้านสาธารณสุขระหว่างประเทศ ตลอดจน

ช่องทางเข้าออกของประเทศสมาชิก รวมทั้งเครื่องมือตัดสินใจในการประเมินและแจ้งเหตุการณ์ฉุกเฉินด้านสาธารณสุขระหว่างประเทศต่อองค์การอนามัยโลก

ข้อกำหนดส่วนหนึ่ง “กฎอนามัยระหว่างประเทศ” มีอยู่ว่า

1. แต่ละประเทศต้องจัดให้มีหน่วยงานและผู้แทน (National IHR focal point) ในการประสานงานกับองค์การอนามัยโลก และดำเนินการตามกฎอนามัยระหว่างประเทศ

2. แต่ละประเทศต้องมีการเสริมสร้างศักยภาพการเฝ้าระวัง สอบสวน และควบคุมโรค

- ด้านการเฝ้าระวังปกติ
- ตามช่องทางเข้าออกระหว่างประเทศ
- การตรวจจับและตอบสนองต่อภัยฉุกเฉินข้ามชาติ

สรุป การที่ WHO ประกาศให้สถานการณ์การระบาดของไวรัสโคโรน่าสายพันธุ์ใหม่ (novel coronavirus 2019, 2019-nCoV) เป็น “ภาวะฉุกเฉินด้านสาธารณสุขระหว่างประเทศ” ก็เพื่อจะบังคับใช้กฎระเบียบต่าง ๆ ได้เข้มงวดขึ้น เพื่อป้องกันการระบาดและป้องกันไม่ให้สถานการณ์รุนแรงไปกว่านี้[6]

องค์การอนามัยโลก ได้วางแนวทางสำหรับหลักเกณฑ์ทั้งหมด 6 ด้านที่ทุกประเทศควรบรรลุก่อนที่จะยกเลิกมาตรการควบคุมโรค ดังนี้

1. สามารถควบคุมการแพร่เชื้อของไวรัสโคโรนาได้

2. ระบบสุขภาพของประเทศสามารถตรวจหา ตรวจเชื้อ แยกผู้ป่วย และรักษาผู้ป่วยและติดตามหาผู้สัมผัสได้ทุกคน

3. ความเสี่ยงของจุดแพร่โรคต้องลดลงหรือต่ำที่สุดในพื้นที่ที่มีความเปราะบาง เช่น สถานพยาบาล

4. มีการใช้มาตรการป้องกันโรคในที่ทำงาน โรงเรียน และสถานที่สำคัญอื่น ๆ

5. มีการใช้มาตรการป้องกันโรคเพื่อบริหารความเสี่ยงจากผู้ป่วยนำเข้า

6. ชุมชนมีความรู้ มีส่วนร่วม และพลังในการปรับตัวเข้ากับวิถีชีวิตใหม่[10]

6. ศูนย์บริหารสถานการณ์แพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

การประชุมคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 10 มีนาคม 2563 มีมติมอบหมายให้สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรีจัดตั้งศูนย์บริหารสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) ขึ้น เพื่อทำหน้าที่กำหนดนโยบายและมาตรการเร่งด่วนในการบริหารสถานการณ์ดังกล่าวข้างต้น โดยให้คณะกรรมการอำนวยการเตรียมความพร้อม ป้องกันและแก้ไขปัญหาโรคติดต่ออุบัติใหม่แห่งชาติ และศูนย์ข้อมูลมาตรการแก้ไขปัญหาจากโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ปฏิบัติหน้าที่ภายใต้ศูนย์บริหารสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ด้วย

สำนักนายกรัฐมนตรีจึงได้มีคำสั่งจัดตั้งศูนย์บริหารสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) เรียกโดยย่อว่า “ศูนย์บริหารสถานการณ์โควิด-19 (ศบค.)” ขึ้นในสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรีตั้งอยู่ในทำเนียบรัฐบาลหรือสถานที่อื่นตามที่นายกรัฐมนตรีกำหนด และขึ้นตรงต่อนายกรัฐมนตรี และแต่งตั้ง “คณะกรรมการบริหารสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19)” โดยมีนายกรัฐมนตรี เป็นประธานกรรมการ รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรีว่าการกระทรวงต่าง ๆ ผู้บริหารสำนักนายกรัฐมนตรี เลขาธิการสภาความมั่นคงแห่งชาติ ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ เป็นกรรมการ

โครงสร้างคณะกรรมการบริหารสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19)

ประธานกรรมการ	นายกรัฐมนตรี
กรรมการ	รองนายกรัฐมนตรี
	รมต.ประจำสำนักนายกรัญมนตรี
	รมต.กลาโหม
	รมต.คลัง
	รมต.ต่างประเทศ
	รมต.ท่องเที่ยวและกีฬา
	รมต.พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์
	รมต.คมนาคม
	รมต.ดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม
	รมต.พาณิชย์
	รมต.มหาดไทย
	รมต.ยุติธรรม
	รมต.แรงงาน
	รมต.ศึกษาธิการ
	รมต.สาธารณสุข
	รมต.อุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม
	รมต.อุตสาหกรรม
	เลขาธิการนายกรัฐมนตรี
	ที่ปรึกษานายกรัฐมนตรี
	เลขาธิการสภาความมั่นคงแห่งชาติ
	ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ
กรรมการและเลขานุการ	รองเลขาธิการนายกรัฐมนตรีฝ่ายการเมือง
ผู้ช่วยเลขานุการ	รองเลขาธิการนายกรัฐมนตรีฝ่ายบริหาร

รองปลัดกระทรวงมหาดไทย
อธิบดีกรมการค้าภายใน
อธิบดีกรมควบคุมโรค

อำนาจหน้าที่

1. กำหนดนโยบายและมาตรการเร่งด่วนในการบริหารสถานการณ์ตามพระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ. 2558 พระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. 2550 และพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 ในด้านสาธารณสุข ด้านเวชภัณฑ์ป้องกัน ด้านข้อมูล ด้านการชี้แจงและการรับเรื่องร้องเรียน ด้านการต่างประเทศ ด้านมาตรการป้องกัน และด้านมาตรการให้ความช่วยเหลือเยียวยา เพื่อป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยอันเกิดจากการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

2. สั่งการให้ส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ และหน่วยงานของรัฐปฏิบัติภายในขอบเขต หน้าที่ และอำนาจตามกฎหมาย รวมทั้งขอความร่วมมือภาคเอกชนเพื่อให้ดำเนินการเป็นไปตามนโยบายและมาตรการเร่งด่วนที่กำหนด

3. กำกับดูแล ควบคุมและติดตามการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องเพื่อให้การดำเนินงานเพื่อแก้ไขปัญหาการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 เป็นไปอย่างรวดเร็ว มีเอกภาพ และมีประสิทธิภาพ

4. บริหารจัดการข้อมูลที่ได้รับรายงานจากศูนย์ข้อมูลมาตรการแก้ไขปัญหาจากโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 และแหล่งข้อมูลอื่น ๆ เพื่อการประเมินสถานการณ์ที่เป็นปัจจุบันและแนวโน้มของสถานการณ์ในอนาคต

5. ชี้แจงและประชาสัมพันธ์ต่อประชาชนเพื่อสร้างความรู้เท่าทันและความเข้าใจที่ตรงกันในสถานการณ์ดังกล่าว (ประธานกรรมการอาจมอบหมายให้กรรมการทำหน้าที่ผู้ชี้แจงและประชาสัมพันธ์ในนามของศูนย์บริหารสถานการณ์โควิด-19 ก็ได้)

6. แต่งตั้งคณะอนุกรรมการ คณะทำงาน หรือมอบหมายเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องเพื่อช่วยเหลือการปฏิบัติหน้าที่หรือดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใดให้เป็นไปตามคำสั่งนี้ได้ตามความจำเป็นและเหมาะสม

7. เชิญบุคคลเข้าร่วมประชุม หรือขอเอกสารหลักฐานจากหน่วยงานหรือบุคคลใดที่เกี่ยวข้องเพื่อประโยชน์ในการดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจตามคำสั่งนี้

8. ปฏิบัติการอื่นใดตามที่นายกรัฐมนตรีมอบหมาย[7]

7. ศูนย์ปฏิบัติการภาวะฉุกเฉิน (Emergency Operation Center, EOC) กระทรวงสาธารณสุข

สถานการณ์ภาวะฉุกเฉินทางด้านสาธารณสุขเกิดบ่อยขึ้นและแต่ละครั้งก็มีความรุนแรงเพิ่มมากขึ้น เช่น การระบาดใหญ่ของโรคไข้หวัดใหญ่ในปี พ.ศ. 2552 การเกิดน้ำท่วมใหญ่ในปี พ.ศ. 2554 การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสอีโบลาในแอฟริกาตะวันตกในปี พ.ศ. 2557 ต่อมาจนถึงปี พ.ศ. 2558 รวมถึงการเกิดการระบาดของโรคทางเดินหายใจตะวันออกกลางในประเทศเกาหลีใต้ การเกิดแผ่นดินไหวครั้งใหญ่ในประเทศเนปาล และการเกิดการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสซิกา ไม่เพียงจะมีผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชนเท่านั้น แต่ยังส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจ สังคม และความมั่นคงของประเทศ ดังนั้น การเตรียมความพร้อมระบบจัดการภาวะฉุกเฉิน จึงเป็นเรื่องที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในทุกระบบสาธารณสุข โดยดำเนินการภายใต้ศูนย์ปฏิบัติการตอบโต้ภาวะฉุกเฉินทางด้านสาธารณสุข (Emergency Operation Center : EOC) และระบบบัญชาการเหตุการณ์ (Incidence Command System : ICS) ซึ่งเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการนำมาใช้เพื่อรับมือกับภาวะฉุกเฉินทางสาธารณสุข

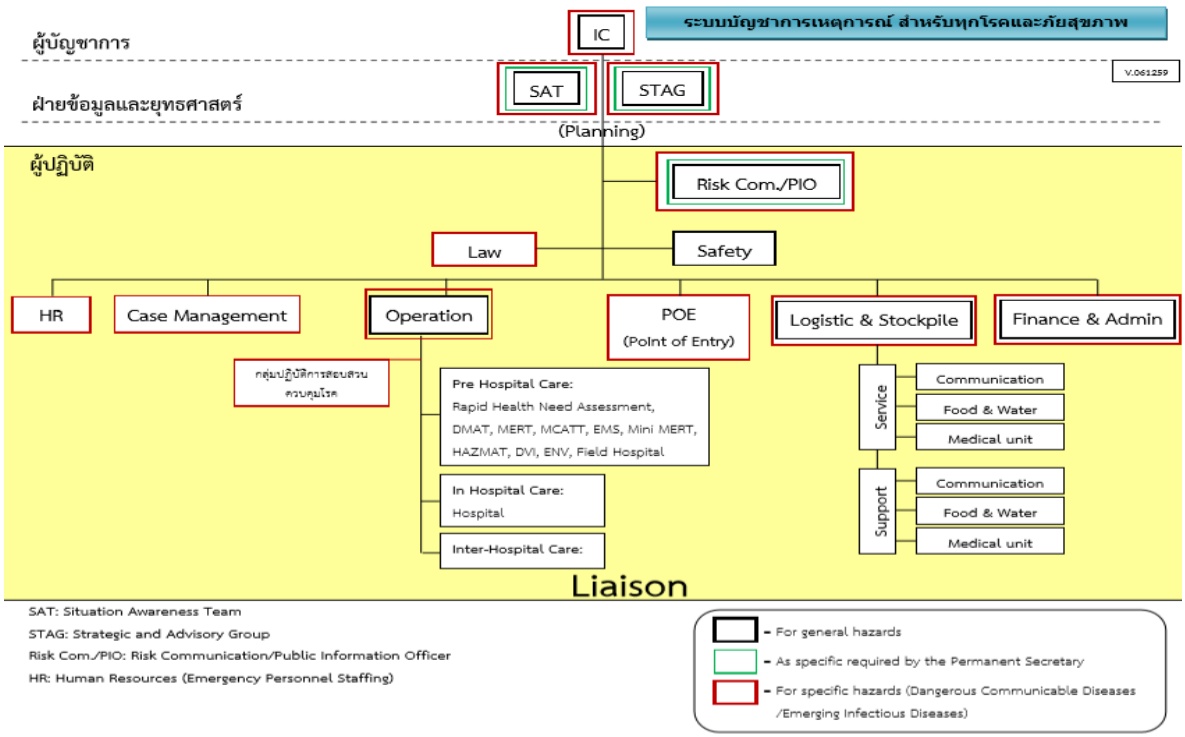

ภาพที่ 3 ขั้นตอนระบบบัญชาการเหตุการณ์ สำหรับโรคและภัยสุขภาพ

อำนาจหน้าที่ของระบบบัญชาการเหตุการณ์ (Incidence Command System : ICS)

ผู้บัญชาการเหตุการณ์และรองผู้บัญชาการเหตุการณ์

1. กำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายของการบัญชาการเหตุการณ์
2. ติดตามสถานการณ์อุทกภัย

3. อำนวยการ สั่งการ ควบคุม เร่งรัด กำกับ และติดตามประเมินแก้ไขปัญหาในการตอบโต้ต่อสถานการณ์อุทกภัย

4. บริหารจัดการทรัพยากรต่างๆ สำหรับการตอบโต้

5. ประสานระดับนโยบายกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องภายนอกองค์กร

6. ตัดสินใจ ยกระดับ ลดระดับศูนย์ปฏิบัติการภาวะฉุกเฉิน (Emergency Operations Center)

7. เสริมสร้างขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานให้แก่กลุ่มภารกิจต่างๆ

8. มีอำนาจแต่งตั้ง ปรับเปลี่ยนโครงสร้างกลุ่มภารกิจต่างๆ ในศูนย์ปฏิบัติการภาวะฉุกเฉิน หรือมอบหมายหน้าที่ความรับผิดชอบ

9. ดำเนินการอย่างหนึ่ง อย่างใด ตามอำนาจหน้าที่ของ ศูนย์ปฏิบัติการภาวะฉุกเฉิน (Emergency Operations Center) กรณี สถานการณ์อุทกภัยภาคใต้ได้ตามที่เห็นสมควร

กลุ่มภารกิจยุทธศาสตร์และวิชาการ (STAG)

1. เสนอยุทธศาสตร์ มาตรการ เป้าหมายในการตอบโต้ภาวะฉุกเฉินแก่ผู้บัญชาการเหตุการณ์

2. ประสานและสนับสนุนด้านวิชาการให้กับกลุ่มภารกิจต่างๆ ในระบบบัญชาการเหตุการณ์

3. ประเมินผลการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ มาตรการ เป้าหมาย เพื่อปรับปรุงยุทธศาสตร์ มาตรการ เป้าหมาย ให้เหมาะสมตามสถานการณ์

4. จัดสรุปทบทวนบทเรียนหลังการปฏิบัติการ (After Action Review) ในระยะฟื้นฟู

5. ให้คำแนะนำต่อแผนเผชิญเหตุ (Incidence Action Plan)

6. จัดทำรายงานผลการปฏิบัติงานเสนอผู้บัญชาการเหตุการณ์

7. ปฏิบัติหน้าที่อื่นๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย

กลุ่มภารกิจตระหนักรู้สถานการณ์ (Situation Awareness Team)

1. ติดตาม เฝ้าระวัง ประเมินสถานการณ์ และประเมินความเสี่ยงของเหตุการณ์

2. จัดทำสรุปรายงานสถานการณ์

3. เสนอข้อพิจารณาเพื่อตัดสินใจ ยกระดับ ลดระดับศูนย์ปฏิบัติการภาวะฉุกเฉิน

4. จัดทำรายงานผลการปฏิบัติงานเสนอผู้บัญชาการเหตุการณ์

5. ปฏิบัติหน้าที่อื่นๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย

กลุ่มภารกิจด้านความปลอดภัย (Safety)

1. วิเคราะห์อันตรายที่อาจเกิดขึ้นกำหนดอุปกรณ์ป้องกันตัวส่วนบุคคล-ป้องกันอันตรายโดยรวม

2. ประเมินความเสียหาย อันตรายที่จะเกิดกับบุคลากรและผู้เกี่ยวข้อง และทรัพยากรทั้งหมด พร้อมทั้งจัดระบบเคลื่อนย้าย จัดเก็บอย่างถูกวิธี

3. กำหนดพื้นที่ปลอดภัยสำหรับคนและทรัพยากร กำหนดพื้นที่อันตราย พื้นที่จัดเก็บวัสดุอันตราย และพื้นที่ทำลายหรือชำระสิ่งปนเปื้อน

กลุ่มภารกิจปฏิบัติการ (Operation)

1. ประเมินความต้องการของทีมปฏิบัติการทางการแพทย์ในการเข้าการช่วยเหลือต่อสถานการณ์ ประสานงาน และจัดระบบการปฏิบัติภาคสนามในการปฏิบัติการจัดการภาวะฉุกเฉิน

2. วางแผนและปฏิบัติการสอบสวนควบคุมโรคและภัยสุขภาพในพื้นที่

3. จัดทำรายงานผลการปฏิบัติงานเสนอผู้บัญชาการเหตุการณ์

4. ควบคุม ติดตาม กำกับ ประสานงาน สนับสนุนและปฏิบัติการ ระบบดูแลรักษาทั้งก่อนถึงโรงพยาบาล ในโรงพยาบาล,ระบบการส่งต่อ,ในศูนย์พักพิงและการจัดตั้งโรงพยาบาลสนาม เช่น

- ทีมประเมินความต้องการด้านสุขภาพหลังภัยพิบัติ (Rapid Health Need Assessment Team)
- ทีมช่วยเหลือด้านการแพทย์ในภาวะภัยพิบัติ (Disaster Medical Assistance Team : DMAT)
- ทีมปฏิบัติการฉุกเฉินทางการแพทย์ในภาวะภัยพิบัติ (Medical Emergency Response Team : MERT)
- ชุดปฏิบัติการฉุกเฉินทางการแพทย์เคลื่อนที่เร็ว (Mini-Medical Emergency Response Team : Mini-MERT)
- ทีมควบคุมสารเคมี (HAZMAT)
- ทีมปฏิบัติการทางสิ่งแวดล้อม (Special Environmental Response Team : SERT)
- ทีมช่วยเหลือเยียวยาจิตใจผู้ประสบภาวะวิกฤต (Mental health Crisis Assessment and Treatment team MCATT)
- ทีมพิสูจน์เอกลักษณ์บุคคลในภาวะภัยพิบัติ (Disaster Victim Identification: DVI) เป็นต้น
- หน่วยปฏิบัติการควบคุมโรค (Communicable Disease Control Unit : CDCU)

5. ปฏิบัติหน้าที่อื่นๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย

กลุ่มภารกิจสื่อสารความเสี่ยง (Risk communication)

1. เฝ้าระวังข้อมูลข่าวสารจากสื่อต่างๆ ทุกช่องทาง และประเมินการรับรู้ของสาธารณะ จัดทำแผนการสื่อสารความเสี่ยงและตอบโต้ที่เหมาะสมและรวดเร็ว

2. จัดทำข้อมูลข่าวสาร ประเด็นข่าว (Press release) ประเด็นสาร (Talking point) ที่ถูกต้อง แม่นยำ และครบถ้วน เหมาะกับสถานการณ์

3. ดำเนินการสื่อสารความเสี่ยง (ผ่านช่องทางต่างๆ รวมทั้งผลิตสื่อ เพื่อเผยแพร่ด้วยรูปแบบและภาษาที่เหมาะสม

4. ประสานกับกลุ่มภารกิจต่างๆ เพื่อจัดการข้อมูล จำเป็นเพื่อเผยแพร่ และสื่อสารความเสี่ยง

5. ประสานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งในและนอกกระทรวงสาธารณสุขเพื่อดำเนินการสื่อสารความเสี่ยง

6. ประเมินผลและรายงานผลการดำเนินงานสื่อสารความเสี่ยงต่อผู้บัญชาการเหตุการณ์

7. จัดทำรายงานผลการปฏิบัติงานเสนอผู้บัญชาการเหตุการณ์

8. ปฏิบัติหน้าที่อื่น ๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย

กลุ่มภารกิจสำรองเวชภัณฑ์ และส่งกำลังบำรุง (Stockpiling and Logistics)

1. จัดทำแผน สรรหา สถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก สำรองเวชภัณฑ์ ทางการแพทย์ อุปกรณ์เทคโนโลยีและสารสนเทศ (IT) อุปกรณ์และระบบการสื่อสารเสบียงและอุปกรณ์ยังชีพ และยานพาหนะ ตามแผนที่กำหนด

2. จัดทำแผน กระจาย ดูแลกำกับ และจัดส่งเวชภัณฑ์ทางการแพทย์ อุปกรณ์เทคโนโลยีและสารสนเทศ (IT) อุปกรณ์และระบบการสื่อสาร เสบียงและอุปกรณ์ยังชีพยานพาหนะ วัสดุ อุปกรณ์ต่างๆ สถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก ตามแผนที่กำหนด

3. จัดทำแผน สรรหา จัดตั้งสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับทีมปฏิบัติการ และศูนย์พักพิงสำหรับผู้ประสบภัย

4. ดูแลรักษาทีมปฏิบัติการที่ได้รับการบาดเจ็บหรือเจ็บป่วย

กลุ่มภารกิจการเงินและงบประมาณ

1. วางแผนงบประมาณของ EOC ในภาวะฉุกเฉิน

2. จัดทำธุรการ การเงิน งบประมาณ สนับสนุนภารกิจ EOC

3. ติดตามการเบิกจ่ายงบประมาณและรายงาน EOC

4. สนับสนุนงบประมาณให้ทีมปฏิบัติการได้ทันเวลา

5. บันทึกเวลาปฏิบัติงานและจ่ายค่าตอบแทนตามวันเวลา

6. สรุปรายงานทางการเงินและวิเคราะห์ต้นทุนการดำเนินการและความคุ้มค่า

7. จัดทำประกันชีวิต ดำเนินการเรียกร้อง ดูแลชดเชยค่าเสียหาย สำหรับอุบัติเหตุและการบาดเจ็บ

8. วางแผนงบประมาณชดเชยผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการปฏิบัติงาน เช่น ค่าชดเชยจากการที่ต้องหยุดปฏิบัติงาน

9. ปฏิบัติหน้าที่อื่นๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย

กลุ่มภารกิจกฎหมาย

1. ทบทวน รวบรวม วิเคราะห์ พร้อมจัดทำฐานข้อมูลเกี่ยวกับกฎหมายที่มีความเกี่ยวข้องกับศูนย์ปฏิบัติการภาวะฉุกเฉิน

2. ร่าง ปรับปรุง หรือเพิ่มเติมกฎระเบียบ ให้เอื้อต่อการปฏิบัติงาน

3. เป็นที่ปรึกษาทางด้านกฎหมาย

4. สื่อสารและถ่ายทอดกฎหมายที่เกี่ยวข้องให้ผู้ปฏิบัติงานเข้าใจ และปฏิบัติได้ถูกต้อง

5. ประเมินผลของกฎหมายที่บังคับใช้

6. จัดทำคำร้องเพื่อแจ้งความและให้ความร่วมมือตามกฎหมาย

7. จัดเก็บหลักฐาน ข้อความสื่อสาร วิธีการรวบรวมวัตถุพยานในกาตอบโต้ภาวะฉุกเฉิน

8. กำหนดกฎหมายรองรับ

กลุ่มภารกิจดูแลรักษาผู้ป่วย (Case Management)

1. จัดทำมาตรฐานแนวทางการดูแลรักษาผู้ป่วยตลอดจนแนวทางในการป้องกันการติดเชื้อในโรงพยาบาล

2. ประสานกับห้องปฏิบัติการทางสาธารณสุขเพื่อจัดทำแนวทางการส่งตรวจทางห้องปฏิบัติการที่เหมาะสม

3. ประสานและ/หรือจัดเตรียมสถานที่สำหรับการ คัดกรอง แยกกัก รักษาผู้ป่วย

4. จัดทีมดูแลรักษาผู้ป่วยแบบองค์รวม (Holistic case) และฝึกซ้อมทีมเพื่อให้สามารถปฏิบัติงานตามมาตรฐานการป้องกันการติดเชื้อได้อย่างเหมาะสม

5. จัดทีมผู้เชี่ยวชาญเพื่อให้คำปรึกษาด้านการแพทย์และการป้องกันควบคุมโรคติดเชื้อในโรงพยาบาลแก่สถานพยาบาลที่รับดูแลรักษาผู้ป่วย

กลุ่มภารกิจด่านควบคุมโรคระหว่างประเทศ (Point of Entry)

1. ตรวจคัดกรองผู้เดินทางที่มาจาก

- พื้นที่เสี่ยง
- ผู้เดินทางขาเข้า (Measures on arrival)
- ผู้เดินทางก่อนเดินทางขาออก (Measures on pre-departure /exit screening)
- ผู้เดินทางต้องสงสัย

2. การกักกันผู้เดินทางต้องสงสัย
3. การรวบรวมข้อมูลเพื่อส่งต่อให้กลุ่มภารกิจติดตามผู้เดินทางสงสัยสัมผัสโรค (Contact tracing)

กลุ่มภารกิจด้านกำลังคน

1. จัดทำฐานข้อมูลกำลังคน
2. จัดหากำลังคนสนับสนุนการเข้าปฏิบัติงานในภาวะฉุกเฉินตามที่ผู้บัญชาการเหตุการณ์กำหนด
3. จัดทำแผนการระดมทรัพยากรด้านกำลังคน เพื่อการสนับสนุนการปฏิบัติการในภาวะฉุกเฉิน
4. ปฏิบัติหน้าที่อื่นๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย

กลุ่มภารกิจประสานงานและเลขานุการ (Liaison)

1. จัดทำทำเนียบเครือข่ายเพื่อการประสานงานทั้งภายในและภายนอกกระทรวงสาธารณสุข
2. ติดต่อประสานงานกับหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกกระทรวงสาธารณสุข
3. ประสานหาสถานที่สำหรับการปฏิบัติงานของกลุ่มภารกิจต่างๆ ในระบบบัญชาการเหตุการณ์ให้เพียงพอ
4. ประสานจัดการประชุม จัดทำปฏิทินการปฏิบัติงานกลุ่มภารกิจต่างๆ ในระบบบัญชาการเหตุการณ์
5. สรุปรายงานการประชุม ข้อสั่งการ ผลการดำเนินงาน ปัญหาอุปสรรคและสื่อสารข้อสั่งการไปยังหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างรวดเร็ว
6. วางแผนและผลักดันให้ข้อสั่งการของผู้บัญชาการเหตุการณ์ได้รับการปฏิบัติอย่างรวดเร็วและมี ประสิทธิภาพ
7. ให้การสนับสนุนงานด้านบริหารจัดการและอำนวยความสะดวกในทุกๆ ด้านให้กับกลุ่มภารกิจต่างๆ ในระบบบัญชาการเหตุการณ์
8. รับผิดชอบงานสารบรรณของระบบบัญชาการเหตุการณ์
9. จัดทำรายงานผลการปฏิบัติงานเสนอผู้บัญชาการเหตุการณ์

10. ปฏิบัติหน้าที่อื่นๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย

กระทรวงสาธารณสุข มีนโยบายพัฒนาศูนย์ปฏิบัติการภาวะฉุกเฉิน (Emergency Operation Center: EOC) เพื่อเตรียมความพร้อมรองรับการจัดการภาวะฉุกเฉินทางสาธารณสุขให้ได้มาตรฐาน สามารถเฝ้าระวังตรวจจับเหตุการณ์ผิดปกติได้อย่างรวดเร็วและตอบโต้สถานการณ์ได้ทันที โดยมีการจัดตั้งทีมตระหนักรู้สถานการณ์ (Situation Awareness Team: SAT) จากหน่วยงานต่าง ๆ ในสังกัดสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดทั่วประเทศ ปฏิบัติงานเฝ้าระวังสถานการณ์ทางสาธารณสุขในพื้นที่จังหวัด

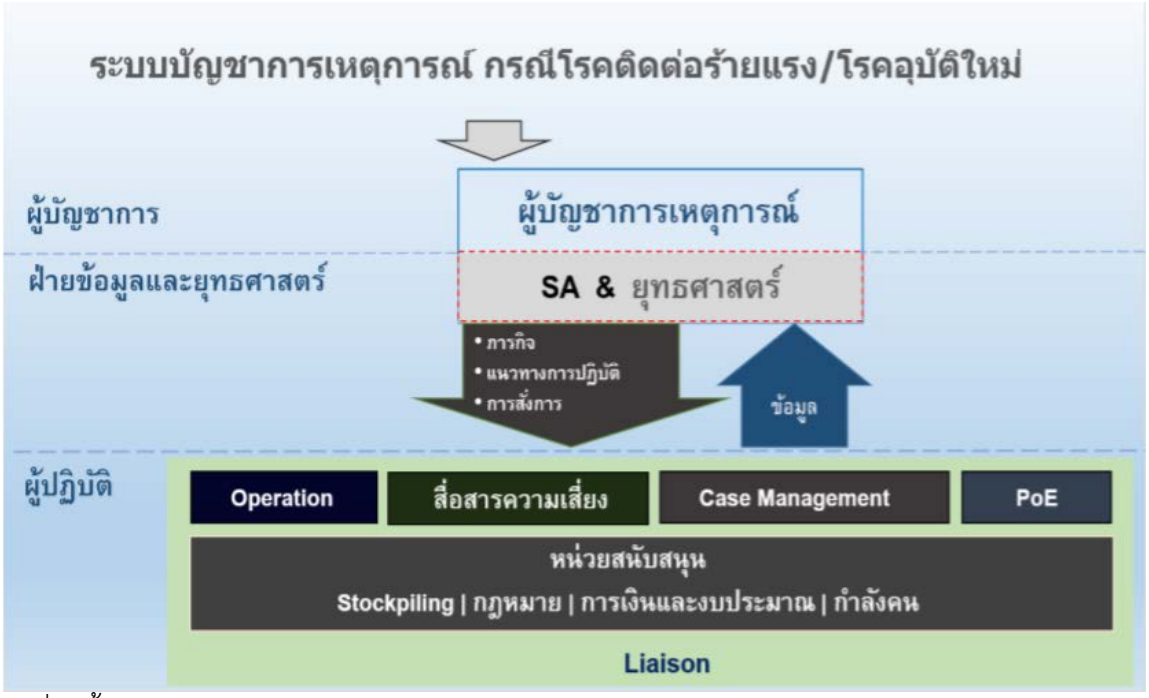

ภาพที่ 4 ขั้นตอนระบบบัญชาการเหตุการณ์ กรณีโรคติดต่อร้ายแรง/โรคอุบัติใหม่

อำนาจหน้าที่ของทีมตระหนักรู้สถานการณ์ (Situation Awareness Team: SAT)

1. ติดตาม เฝ้าระวัง ประเมินสถานการณ์ และประเมินความเสี่ยงของเหตุการณ์สำคัญทางสาธารณสุขที่เกิดขึ้นในพื้นที่
2. จัดทำสรุปรายงานเหตุการณ์สำคัญและรายงานเหตุการณ์เร่งด่วนตามที่ผู้บริหารกำหนด
3. ประสานเชื่อมโยงข้อมูลกับคณะทำงานในกลุ่มภารกิจตามโครงสร้างระบบบัญชาการเหตุการณ์ฉุกเฉินทางสาธารณสุข
4. ปฏิบัติงานอื่นๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย[8]

8. ศูนย์ปฏิบัติการด้านนวัตกรรมการแพทย์และการวิจัยและพัฒนา (ศปก.วิจัย)

ศูนย์ปฏิบัติการด้านนวัตกรรมการแพทย์และการวิจัยและพัฒนา (ศปก.วิจัย) โควิด-19 โดยสำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (วช.) ระดมพลังผู้ใช้งาน ภาควิชาการ ภาคเอกชน เร่งวิจัยและนวัตกรรมชุดตรวจ วัคซีน ยาและเวชภัณฑ์ รวมทั้งการวิจัยด้านสังคมและเศรษฐกิจ แก้ไขสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

รัฐบาลจัดตั้งศูนย์บริหารสถานการณ์โควิด-19 (ศบค.) และคณะกรรมการบริหารสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคไวรัสโคโรนา โดยมีนายกรัฐมนตรีเป็นประธาน ต่อมามีคำสั่งนายกรัฐมนตรีที่ 16/2563 ลงวันที่ 25 มีนาคม 2563 ให้ผู้อำนวยการสำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (วช.) เป็นผู้รับผิดชอบงานในส่วนที่เกี่ยวกับนวัตกรรมการแพทย์ และการวิจัยและพัฒนาให้มีการรวบรวมนวัตกรรมการแพทย์ การวิจัย และการพัฒนาในด้านต่าง ๆ มาสนับสนุนการแก้ไขสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 โดยใช้ข้อมูลทางวิชาการ การวิจัยและนวัตกรรม ผู้ทำงานที่ประกอบด้วยนักวิชาการ นักวิจัย จากหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน ที่จะมาช่วยสร้างนวัตกรรมที่ตรงกับความต้องการของผู้ใช้งานและตรงกับความเชี่ยวชาญของผู้วิจัยและสร้างนวัตกรรม[11]

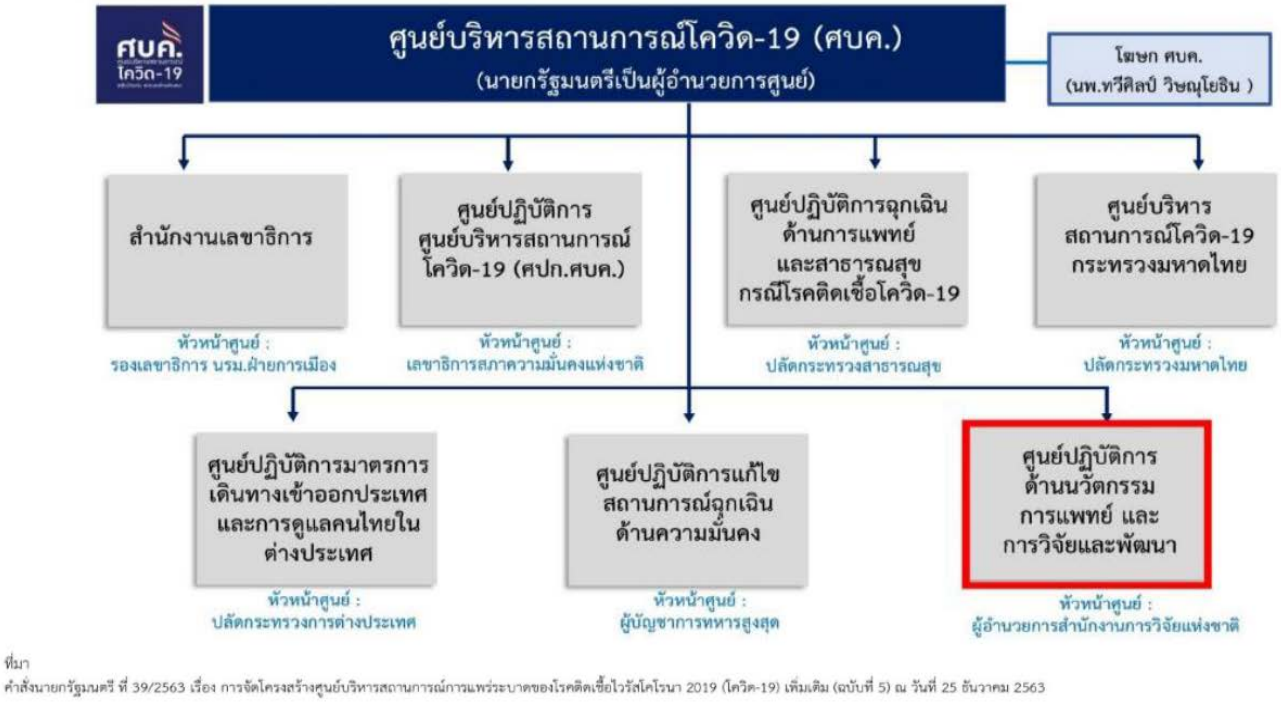

ที่มา
คำสั่งนายกรัฐมนตรี ที่ 39/2563 เรื่อง การจัดโครงสร้างศูนย์บริหารสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) เพิ่มเติม (ฉบับที่ 5) ณ วันที่ 25 ธันวาคม 2563

ภาพที่ 5 โครงสร้างศูนย์ปฏิบัติการภายใต้ศูนย์บริหารสถานการณ์โควิด-19 (ศบค.)[12]

การดำเนินงานของศูนย์ปฏิบัติการนี้ ใช้ความเชื่อมโยงระหว่างผู้ใช้งานวิจัยและนักวิจัยที่ต้องการทำวิจัย ทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ โดยยกระดับศูนย์ปฏิบัติการด้านนวัตกรรมการแพทย์ การวิจัยและพัฒนา แก้ไขสถานการณ์ฉุกเฉินโรคโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 เพื่อระดมกำลังทุกภาคส่วนช่วยดำเนินงาน

เป็นกลไกสนับสนุนและขับเคลื่อนการวิจัย ระบบข้อมูลที่ชัดเจนถูกต้อง เช่น กิจกรรมด้านนวัตกรรมการแพทย์ การวิจัยและพัฒนาในประเทศควรมีอะไรบ้าง ผู้ใช้ต้องการอะไร ต้องวิเคราะห์แต่ละประเด็นวิจัย ติดตามความก้าวหน้าทางการวิจัย เช่น เมื่อพ้นจากการระบาดแล้วในระยะแรกต้องดำเนินการอย่างไร ใช้กลไกอะไรบ้างที่จะทำให้ประชาชนอยู่ได้ โดยสนับสนุนและติดตามประเมินความก้าวหน้า 4 เรื่อง ได้แก่ วัคซีน ชุดตรวจวินิจฉัยโรคในรูปแบบต่าง ๆ ยาและการรักษาที่ดี และมิติทางด้านสังคม ด้านเศรษฐกิจ การสร้างงานอาชีพให้ประชาชน รวมทั้งระบบเศรษฐกิจที่สร้างรายได้จากการท่องเที่ยว เมื่อประเทศไทยได้พ้นจากวิกฤตโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 แล้ว จะต้องพร้อมด้วยงานวิจัยและนวัตกรรมที่พึ่งพาตนเองได้ มีนวัตกรรมทางการแพทย์และสาธารณสุขที่เป็นตัวอย่างของนานาประเทศได้

เมื่อวันที่ 25 เมษายน 2563 ศูนย์ปฏิบัติการด้านนวัตกรรมการแพทย์ และการวิจัยและพัฒนา ภายใต้ศูนย์บริหารสถานการณ์โควิด-19 (ศบค.) โดย สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (วช.) กระทรวงการอุดมศึกษาฯ (อว.) ได้ระดมหน่วยงานวิจัย ภาคเอกชน ภาครัฐ และภาควิชาการ ทั่วประเทศ โดยเฉพาะผู้ใช้นวัตกรรมจากกระทรวงสาธารณสุข BOI สภาหอการค้าแห่งประเทศไทย สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย ผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้แทนจากหน่วยสนับสนุนวิชาการ อาทิ กระทรวงการอุดมศึกษาฯ (อว.) ที่ประชุมอธิการบดีแห่งประเทศไทย (ทปอ.) ที่ประชุมอธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏ (ทปอ.มรภ.) ที่ประชุมคณะกรรมการอธิการบดีมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล (ทปอ.มทร.) และสมาคมสถาบันอุดมศึกษาเอกชนแห่งประเทศไทย (สสอท.) หน่วยบริหารและจัดการทุนวิจัย (PMU) ทุกหน่วย สวทช. สกสว. สอวช. กรมวิทยาศาสตร์บริการ สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย (วว.) และหน่วยงานด้านมาตรฐาน มาหารือกันเพื่อรวมข้อมูลและความก้าวหน้าด้านการวิจัย พัฒนาและนวัตกรรมทั้งหมดของประเทศ ในการสร้างนวัตกรรมทางการแพทย์ที่ตรงความต้องการของผู้ใช้งานและความเชี่ยวชาญของผู้สร้างนวัตกรรม[11]

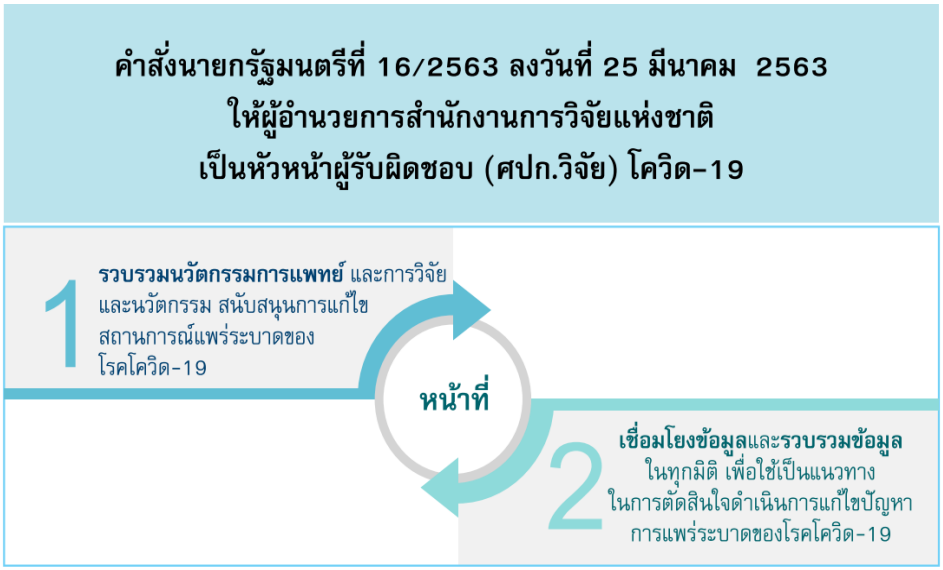

ภาพที่ 6 บทบาทหน้าที่ศูนย์ปฏิบัติการด้านนวัตกรรมการแพทย์ และการวิจัยและพัฒนา (ศปก.วิจัย)[12]

ที่ประชุมได้ร่วมให้ข้อมูลความต้องการใช้นวัตกรรมการแพทย์ เช่น หน้ากาก N95 ชุด PPE ของบุคลากรทางการแพทย์ เครื่องช่วยหายใจ หน้ากากอนามัยมาตรฐาน ห้องควบคุมความดันลบ วัคซีน ยาต้านไวรัส รวมทั้งโจทย์การวิจัยในมิติทางด้านสังคม ด้านเศรษฐกิจที่สำคัญ อาทิ ระบบข้อมูลในการติดตามและป้องกันการเกิดการแพร่ระบาดซ้ำหลังจากการผ่อนคลายมาตรการ การศึกษาทางระบาดวิทยา การศึกษาด้านพันธุกรรมของเชื้อไวรัส การศึกษาแบบจำลองทางคณิตศาสตร์ โดยใช้ข้อมูล Big data การสร้างงานอาชีพให้กับประชาชน และแนวทางการพัฒนาระบบเศรษฐกิจในยุคหลังโควิด-19 รวมถึงการวางแผนการวิจัยระยะกลาง อาทิ การผลิตวัคซีน การตรวจวินิจฉัยในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในระยะยาว

ศูนย์ปฏิบัติการด้านนวัตกรรมการแพทย์ และการวิจัยและพัฒนา ศบค. (ศปก.วิจัย) ยังได้ซักซ้อมแนวทางการปฏิบัติและการประสานความร่วมมือของผู้ใช้และผู้วิจัยให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน ได้จัดทำแนวทางการดำเนินการทำงานเชื่อมโยงหน่วยงานทั้งหมดของประเทศ ผู้ใช้ หน่วยงานวิชาการ หน่วยรับรองคุณภาพมาตรฐาน และหน่วยงานผลิตภาคอุตสาหกรรม เพื่อป้องกัน แก้ไขและบรรเทาสถานการณ์แพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 รวมทั้งจัดกลุ่มและชนิดนวัตกรรม การวิจัยและพัฒนา การจัดลำดับความสำคัญเร่งด่วนที่ทันเวลา ตอบสนองสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ยกระดับการวิจัยและนวัตกรรมแก้ไขสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 นี้[11]

ภาพที่ 7 การปฏิบัติงานรองรับสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของ ศปก.วิจัย [12]

9. เทคนิคการประสานงาน (Cooperation Technique)

การประสานงาน หมายถึง การติดต่อสื่อสารให้เกิดความคิด ความเข้าใจตรงกันในการร่วมมือปฏิบัติงานให้สอดคล้อง ทั้งเวลา และกิจกรรมที่จะต้องกระทำให้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างสมานฉันท์และมีประสิทธิภาพเพื่อให้งานดำเนินไปอย่างราบรื่น ไม่เกิดการทำงานซ้ำซ้อน ขัดแย้งกัน หรือเหลื่อมล้ำกัน การประสานงานจึง เป็นกระบวนการหนึ่งของการบริหารและการปฏิบัติงานในหน่วยงาน หรือองค์กร ความสำเร็จของการประสานงานขึ้นอยู่กับบทบาทและความสามารถของบุคลากร

การประสานงานเกิดจากความต้องการให้งานที่ทำประสบผลสำเร็จ โดยผู้ปฏิบัติจะต้องมีความรับผิดชอบที่จะทำงานเหล่านั้น เป็นไปตามระยะเวลาที่กำหนด และจะต้องมีความสอดคล้องกันอย่างเหมาะสม มีการสื่อสารที่ตรงกันอย่างรวดเร็วและราบรื่น จะต้องสามารถทำให้ทุกฝ่ายเข้าร่วมทำงานอย่างมีจุดหมายเดียวกันตามวัตถุประสงค์ของงานที่กำหนดไว้ และต้องมีคุณภาพตามมาตรฐานที่เป็นไปตามข้อกำหนด ประหยัดเวลาและทรัพยากร ทั้งนี้วัตถุประสงค์เฉพาะของการประสานงาน ประกอบด้วย

1. เพื่อแจ้งให้ผู้ซึ่งมีส่วนเกี่ยวข้องทราบ
2. เพื่อขอความช่วยเหลือ และเพื่อรักษาไว้ซึ่งความสัมพันธ์อันดี
3. เพื่อขอคำยินยอมหรือความเห็นชอบ
4. เพื่อขจัดข้อขัดแย้งในการปฏิบัติงาน
5. เพื่อใช้เพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลขององค์กร
6. เพื่อช่วยให้การดำเนินการเป็นไปตามแผน และทำให้มี การวางแผนอย่างละเอียดรอบคอบ
7. เพื่อตรวจสอบอุปสรรคและสภาพปัญหา

องค์ประกอบของการประสานงาน ประกอบด้วย

1. ความร่วมมือ จะต้องสร้างสัมพันธภาพในการทำงานร่วมกันของทุกฝ่าย โดยอาศัยความเข้าใจหรือการตกลงร่วมกัน มีการรวบรวมกำลังความคิด วิธีการ เทคนิค และระดมทรัพยากรมาสนับสนุนงานร่วมกัน เพื่อให้เกิดความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน เต็มใจที่จะทำงานร่วมกัน
2. จังหวะเวลา จะต้องปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ และความรับผิดชอบของแต่ละคนตามกำหนดเวลาที่ตกลงกันให้ตรงเวลา
3. ความสอดคล้อง จะต้องพิจารณาความพอเหมาะพอดีไม่ทำงานซ้อนกัน
4. ระบบการสื่อสาร จะต้องมีการสื่อสารที่เข้าใจตรงกันอย่างรวดเร็ว และราบรื่น
5. ผู้ประสานงาน จะต้องสามารถดึงทุกฝ่ายเข้าร่วมทำงานเพื่อตรงไปสู่จุดหมายเดียวกัน ตามที่กำหนดเป็นวัตถุประสงค์ของงาน

ลักษณะของการประสานงาน ประกอบด้วย

1. การประสานงาน เป็นเรื่องเกี่ยวกับการจัดให้งานสอดคล้องกันโดยปราศจากการขัดแย้ง
2. การประสานงาน เป็นเรื่องเกี่ยวกับความร่วมมือของผู้นำและผู้ปฏิบัติงานทุกฝ่าย
3. การประสานงานเป็นเรื่องเกี่ยวกับหน้าที่ในทางจัดการ
4. การประสานงานเป็นการติดต่อสื่อสาร โดยเฉพาะอย่างยิ่งการติดต่อสื่อสาร 2 ทาง (Two-Way Communication) จะช่วยให้มีความเข้าใจตรงกัน
5. การประสานงานมีอยู่ทุกระดับชั้น ของสายการบังคับบัญชาทั้งในรูปที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ
6. การประสานงานมีได้ทั้งระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ ระดับเดียวกัน และระหว่างหน่วยงานที่อยู่ต่างระดับกัน

ปัจจัยในการประสานงาน ประกอบด้วย

1. คน หมายถึง ผู้ซึ่งจะทำให้งานเป็นผลขึ้นมา การประสานงานที่แท้จริง คือ การประสานคนให้ร่วมใจร่วมกำลังงานด้วยการนำเอาความสามารถของคนมาทำให้เกิดผลงานในจุดมุ่งหมายเดียวกัน ความสามารถของคนพิจารณาได้สองด้านคือทางด้านความรู้และด้านความสัมพันธ์กับผู้อื่น ผู้ประสานงานต้องมีความรู้ความสามารถและการมองการณ์ไกล มีมนุษย์สัมพันธ์ดี มีทัศนคติที่ดีต่อกัน ผู้ร่วมงานทุกฝ่ายเข้ากันได้ดี มีการพบปะหารือกันอยู่เสมอ
2. เงิน หมายถึง ตัวเงินและสิ่งอื่นซึ่งสามารถใช้เป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยนได้ ในการประสานงานจะต้องมีกำลังเงินสนับสนุนการปฏิบัติงาน
3. วัสดุ หมายถึง สิ่งของเครื่องมือและเครื่องใช้ต่าง ๆ ในการประสานจะต้องมีวัสดุอุปกรณ์ช่วยในการประสานงานอย่างพอเพียง
4. วิธีการทำงาน หมายถึง การบริหารงานให้สามารถบรรลุผลสำเร็จตามจุดประสงค์ที่กำหนดเป็นเป้าหมายไว้ มีการกำหนดอำนาจหน้าที่ และความรับผิดชอบให้ชัดเจน มีการมอบหมายงาน และการควบคุมงานการติดต่อสื่อสารที่ดี

การประสานงาน อาจกระทำได้เป็น 2 ลักษณะ ดังนี้

1. การประสานงานอย่างเป็นทางการ หมายถึง การประสานงานแบบมีพิธีรีตรองที่ต้องปฏิบัติ เช่น มีหนังสือติดต่อ หรือแจ้งเป็นลายลักษณ์อักษร หรือเสนอรายงานเป็นลำดับชั้น เป็นต้น
2. การประสานงานอย่างไม่เป็นทางการ หมายถึง การประสานงานแบบไม่มีพิธีรีตรองเพียงแต่ทำความตกลงให้ทราบถึง การที่จะปฏิบัติให้เป็นไปตามจังหวะเวลาเดียวกัน และด้วยจุดประสงค์เดียวกัน การดำเนินการต้องอาศัยความใกล้ชิดสนิทสนมเป็นส่วนตัวระหว่างบุคคล ไม่มีแบบแผน เป็นการติดต่อแบบเผชิญหน้าซึ่งกันและกัน ผลดีก็คือ สามารถมีความเข้าใจที่ตรงกันและชัดเจนที่สุด เช่น การประสานงานด้วยวาจาทางโทรศัพท์ หรือการเข้าพบผู้ที่ติดต่อโดยตรง

การประสานงานนั้น มีความหลากหลายในเรื่องที่จะประสานกัน ซึ่งจะต้องพิจารณารูปแบบของการประสานงานให้เหมาะสม โดยทั่วไปมีสิ่งที่ต้องคำนึงถึงในการประสานงานในแต่ละกรณี ดังต่อไปนี้

1. วัตถุประสงค์ การประสานงานเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ต้องอาศัยความร่วมมือและจังหวะเวลาในการปฏิบัติจากผู้เกี่ยวข้องหลายฝ่าย

2. กระบวนการ การประสานงานในเรื่องที่มีขั้นตอนการปฏิบัติอย่างเป็นกระบวนการจะต้องกระทำให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ซึ่งเป็นสิ่งที่จะต้องระมัดระวังอย่างยิ่ง เพราะงานที่มีวัตถุประสงค์ดีแต่มีการปฏิบัติผิดขั้นตอน ก็จะทำให้ไม่ได้รับผลตามต้องการ

3. เจ้าหน้าที่กับเจ้าหน้าที่ การประสานงานระหว่างคนต้องคำนึงถึงความเข้าใจและความรู้สึกที่ดีต่อกัน ในเบื้องต้นจะต้องมีการยอมรับระหว่างกันเพื่อจะได้มีทัศนคติที่ดีต่อกัน ความร่วมมือก็จะเกิดตามมา เจ้าหน้าที่ซึ่งรับผิดชอบในงานที่ต้องร่วมกันทำเป็นทีมก็จะต้องให้ความร่วมมือกันโดยลักษณะของการทำงานอยู่แล้ว แต่เจ้าหน้าที่ซึ่งอยู่ต่างหน่วยงานกันมักจะเข้าใจว่าอยู่ต่างทีมงานกัน แท้ที่จริงผู้ซึ่งอยู่ต่างหน่วยงานกันแต่ต้องติดต่อประสานงานกันก็คือ เป็นทีมงานเดียวกันได้ ทั้งนี้จะต้องทำความเข้าใจวัตถุประสงค์ให้ตรงกันและรู้บทบาทหน้าที่ของตนในงานที่จะประสานกัน มีความร่วมมือให้แก่กัน

4. หน่วยงานต่อหน่วยงาน การประสานงานระหว่างหน่วยงานต่อหน่วยงาน

5. นโยบายกับการปฏิบัติ นโยบายถูกกำหนดขึ้นโดยผู้บริหารสูงสุด การปฏิบัติด้วยวิธีการใด ๆ จะต้องไม่ขัดกับนโยบายแม้จะให้ผลตรงตามวัตถุประสงค์ และบรรลุเป้าหมาย โดยมีการประสานนโยบายอันได้แก่ หลักการที่กำหนดไว้ล่วงหน้าเพื่อใช้เป็นกรอบ หรือแนวทางปฏิบัติ ซึ่งจะต้องทำให้ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายได้รับรู้มีความเข้าใจ และปฏิบัติได้ถูกต้องตรงกัน เป็นการประสานนโยบายกับการปฏิบัติ

6. การประสานกับการปฏิบัติ ในการประสานงานใดๆ จะมีการปฏิบัติหลายกิจกรรมซึ่งแต่ละกิจกรรมก็จะดำเนินไปในแนวทางที่จะให้เกิดประสิทธิผลอย่างมีประสิทธิภาพและประหยัด แต่ถ้าไม่มีการประสานการปฏิบัติก็อาจจะไม่สอดคล้องกัน ไม่ถูกจังหวะเวลา และเป็นผลให้งานโดยส่วนรวมเสียหายได้

เทคนิควิธีในการประสานงาน ผลลัพธ์ที่ดีเกิดจากการประสานงานที่มีประสิทธิภาพ ดังนี้

1. การใช้เครื่องมือสื่อสาร เช่น โทรศัพท์ โทรสาร จดหมายอิเล็กทรอนิกส์ เป็นเครื่องมือสื่อสารที่รวดเร็ว ประหยัดเวลา มีแนวทางปฏิบัติ ดังนี้

- ก่อนเริ่มประสาน คิดก่อนว่าเราต้องการอะไร เมื่อไรที่ไหน อย่างไร ควรติดต่อใคร หน่วยงานใด
- ควรมีบัญชีโทรศัพท์ของบุคคลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องไว้เป็นส่วนตัว และส่วนกลาง
- เมื่อติดต่อกับผู้ใด ควรจดชื่อและเบอร์โทรศัพท์ของผู้นั้นไว้ใช้ติดต่อในโอกาสต่อไป บางครั้งทำเป็นบัญชีไว้ในปกแฟ้มเรื่องนั้น ๆ

- ควรประสานกับระดับเดียวกัน หรือต่ำกว่าก่อน
- ใช้คำพูดสุภาพ ให้เกียรติคู่สนทนาแม้รู้ว่าเขามีตำแหน่งต่ำกว่า ไม่พูดยกตนข่มท่าน
- อาจหาข้อมูลก่อนว่า ผู้ที่เราจะโทรติดต่อเป็นผู้ใดตำแหน่งหน้าที่ใด อายุเท่าใด เมื่อสนทนากัน อาจเรียก พี่ น้อง ท่าน จะทำให้เขารู้สึกดี
- การอ่อนน้อมถ่อมตนด้วยความจริงใจ มักเป็นที่พอใจของผู้อื่น
- ในการประสานงานครั้งที่ 2 หลังจากรู้จักกันแล้วอาจทักทายหรือซักถามด้วยความห่วงใย จริงใจ เกี่ยวกับเรื่องสุขภาพ การงาน ฯลฯ ก่อนประสานเรื่องงาน
- กล่าวคำขอบคุณทุกครั้งก่อนจบการสนทนา
- เมื่อรับปากเรื่องใดไว้ต้องรีบทำ เช่น จะรีบส่งโทรสารไปให้ จะรีบทำหนังสือไป

2. การประสานด้วยหนังสือใช้ในกรณีที่เป็นงานประจำที่ทั้งสองหน่วยงาน ทราบระเบียบปฏิบัติอยู่แล้ว มีแนวทางปฏิบัติ ดังนี้

- หากเป็นเรื่องใหม่ ควรประสานทางโทรศัพท์ก่อนเสมอ
- ตัวอย่างเรื่องที่อาจต้องมีหนังสือไป หลังจากโทรติดต่อด้วยวาจาแล้ว เช่น ขอทราบข้อมูล ขอหารือ ขอทราบความต้องการ ขอรับการสนับสนุน ขอความอนุเคราะห์ ฯลฯ
- การร่างหนังสือ ควรให้ถูกหลักการ ถูกต้อง ถูกใจ (ผู้รับ)
- การร่างหนังสือขอรับการสนับสนุน หรือขอความอนุเคราะห์ ควรประกอบด้วย (1) เหตุที่มีหนังสือมา (2) ยกย่องหน่วยงานที่จะขอรับการสนับสนุน/ขอความอนุเคราะห์ (3) เรื่องราวที่ต้องการขอรับ การสนับสนุน/ขอความอนุเคราะห์ (4) ตั้งความหวังที่จะได้รับการ สนับสนุน/ขอความอนุเคราะห์ และ (5) ขอบคุณ
- การร่างหนังสือขอความร่วมมือ ควรประกอบด้วย (1) เหตุที่มีหนังสือมา (2) ความจำเป็นและเรื่องที่จะขอความร่วมมือ (3) เรื่อง ราวที่ต้องการขอความร่วมมือ (4) ตั้งความหวังที่จะได้รับความร่วมมือ และ (5) ขอบคุณ
- เมื่อได้รับการสนับสนุน การอนุเคราะห์แล้ว ควรมีหนังสือไปขอบคุณหน่วยงานนั้น ๆ เสมอ เพื่อสานความสัมพันธ์ไว้สำหรับโอกาสต่อไป

3. การพบปะด้วยตนเอง เป็นการประสานงานที่ดีที่สุดเพราะได้พบหน้า ได้เห็นบุคลิกลักษณะ สีหน้าท่าทางของผู้ติดต่อทั้ง 2 ฝ่าย มีเวลาในการซักถามทำความเข้าใจกันได้อย่างพอเพียง เพราะทั้ง 2 ฝ่ายต้องวางมือจากงานอื่น ๆ ทั้งหมด มีข้อเสีย คือ ใช้เวลามาก มักใช้การพบปะในกรณีที่เป็นเรื่องนโยบาย เป็นเรื่องสำคัญ หรือมีรายละเอียดมาก หรือต้องการให้เกียรติให้ความสำคัญแก่อีกฝ่ายหนึ่ง หรือต้องการสร้างความรู้สึกที่ดีแก่อีกฝ่ายหนึ่ง ให้เขารู้สึกว่าเราให้ความสำคัญแก่เขาด้วยการมาพบด้วยตนเอง มีแนวทางปฏิบัติ ดังนี้

- ควรเตรียมหัวข้อหารือไปให้พร้อมและจดบันทึกไว้ หากอีกฝ่ายไม่ได้บันทึก เราอาจบันทึกสั้น ๆ ใส่กระดาษโน้ตไว้ให้เขา หรือเตรียมพิมพ์รายการไปล่วงหน้า เพื่อให้เขามีบันทึกช่วยจำ และใช้สั่งการขั้นต้นแก่บุคลากรในหน่วยงานของเขาได้
- เมื่อรับปากเรื่องใดไว้ต้องรีบทำ เช่น จะรีบส่งเอกสารไปให้ หรือจะรีบทำหนังสือไป

การประสานงาน เป็นศิลปะอย่างหนึ่งซึ่งต้องอาศัยความสุภาพ อ่อนน้อมถ่อมตน ความจริงใจ ความอดทนอดกลั้น ความยิ้ม แย้มแจ่มใส ในการติดต่อกับบุคคลอื่น เพื่อขอรับการสนับสนุน ขอความร่วมมือ เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกัน

การประสานงานที่ดี ช่วยให้การทำงานบรรลุเป้าหมายได้อย่างราบรื่นและรวดเร็ว ทุกคน ทุกฝ่ายมีความเข้าใจถึงนโยบายและวัตถุประสงค์ของหน่วยงานได้ดียิ่งขึ้น ช่วยประหยัดเวลา เงิน วัสดุ และสิ่งของต่างๆ ในการทำงาน ทำให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เพิ่มผลสัมฤทธิ์ของงานมากขึ้น และยังสร้างความกลมเกลียว ความเข้าใจอันดี และความสามัคคี อีกทั้งช่วยขจัดข้อขัดแย้งในการทำงาน ป้องกันการก้าวก่ายหน้าที่ ขจัดปัญหาการทำงานซ้ำซ้อน หรือเหลื่อมล้ำกัน ก่อให้เกิดการทำงานเป็นทีม สร้างความสำนึกในการรับผิดชอบร่วมกัน รวมถึงเข้าใจข้อเท็จจริงและปัญหาของหน่วยงานอื่น นำไปสู่การกระตุ้นความคิดสร้างสรรค์และลู่ทางการปรับปรุงงานต่อไป (สถาบันดำรงราชานุภาพ สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย)[3]

บทที่ 3
วิธีการดำเนินงาน

ผู้บริหารกรมควบคุมโรค มีแนวคิดในการจัดตั้งศูนย์ประสานงานวิจัยและนวัตกรรมโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ให้ทำหน้าที่ประสานงานกับหน่วยงานระดับนโยบาย นักวิจัย นักพัฒนานวัตกรรม และแหล่งทุนวิจัย รวมทั้งหน่วยงานผู้ให้ข้อมูลในการรับข้อเสนองานวิจัยและนวัตกรรมโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 โดยรวบรวมเป็นฐานข้อมูลของประเทศ ทั้งนี้ศูนย์ฯ ยังดำเนินการจัดเวทีวิชาการเพื่อแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ด้านโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 และการดำเนินงานด้านอื่น ๆ เพื่อให้โครงการวิจัยและนวัตกรรม สามารถดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และบรรลุเป้าหมายในการแก้ไขปัญหาโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ซึ่งหน่วยงานที่รับผิดชอบจัดตั้งศูนย์ฯ คือ กองนวัตกรรมและวิจัย (กนว.) โดยได้กำหนดกรอบระยะเวลาการดำเนินงานในปีงบประมาณ 2563 ซึ่งเขียนโครงการจัดตั้งขึ้นระหว่างวันที่ 2 มีนาคม – 30 กันยายน 2563 ภายใต้ชื่อ “ศูนย์ประสานงานวิจัยโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (Coordinating Research Unit ; COVID-19)” ต่อมาจึงได้เปลี่ยนชื่อใหม่เป็น “ศูนย์ประสานงานวิจัยและนวัตกรรมโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19 Research and Innovation Coordinating unit : CRIC)” เพื่อให้การดำเนินงานภายใต้ศูนย์ฯ ครอบคลุมทั้งงานวิจัยและนวัตกรรมด้านโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ทั้งนี้โครงสร้างบุคลากรภายในศูนย์ฯ ประกอบด้วย ทีมผู้บริหาร 4 คน ทีมบุคลากรปฏิบัติงานประจำศูนย์ฯ 6 คน และทีมบุคลากรร่วมปฏิบัติงาน 5 คน โดยรายละเอียดวิธีการดำเนินงาน แบ่งเป็น 2 หัวข้อหลัก ดังนี้

1. โครงสร้างศูนย์ประสานงานวิจัยและนวัตกรรมโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019
2. ขั้นตอนการดำเนินงาน
    2.1 ขั้นตอนการรับข้อเสนองานวิจัยและนวัตกรรมโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019
    2.2 ขั้นตอนการจัดประชุมหารือเร่งด่วนเฉพาะรายโครงการวิจัยหรือนวัตกรรมโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019
    2.3 ขั้นตอนจัดประชุมเพื่อขับเคลื่อนงานวิจัยและนวัตกรรมเพื่อป้องกันและรับมือการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019
    2.4 ขั้นตอนการประสานนโยบาย ผู้ใช้ประโยชน์ แหล่งทุน นักวิจัย และแหล่งข้อมูล
    2.5 ขั้นตอนการรวบรวมข้อมูลวิจัย นวัตกรรมและเทคโนโลยีโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของประเทศ
    2.6 ขั้นตอนการดำเนินงานด้านอื่น ๆ
        2.6.1 การดำเนินงานด้านการประชาสัมพันธ์

1. โครงสร้างศูนย์ประสานงานวิจัยและนวัตกรรมโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

บทบาทการดำเนินงานศูนย์ประสานงานวิจัยและนวัตกรรมโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

1. รับข้อเสนองานวิจัยและนวัตกรรมที่เกี่ยวข้องกับโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

2. จัดเวทีเฉพาะกรณีเร่งด่วน เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลงานวิจัย นวัตกรรม และเทคโนโลยี ที่เกี่ยวข้องกับโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ระหว่างผู้กำหนดนโยบาย ผู้ใช้ประโยชน์ แหล่งทุน นักวิจัย ผู้สร้างนวัตกรรม และแหล่งข้อมูล

3. จัดเวทีวิชาการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นให้ข้อเสนอแนะโครงการวิจัย นวัตกรรมและเทคโนโลยีโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ประจำทุก 2 สัปดาห์

4. ประสานงานด้านที่เกี่ยวข้องกับนโยบาย ผู้บริหาร ผู้ใช้ประโยชน์ แหล่งทุน นักวิจัย แหล่งข้อมูล และวัสดุวิจัย

5. รวบรวมข้อมูลงานวิจัย นวัตกรรม และเทคโนโลยีโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 รวบรวมเป็นฐานข้อมูลของประเทศ

ตารางที่ 1 ผู้บริหารศูนย์ประสานงานวิจัยและนวัตกรรมโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

ชื่อ - สกุล	ตำแหน่ง	บทบาทหน้าที่	คุณสมบัติ
นายสุวรรณชัย วัฒนายิ่งเจริญชัย	อธิบดีกรมควบคุมโรค	ที่ปรึกษา	ผู้บริหารกรมควบคุมโรค
นายสมบัติ แทนประเสริฐสุข	นายแพทย์ทรงคุณวุฒิ กรมควบคุมโรค	ที่ปรึกษา	ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารจัดการงานวิจัยและนวัตกรรม
นายปณิธี ธัมมวิจยะ	นายแพทย์เชี่ยวชาญ	ที่ปรึกษา และสนับสนุนการบริหารจัดการ การดำเนินงานศูนย์ประสานงานวิจัยและนวัตกรรมโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019	ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารจัดการงานวิจัยและนวัตกรรม
นายปวิตร คตโคตร	นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการ	สนับสนุนการวิจัยและนวัตกรรมในภาวะฉุกเฉิน ผู้จัดการโครงการจัดตั้งศูนย์ประสานงานวิจัยและนวัตกรรมโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019	ผู้มีประสบการณ์ด้านการประสานงานระหว่างผู้บริหารกรม และผู้บริหารระหว่างหน่วยงาน

ตารางที่ 2 บุคลากรประจำศูนย์ประสานงานวิจัยและนวัตกรรมโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

ชื่อ - สกุล	ตำแหน่ง	บทบาทหน้าที่	คุณสมบัติ
นางสาวพรทิพย์ ศิริภานุมาศ	อดีตนักวิชาการสาธารณสุขทรงคุณวุฒิ กรมควบคุมโรค	1. หัวหน้าศูนย์ประสานงานวิจัยและนวัตกรรมโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 2. หัวหน้างานบริหารจัดการงานวิจัยโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019	ผู้เชี่ยวชาญด้านงานบริหารจัดการ การพัฒนาและกำหนดโจทย์วิจัย การติดต่อประสานงาน การติดตามและประเมินโครงการ การพัฒนาฐานข้อมูล
นางธนพรรณ ฟองศิริ	ข้าราชการบำนาญ	หัวหน้างานบริหารจัดการนวัตกรรมและเทคโนโลยีโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019	ผู้เชี่ยวชาญด้านงานบริหารจัดการ การพัฒนาและกำหนดโจทย์วิจัย การติดต่อประสานงาน การติดตามและประเมินโครงการ การพัฒนาฐานข้อมูล
นายเดชาคม ยงยืน	นักวิชาการสาธารณสุขปฏิบัติการ	1. ผู้ประสานการดำเนินงานระหว่างกองนวัตกรรมและวิจัยและศูนย์ประสานงานวิจัยและนวัตกรรมโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 2. ผู้ปฏิบัติงานบริหารจัดการงานวิจัยโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019	ผู้มีประสบการณ์ด้านติดต่อประสานงานกับเครือข่ายวิจัยและการบริหารจัดการงานประชุม
นางสาวชนนิกานต์ พรหมสวัสดิ์	นักวิชาการสาธารณสุข	ผู้ปฏิบัติงานบริหารจัดการนวัตกรรมและเทคโนโลยีโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019	ผู้มีประสบการณ์ด้านติดต่อประสานงานกับเครือข่ายวิจัยและการบริหารจัดการงานประชุม
นางสาวรติรัตน์ ชโลธร	ลูกจ้างโครงการ	ผู้ปฏิบัติงานบริหารจัดการนวัตกรรมและเทคโนโลยีโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019	ผู้มีประสบการณ์ด้านติดต่อประสานงานกับเครือข่ายวิจัยหรือนวัตกรรม และการบริหารจัดการงานประชุม

ชื่อ - สกุล	ตำแหน่ง	บทบาทหน้าที่	คุณสมบัติ
นางประภาพร จันทร์เพ็ชร์	ลูกจ้างโครงการ	ผู้ปฏิบัติงานบริหารจัดการงานวิจัยโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019	ผู้มีประสบการณ์ด้านติดต่อประสานงานกับเครือข่ายวิจัยหรือนวัตกรรม และการบริหารจัดการงานประชุม

ตารางที่ 3 บุคลากรร่วมปฏิบัติงานศูนย์ประสานงานวิจัยและนวัตกรรมโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

ชื่อ - สกุล	ตำแหน่ง	บทบาทหน้าที่	คุณสมบัติ
นางสาวกุลธิดา สุขมาก	นักวิชาการสาธารณสุขปฏิบัติการ	ผู้ประสานข้อมูลโครงการวิจัยและนวัตกรรม โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019	ผู้มีประสบการณ์ด้านติดต่อประสานงานกับเครือข่ายวิจัยและการบริหารจัดการงานประชุม
นางสาวลักษณ์นาถ ไชยทอง	นักวิเคราะห์นโยบายและแผน	ผู้ประสานข้อมูลโครงการวิจัยและนวัตกรรม โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019	ผู้มีประสบการณ์ด้านติดต่อประสานงานกับเครือข่ายวิจัยและการบริหารจัดการงานประชุม
นางสาววิไลพร วงศ์กรวรศิลป์	นักวิเคราะห์นโยบายและแผน	ผู้ประสานข้อมูลโครงการวิจัยและนวัตกรรม โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019	ผู้มีประสบการณ์ด้านติดต่อประสานงานกับเครือข่ายวิจัยและการบริหารจัดการงานประชุม
นางสาววรรณิภา บรรลังก์	นักวิเคราะห์นโยบายและแผน	ผู้ประสานข้อมูลโครงการวิจัยและนวัตกรรม โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019	ผู้มีประสบการณ์ด้านติดต่อประสานงานกับเครือข่ายวิจัยและการบริหารจัดการงานประชุม
นางสาวสุคนธ์ทิพย์ จิตโชติ	นักวิเคราะห์นโยบายและแผน	ผู้ประสานข้อมูลโครงการวิจัยและนวัตกรรม โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019	ผู้มีประสบการณ์ด้านติดต่อประสานงานกับเครือข่ายวิจัยและการบริหารจัดการงานประชุม

****หมายเหตุ*** *ข้อมูล ณ วันที่ 30 กันยายน 2563*

ภาพที่ 8 บุคลากรศูนย์ประสานงานวิจัยและนวัตกรรมโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ปีงบประมาณ 2563 (*ข้อมูล ณ วันที่ 30 กันยายน 2563*)

2. ขั้นตอนการดำเนินงาน

2.1 ขั้นตอนการรับข้อเสนองานวิจัยและนวัตกรรมโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

1) นักวิจัยเสนอโจทย์วิจัยที่เกี่ยวข้องกับโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ตาม “แบบฟอร์มกำหนดโจทย์วิจัย COVID-19” มายังศูนย์ประสานงานวิจัยและนวัตกรรมโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ทั้งนี้ศูนย์ฯ ไม่ได้กำหนดแบบฟอร์มสำหรับการยื่นข้อเสนองานนวัตกรรม ซึ่งผู้ผลิตนวัตกรรมสามารถส่งรายละเอียดข้อมูลงานนวัตกรรมมายังศูนย์ฯ เพื่อประกอบการพิจารณาจากผู้เชี่ยวชาญได้

2) ศูนย์ประสานงานวิจัยและนวัตกรรมโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 พิจารณารายละเอียดข้อเสนอโจทย์วิจัยตามแบบฟอร์มที่กำหนด และพิจารณารายละเอียดงานนวัตกรรมจากข้อมูลที่นักพัฒนานวัตกรรมเสนอ ซึ่งหากมีประเด็นสงสัย หรือต้องมีการแก้ไขรายละเอียดของข้อมูล เจ้าหน้าที่ศูนย์ฯ จะทำการโทรศัพท์

หรือ Email ประสานนักวิจัยหรือนักพัฒนานวัตกรรม เพื่อให้แก้ไขรายละเอียดของข้อมูลหรือขอเอกสารเพิ่มเติมเพื่อประกอบการพิจารณาจากผู้เชี่ยวชาญ

3) ศูนย์ประสานงานวิจัยและนวัตกรรมโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 รับข้อเสนองานวิจัยและนวัตกรรมโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 บันทึกรวบรวมลงในฐานข้อมูล ทั้งนี้กรณีที่มีโจทย์วิจัยหรืองานนวัตกรรมที่ต้องการความเร่งด่วนในด้านการขอรับคำปรึกษา ด้านข้อมูล ด้านการเก็บตัวอย่าง หรือด้านทรัพยากรอื่น ๆ ศูนย์ฯ จะทำการจัดประชุมเพื่อหารือในกรณีที่เร่งด่วนเพื่อในนักวิจัยหรือนักพัฒนานวัตกรรมสามารถขอรับคำปรึกษาจากผู้เชี่ยวชาญหรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในงานด้านนั้น ๆ ได้

2.2 ขั้นตอนการจัดประชุมหารือเร่งด่วนเฉพาะรายโครงการวิจัยหรือนวัตกรรมโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

การประชุมหารือเร่งด่วนเฉพาะรายโครงการวิจัยหรือนวัตกรรมที่เกี่ยวข้องกับโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 เป็นการหารือในกรณีที่หน่วยงานภาครัฐหรือเอกชนต้องการข้อมูลและทรัพยากรสนับสนุนการดำเนินโครงการในประเด็นต่อไปนี้แบบเร่งด่วน ได้แก่ การแลกเปลี่ยนข้อมูลองค์ความรู้ทางวิชาการกับผู้เชี่ยวชาญ ต้องการความร่วมมือและเครือข่ายงานวิจัยและนวัตกรรมในการดำเนินงานแบบเร่งด่วน ต้องการแหล่งข้อมูลหรือกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาวิจัยและนวัตกรรม ต้องการแหล่งทุนสนับสนุนการในการดำเนินงาน เป็นต้น โดยศูนย์ประสานงานวิจัยและนวัตกรรมโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 มีขั้นตอนการดำเนินงานดังต่อไปนี้

1) เมื่อรับข้อเสนอโจทย์วิจัยหรือนวัตกรรมที่เกี่ยวข้องกับโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 แล้ว ศูนย์ประสานงานวิจัยและนวัตกรรมโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 จะทำการประสานผู้เกี่ยวข้องกับประเด็นงานวิจัยหรือนวัตกรรมนั้น ๆ เช่น ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้บริหาร ผู้เชี่ยวชาญ นักวิชาการ เป็นต้น เพื่อนัดหมายกำหนดวัน เวลา และสถานที่ประชุมหารือต่อไป

2) ศูนย์ประสานงานวิจัยและนวัตกรรมโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 แจ้งประสานนักวิจัยหรือนักพัฒนานวัตกรรมเพื่อนัดหมายหารือกับผู้เกี่ยวข้อง พร้อมทั้งให้นักวิจัยหรือนักพัฒนานวัตกรรมเตรียมข้อมูลในประเด็นที่ต้องการหารือเร่งด่วนเข้าร่วมพิจารณา

3) ดำเนินการขออนุมัติจัดประชุมเพื่อหารือเร่งด่วนเฉพาะรายโครงการนั้น ๆ รวมทั้งกำหนดวาระการประชุม จัดทำเอกสารหนังสือเชิญประชุม และเอกสารแนบต่าง ๆ เพื่อประกอบการประชุมแจ้งเวียนไปยังผู้เกี่ยวข้องเข้าร่วมประชุม

4) ดำเนินการประชุมหารือกรณีเร่งด่วน โดยองค์ประกอบของการประชุม ประกอบด้วย

- ประธานการประชุม คือ ผู้ทรงคุณวุฒิ หรือผู้บริหารหน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับประเด็นที่หารือ (ออกมติที่ประชุม ให้ข้อเสนอแนะ และสนับสนุนโครงการ)

- ผู้เชี่ยวชาญ หรือนักวิชาการที่เกี่ยวข้องกับประเด็นหารือ (ให้ข้อเสนอแนะ และสนับสนุนโครงการ)
- นักวิจัย หรือนักพัฒนานวัตกรรม และทีมผู้เข้าร่วมประชุมจากแต่ละโครงการ (เสนอประเด็นหารือ วัตถุประสงค์ แนวคิด วิธีการดำเนินงาน ตามวาระการประชุม)
- ผู้ประสานงานจากศูนย์ประสานงานวิจัยและนวัตกรรมโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (บริหารจัดการในที่ประชุม และบันทึกรายงานการประชุม)

5) ศูนย์ฯ สรุปและแจ้งเวียนรายงานการประชุมต่อผู้เกี่ยวข้องผ่านไปรษณีย์อิเล็คทรอนิกส์ เพื่อรับรองรายงานการประชุม

6) นักวิจัยหรือนักพัฒนานวัตกรรม นำข้อเสนอแนะจากการประชุมไปพัฒนาและดำเนินโครงการต่อไป

7) ศูนย์ฯ ติดตามผลการดำเนินโครงการวิจัยและนวัตกรรมด้านโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา และประสานให้มีการนำเสนอความก้าวหน้าของโครงการต่อที่ประชุมเพื่อขับเคลื่อนงานวิจัยและนวัตกรรมเพื่อป้องกันและรับมือการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ต่อไป

2.3 ขั้นตอนจัดประชุมเพื่อขับเคลื่อนงานวิจัยและนวัตกรรมเพื่อป้องกันและรับมือการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

ศูนย์ประสานงานวิจัยและนวัตกรรมโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 กำหนดจัดประชุมเพื่อขับเคลื่อนงานวิจัยและนวัตกรรมเพื่อป้องกันและรับมือการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ทุก 2 สัปดาห์ เพื่อให้เป็นเวทีแลกเปลี่ยนข้อมูลองค์ความรู้ทั้งงานวิจัย นวัตกรรม และเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้องกับโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ระหว่างนักวิจัย นักพัฒนานวัตกรรม ผู้เชี่ยวชาญ ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้บริหาร รวมถึงแหล่งทุนทั้งหน่วยงานภาครัฐและหน่วยงานเอกชน

1) ศูนย์ประสานงานวิจัยและนวัตกรรมโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ทำการนัดหมายประธานการประชุมเพื่อกำหนดวัน เวลา สถานที่การประชุม พร้อมทั้งประสานผู้เชี่ยวชาญ ผู้ทรงคุณวุฒิทั้งภายในและภายนอกกรมควบคุมโรค และแหล่งทุน เพื่อนัดหมายในการเข้าร่วมประชุมเพื่อขับเคลื่อนงานวิจัยและนวัตกรรมเพื่อป้องกันและรับมือการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

2) ศูนย์ฯ รับข้อเสนอโจทย์วิจัยหรือนวัตกรรมที่เกี่ยวข้องกับโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 และทำการประสานไปยังนักวิจัยหรือนักพัฒนานวัตกรรมเพื่อนัดหมายให้เข้าร่วมประชุมขับเคลื่อนงานวิจัยและนวัตกรรมเพื่อป้องกันและรับมือการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 พร้อมทั้งให้เตรียมนำเสนอประเด็น

เกี่ยวกับงานวิจัยหรือนวัตกรรมที่เสนอเข้ารับการปรึกษาหารือจากผู้เชี่ยวชาญผ่านศูนย์ประสานงานวิจัยและนวัตกรรมโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

3) ศูนย์ฯ จัดประเภทของงานวิจัยหรือนวัตกรรมตามขอบเขตการศึกษาวิจัย 7 กลุ่ม เพื่อกำหนดเป็นวาระการประชุม ทั้งนี้ขอบเขตการศึกษาวิจัยทั้ง 7 กลุ่ม ประกอบด้วย กลุ่มการเฝ้าระวังและระบาดวิทยา กลุ่มการศึกษาแบบจำลองทางคณิตศาสตร์ กลุ่มวัคซีนและการรักษา กลุ่มการวินิจฉัยและการตรวจทางห้องปฏิบัติการ กลุ่มนวัตกรรมการป้องกันควบคุมโรค กลุ่มพัฒนาระบบควบคุมป้องกันโรค และกลุ่มอื่น ๆ

4) ดำเนินการขออนุมัติจัดประชุมเพื่อขับเคลื่อนงานวิจัยและนวัตกรรมเพื่อป้องกันและรับมือการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 รวมทั้งจัดทำเอกสารหนังสือเชิญประชุม และเอกสารแนบต่าง ๆ เพื่อประกอบการประชุมแจ้งเวียนไปยังผู้เกี่ยวข้องเข้าร่วมประชุม

5) ดำเนินการประชุมเพื่อขับเคลื่อนงานวิจัยและนวัตกรรมเพื่อป้องกันและรับมือการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 โดยองค์ประกอบของการประชุม ประกอบด้วย

- ประธานการประชุม คือ ผู้ทรงคุณวุฒิ หรือผู้บริหารหน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับประเด็นที่หารือ (ออกมติที่ประชุม ให้ข้อเสนอแนะในการปรุงปรุงและพัฒนาโครงการ)
- ผู้เชี่ยวชาญ หรือนักวิชาการที่เกี่ยวข้องกับประเด็นหารือ (ให้ข้อเสนอแนะ และสนับสนุนโครงการ)
- แหล่งทุน เช่น วช., สวรส., สวทช. เป็นต้น (ให้ข้อเสนอแนะ คัดเลือกโครงการวิจัยที่น่าสนใจเพื่อสนับสนุนการดำเนินโครงการ)
- นักวิจัย หรือนักพัฒนานวัตกรรม และทีมผู้เข้าร่วมประชุมจากแต่ละโครงการ (เสนอประเด็นหารือ วัตถุประสงค์ แนวคิด วิธีการดำเนินงาน องค์ความรู้ ตามวาระการประชุม)
- ผู้ประสานงานจากศูนย์ประสานงานวิจัยและนวัตกรรมโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (บริหารจัดการในที่ประชุม และบันทึกรายงานการประชุม)

6) ศูนย์ฯ สรุปและแจ้งเวียนรายงานการประชุมต่อผู้เกี่ยวข้องผ่านไปรษณีย์อิเล็คทรอนิกส์ เพื่อรับรองรายงานการประชุม

7) นักวิจัยหรือนักพัฒนานวัตกรรม นำข้อเสนอแนะจากการประชุมเพื่อขับเคลื่อนงานวิจัยและนวัตกรรมเพื่อป้องกันและรับมือการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ไปพัฒนาและดำเนินโครงการต่อไป

8) ศูนย์ฯ ติดตามผลการดำเนินโครงการวิจัยและนวัตกรรมด้านโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ทั้งนี้หากนักวิจัยหรือนักพัฒนานวัตกรรม มีความประสงค์จะนำเสนอผลการดำเนินโครงการต่อที่ประชุม ศูนย์ฯ จะ

ทำการประสานให้มีการนำเสนอความก้าวหน้าของโครงการและจัดวาระการประชุมเพื่อนำเสนอผลการดำเนินโครงการต่อที่ประชุมในครั้งถัดไป

2.4 ขั้นตอนการประสานนโยบาย ผู้ใช้ประโยชน์ แหล่งทุน นักวิจัย และแหล่งข้อมูล

ลักษณะการดำเนินงานด้านการประสานนโยบาย ผู้ใช้ประโยชน์ แหล่งทุน นักวิจัย และแหล่งข้อมูลของศูนย์ประสานงานวิจัยและนวัตกรรมโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 จำแนกขั้นตอนการประสานงานออกเป็นประเภท ดังนี้

2.4.1 การประสานงานด้านนโยบาย ในกรณีที่มีข้อเสนอจากผู้บริหารหรือผลการศึกษาวิจัยด้านโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในเชิงนโยบาย มีขั้นตอนการดำเนินงาน ดังนี้

- ศูนย์ฯ รับข้อเสนอเชิงนโยบาย แจ้งผู้อำนวยการกองนวัตกรรมและวิจัย เพื่อหารือขั้นตอนการดำเนินงาน
- ศูนย์ฯ ดำเนินการตามข้อเสนอแนะจากผู้อำนวยการกองนวัตกรรมและวิจัย เช่น เสนอเรื่องต่อคณะผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้บริหารกรมควบคุมโรค หรือจัดประชุมหารือเพื่อพิจารณาประเด็นข้อเสนอเชิงนโยบายดังกล่าว
- ศูนย์ฯ สรุปผลการหารือ ดำเนินการตามข้อสรุป และติดตามผล

2.4.2 การประสานงานด้านผู้ใช้ประโยชน์ นักวิจัย/นักพัฒนานวัตกรรม และแหล่งข้อมูล ในกรณีที่ต้องประสานงานกับนักวิจัย หรือนักพัฒนานวัตกรรม ในกระบวนการยื่นข้อเสนอ หรือนำเสนอข้อมูลการศึกษาโครงการวิจัยหรือนวัตกรรมที่เกี่ยวกับโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ต้องการสืบค้นข้อมูล เสาะหาผู้เชี่ยวชาญด้านโรคติดเชื้อ นักระบาดวิทยา ต้องการข้อมูลเพื่อรวบรวมไว้เป็นข้อมูลในการดำเนินโครงการ การขอเข้ารับคำปรึกษาหรือพัฒนาโครงการร่วมกัน การหาเครือข่ายเพื่อดำเนินโครงการวิจัยหรือนวัตกรรม เป็นต้น มีขั้นตอนการดำเนินงาน ดังนี้

- ศูนย์ฯ รับประเด็นข้อเสนองานวิจัย นวัตกรรม ประกาศ ประชาสัมพันธ์ ข้อสั่งการจากผู้บริหาร หรือประเด็นอื่น ๆ ตามที่ได้รับมอบหมายจากผู้บริหาร แจ้งหัวหน้าศูนย์ฯ และเสนอผู้อำนวยการกองนวัตกรรมและวิจัยเพื่อพิจารณาหากมีประเด็นที่ต้องหารือร่วมกับผู้บริหาร ผู้เชี่ยวชาญ ผู้ทรงคุณวุฒิ หรือนักวิชาการอื่น ๆ เป็นต้น
- ติดต่อประสานงานกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในประเด็นที่ได้รับมอบหมาย ทางโทรศัพท์ ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ หรือ Application Line
- สืบค้น หาแหล่งข้อมูลสนับสนุน ประสานงานผู้ส่วนเกี่ยวข้อง ในด้านงานวิจัยหรือนวัตกรรม กรณีมีการร้องขอ
- แจ้งผู้เกี่ยวข้องเพื่อรับทราบข้อมูล หรือให้คำแนะนำข้อมูลเพิ่มเติม

- ในกรณีที่ต้องมีการประชุมหารือเร่งด่วน ศูนย์ฯ จะทำหน้าที่ติดต่อประสานงาน และบริหารจัดการตามขั้นตอนข้อ 2.2
- บันทึกรวบรวมข้อมูลการติดต่อประสานงานประจำวัน

2.4.3 การประสานงานแหล่งทุน ในกรณีที่นักวิจัย หรือนักพัฒนานวัตกรรม ร้องขอให้มีการสรรหาแหล่งทุนที่เปิดรับข้อเสนอโครงการเพื่อสนับสนุนการดำเนินงาน มีขั้นตอนการดำเนินงาน ดังนี้

- ศูนย์ฯ ทำการสืบค้นข้อมูลการรับข้อเสนองานวิจัยหรือนวัตกรรมที่เกี่ยวข้องกับโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 จากเว็บไซต์ของแหล่งทุน เพื่อตรวจสอบระยะเวลาการเปิดรับข้อเสนอ และเงื่อนไขการรับข้อเสนอ
- ติดต่อประสานแหล่งทุนเพิ่มเติม เช่น ผู้ประสานงานจากแห่งทุน เอกสารประกอบการเสนอของบประมาณ หรือช่องทางที่ต้องยื่นเสนอต่อแหล่งทุน เป็นต้น
- ประสานข้อมูลระหว่างแหล่งทุนกับนักวิจัยเป็นระยะ เช่น ทางโทรศัพท์ ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ Application Line เป็นต้น
- บันทึกรวบรวมข้อมูลการติดต่อประสานงานประจำวัน

2.5 ขั้นตอนการรวบรวมข้อมูลวิจัย นวัตกรรมและเทคโนโลยีโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของประเทศ

ศูนย์ประสานงานวิจัยและนวัตกรรมโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ทำการออกแบบตารางบันทึกข้อมูลโครงการวิจัยและนวัตกรรมด้านโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในรูปแบบตารางบันทึกข้อมูลซึ่งใช้โปรแกรม Microsoft excel ในการรวบรวมข้อมูลดังกล่าว โดยตัวแปรที่ใช้ในการบันทึกข้อมูลมีดังนี้

ตารางที่ 4 นิยามตัวแปรฐานข้อมูลวิจัยและนวัตกรรมโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

ลำดับ	ตัวแปร	ความหมาย
1	ประเภทโครงการ	ประเภทของโครงการที่เสนอในรูปแบบงานวิจัย นวัตกรรม หรือเอกสารวิชาการอื่น ๆ
2	กลุ่ม	แบ่งประเภทของโครงการออกเป็นกลุ่ม เช่น โจทย์วิจัย โครงการวิจัย นวัตกรรม หรือเอกสารวิชาการอื่น ๆ
3	ลักษณะ	ลักษณะของโครงการ เช่น เกี่ยวข้องกับมนุษย์ หรือไม่เกี่ยวข้องกับมนุษย์
4	ขอบเขตการวิจัย	แบ่งขอบเขตการศึกษาวิจัยออกเป็น 2 กลุ่มหลัก ได้แก่ 1. ตามขอบเขตการวิจัยของกรมควบคุมโรค 13 ประเด็น 2. ตามขอบเขตการวิจัยของกองนวัตกรรมและวิจัย 7 ประเด็น
5	ชื่อโครงการ	ชื่อโครงการวิจัย

ลำดับ	ตัวแปร	ความหมาย
6	ระยะเวลา	ระยะเวลาการดำเนินโครงการ
7	งบประมาณเสนอขอ	งบประมาณที่ผู้วิจัย หรือนักพัฒนานวัตกรรมเสนอขอจากแหล่งทุน
8	งบประมาณที่ได้รับจัดสรร	งบประมาณที่แหล่งทุนจัดสรรให้ดำเนินโครงการ
9	แหล่งทุน	แหล่งทุนที่โครงการวิจัย นวัตกรรม เสนอขอสนับสนุน
10	การเสนอ EC	สถานะการเสนอโครงการวิจัยเข้ารับการพิจารณาด้านจริยธรรมการวิจัย
11	หัวหน้าโครงการ	ระบุชื่อหัวหน้าโครงการวิจัย หรือนวัตกรรม
12	หน่วยงาน	หน่วยงานต้นสังกัดของผู้เสนอโครงการ
13	วัตถุประสงค์	วัตถุประสงค์ของโครงการ
14	ประโยชน์	ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ
15	ชื่อทุนวิจัย	เฉพาะโครงการที่เสนอขอทุนจาก วช. (ระบุชื่อทุนวิจัย)
16	ผลสำเร็จ	ผลสำเร็จของการศึกษาวิจัย หรือนวัตกรรม
17	ผลผลิต	ผลผลิตที่ได้จากการดำเนินโครงการ
18	กลุ่มเป้าหมาย	กลุ่มเป้าหมายที่ต้องการศึกษา
19	จุดเด่น	ระบุจุดเด่น/ลักษณะเด่นของโครงการ
20	พื้นที่ดำเนินงาน	พื้นที่ที่ดำเนินการศึกษาของโครงการ
21	สถานะ	สถานะของการดำเนินโครงการ เช่น ยุติโครงการ กำลังดำเนินโครงการ ดำเนินโครงการเสร็จสิ้น เป็นต้น
22	ผลการดำเนินงาน	ผลของการดำเนินโครงการ ตามที่รายงานความก้าวหน้าในการประชุมเพื่อขับเคลื่อนงานวิจัยและนวัตกรรมเพื่อป้องกันและรับมือการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019
23	ความถี่ของการนำเสนอ	ความถี่ของการนำเสนอความก้าวหน้าโครงการในที่ประชุมเพื่อขับเคลื่อนงานวิจัยและนวัตกรรมเพื่อป้องกันและรับมือการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019
24	เอกสารที่เกี่ยวข้อง	เอกสารที่เกี่ยวข้องกับโครงการ
25	การติดต่อ	รายละเอียดช่องทางการติดต่อผู้วิจัย นักพัฒนานวัตกรรม เช่น เบอร์โทรศัพท์, E-mail, Facebook, Line เป็นต้น

1) ศูนย์ฯ บันทึกข้อมูลโจทย์วิจัยหรืองานนวัตกรรมโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ที่เสนอผ่านกระบวนการดำเนินงานของศูนย์ฯ ลงในฐานข้อมูลตามตัวแปรที่กำหนด ทั้งนี้ยังทำการสืบค้นข้อมูลโจทย์วิจัย โครงการวิจัย และนวัตกรรมที่เกี่ยวข้องกับโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 จากหน่วยภายนอก เพื่อรวบรวมบันทึกลงในฐานข้อมูล

2) ติดตามข้อมูลผลการดำเนินโครงการวิจัยและนวัตกรรมด้านโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 จากนักวิจัยหรือนักพัฒนานวัตกรรมที่เสนอโครงการผ่านกระบวนการดำเนินงานของศูนย์ฯ

3) รวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลเสนอผู้บริหาร

2.6 ขั้นตอนการดำเนินงานด้านอื่น ๆ

การดำเนินงานด้านการประชาสัมพันธ์

การดำเนินงานด้านการประชาสัมพันธ์ข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 เช่น การสัมมนาแลกเปลี่ยนข้อมูลเชิงวิชาการโรคติดเชื้อออนไลน์ การเปิดรับข้อเสนอโครงการวิจัยและนวัตกรรมโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 จากแหล่งทุนต่าง ๆ สื่อการเรียนรู้ในการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 การประชุมวิชาการที่สำคัญเร่งด่วน เป็นต้น เพื่อให้ผู้สนใจสามารถเลือกเข้าร่วมกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ได้ทันตามระยะเวลาที่แต่ละกิจกรรมกำหนด มีขั้นตอนการดำเนินงาน ดังนี้

- รับข้อมูลประชาสัมพันธ์จากผู้บริหาร หน่วยงานภายในสังกัดกรมควบคุมโรค และหน่วยงานภายนอก
- ประชาสัมพันธ์เครือข่ายบุคลากรหน่วยงานในสังกัดกรมควบคุมโรค และผู้ที่สนใจผ่าน Application Line และไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์
- บันทึกรวบรวมข้อมูลการดำเนินงานด้านประชาสัมพันธ์

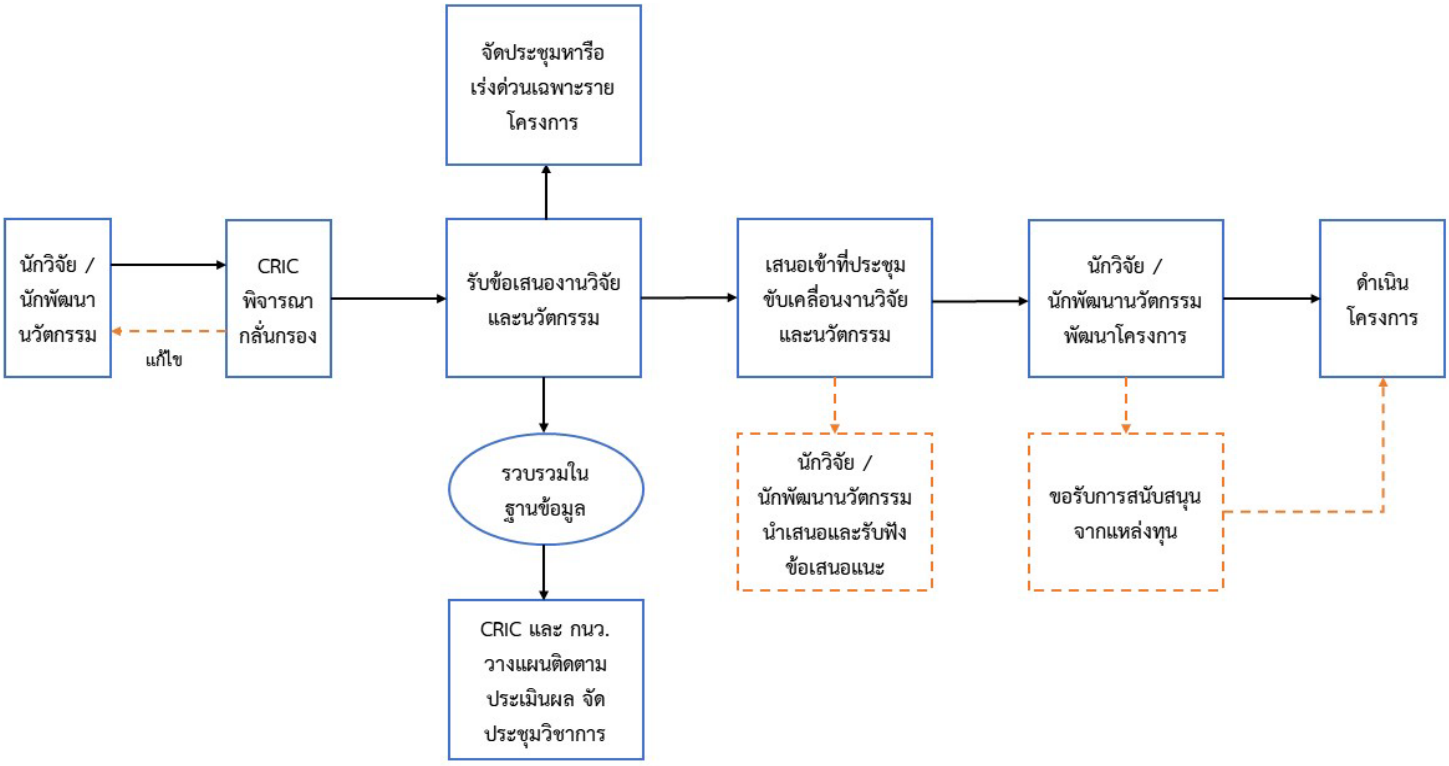

ภาพที่ 9 ขั้นตอนการดำเนินงานของศูนย์ประสานงานวิจัยและนวัตกรรมโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

บทที่ 4
ผลการดำเนินงาน

ศูนย์ประสานงานวิจัยและนวัตกรรมโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ดำเนินงานในการประสานงานกับหน่วยงานระดับนโยบาย นักวิจัย นักพัฒนานวัตกรรม และแหล่งทุนวิจัย รวมทั้งหน่วยงานผู้ให้ข้อมูลในการรับข้อเสนองานวิจัยและนวัตกรรมโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 โดยรวบรวมเป็นฐานข้อมูลของประเทศ ทั้งนี้ศูนย์ฯ ยังดำเนินการจัดเวทีวิชาการเพื่อแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ด้านโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 และการดำเนินงานด้านอื่น ๆ เพื่อให้โครงการวิจัยและนวัตกรรม สามารถดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และบรรลุเป้าหมายในการแก้ไขปัญหาโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 โดยรายละเอียดผลการดำเนินงาน แบ่งเป็นหัวข้อหลัก ดังนี้

1. การรับข้อเสนองานวิจัยและนวัตกรรมโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019
2. การจัดประชุมหารือเร่งด่วนเฉพาะรายโครงการวิจัยหรือนวัตกรรมโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019
3. การประชุมเพื่อขับเคลื่อนงานวิจัยและนวัตกรรมเพื่อป้องกันและรับมือการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019
4. การประสานนโยบาย ผู้ใช้ประโยชน์ แหล่งทุน นักวิจัย และแหล่งข้อมูล
5. การรวบรวมข้อมูลวิจัย นวัตกรรมและเทคโนโลยีโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของประเทศ
6. การดำเนินงานด้านอื่น ๆ
   6.1 การดำเนินงานด้านการประชาสัมพันธ์

1. การรับข้อเสนองานวิจัยและนวัตกรรมโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

ศูนย์ประสานงานวิจัยและนวัตกรรมโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ดำเนินการรับข้อเสนองานวิจัยและนวัตกรรมโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 และได้รวบรวมข้อมูลงานวิจัยและนวัตกรรมโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 จากหน่วยงานภายนอกมารวบรวมเป็นข้อมูลชุดเดียวกัน รวมทั้งหมด 94 เรื่อง ซึ่งจำแนกข้อมูลออกเป็นขอบเขตการศึกษาวิจัย 7 กลุ่ม โดยรายละเอียดดังตารางที่ 5 แสดงข้อมูลจำนวนงานวิจัยและนวัตกรรมโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ที่ผ่านกระบวนการดำเนินงานของศูนย์ประสานงานวิจัยและนวัตกรรมโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 โดยกลุ่มที่เสนอมากที่สุด คือ กลุ่มการเฝ้าระวังและระบาดวิทยา จำนวน 19 เรื่อง (ร้อยละ 20.21) รองลงมา คือ กลุ่มพัฒนาระบบควบคุมป้องกันโรค จำนวน 13 เรื่อง (ร้อยละ 13.81) และกลุ่มนวัตกรรมการป้องกันควบคุมโรค จำนวน 12 เรื่อง (ร้อยละ 12.77) ตามลำดับ ส่วนข้อมูลงานวิจัยและนวัตกรรมโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 จากหน่วยงานภายนอกที่ศูนย์ประสานงานวิจัยและนวัตกรรมโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

ทำการรวบรวม กลุ่มที่รวบรวมได้มากที่สุด คือ กลุ่มวัคซีนและการรักษา จำนวน 11 เรื่อง (ร้อยละ 11.07) รองลงมา คือ กลุ่มการวินิจฉัยและการตรวจทางห้องปฏิบัติการ จำนวน 5 เรื่อง (ร้อยละ 5.32)

ตารางที่ 5 การรับข้อเสนองานวิจัยและนวัตกรรมโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

ลำดับ	ขอบเขตการศึกษาวิจัย	ผ่าน CRIC (ร้อยละ)	ภายนอก (ร้อยละ)
1	กลุ่มการเฝ้าระวังและระบาดวิทยา	19 (20.21)	1 (1.06)
2	กลุ่มการศึกษาแบบจำลองทางคณิตศาสตร์	4 (4.26)	1 (1.06)
3	กลุ่มวัคซีนและการรักษา	6 (6.38)	11 (11.07)
4	กลุ่มการวินิจฉัยและการตรวจทางห้องปฏิบัติการ	3 (3.19)	5 (5.32)
5	กลุ่มนวัตกรรมการป้องกันควบคุมโรค	12 (12.77)	4 (4.26)
6	กลุ่มพัฒนาระบบควบคุมป้องกันโรค	13 (13.87)	4 (4.26)
7	กลุ่มอื่น ๆ	7 (7.45)	4 (4.26)

2. การจัดประชุมหารือเร่งด่วนเฉพาะรายโครงการวิจัยหรือนวัตกรรมโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

ศูนย์ประสานงานวิจัยและนวัตกรรมโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ได้ดำเนินการจัดประชุมหารือแบบเร่งด่วนเฉพาะรายโครงการวิจัยหรือนวัตกรรมที่เกี่ยวข้องกับโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 เพื่อให้งานวิจัยหรือนวัตกรรมที่ต้องการสาระสำคัญได้ดำเนินงานอย่างรวดเร็ว ทั้งหมด 41 ครั้ง โดยรายละเอียดดังตารางที่ 6 แสดงจำนวนการจัดประชุมเร่งด่วนเฉพาะรายโครงการวิจัยหรือนวัตกรรมโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 แยกออกเป็นรายเดือน โดยเดือนที่มีการจัดประชุมมากที่สุด คือ เดือนเมษายนและเดือนกรกฎาคม จำนวน 9 ครั้ง (ร้อยละ 21.95) รองลงมา คือ เดือนมิถุนายน จำนวน 7 ครั้ง (ร้อยละ 17.07) และเดือนมีนาคม จำนวน 6 ครั้ง (ร้อยละ 14.63) ตามลำดับ

ตารางที่ 6 การประชุมหารือเร่งด่วนเฉพาะรายโครงการวิจัยหรือนวัตกรรมโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

ลำดับ	เดือน	จำนวนครั้ง	ร้อยละ
1	มีนาคม	6	14.63
2	เมษายน	9	21.95
3	พฤษภาคม	5	12.20
4	มิถุนายน	7	17.07
5	กรกฎาคม	9	21.95
6	สิงหาคม	2	4.88
7	กันยายน	3	7.32

3. การประชุมเพื่อขับเคลื่อนงานวิจัยและนวัตกรรมเพื่อป้องกันและรับมือการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

ตั้งแต่มีการจัดตั้งศูนย์ประสานงานวิจัยและนวัตกรรมโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 เมื่อวันที่ 2 มีนาคม 2563 ได้มีการดำเนินงานจัดประชุมเพื่อขับเคลื่อนงานวิจัยและนวัตกรรมเพื่อป้องกันและรับมือการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ต่อเนื่องประจำทุก 2 สัปดาห์ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้เป็นเวทีแลกเปลี่ยนข้อมูลความรู้ทั้งงานวิจัย นวัตกรรม และเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้องกับโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ซึ่งมีงานวิจัยและนวัตกรรมโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 เสนอผ่านกระบวนการประชุมฯ นี้ ทั้งหมด 60 เรื่อง จากการประชุมฯ ทั้งหมด 12 ครั้ง โดยมีรายละเอียดดังนี้

จำนวนงานวิจัยและนวัตกรรมโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ที่เสนอผ่านกระบวนการหารือในที่ประชุมเพื่อขับเคลื่อนงานวิจัยและนวัตกรรมเพื่อป้องกันและรับมือการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 โดยจำนวนงานวิจัยและนวัตกรรมที่เสนอเข้าที่ประชุมมากที่สุด คือ การประชุมฯ ครั้งที่ 4 วันที่ 13 เมษายน 2563 จำนวน 19 เรื่อง (ร้อยละ 31.67) รองลงมา คือ การประชุมฯ ครั้งที่ 5 วันที่ 27 เมษายน 2563 จำนวน 14 เรื่อง (ร้อยละ 23.33) และการประชุมฯ ครั้งที่ 2 วันที่ 16 มีนาคม 2563 และการประชุมฯ ครั้งที่ 6 วันที่ 13 พฤษภาคม 2563 จำนวน 12 เรื่อง (ร้อยละ 20) ตามลำดับ รายละเอียดดังตารางที่ 7

ตารางที่ 7 แสดงจำนวนงานวิจัยและนวัตกรรมโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ที่เสนอผ่านกระบวนการหารือในที่ประชุมเพื่อขับเคลื่อนงานวิจัยและนวัตกรรมเพื่อป้องกันและรับมือการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

ครั้งที่	วันที่ประชุม	จำนวนโครงการ	ร้อยละ
1	2 มีนาคม 2563	6	10
2	16 มีนาคม 2563	12	20
3	30 มีนาคม 2563	10	16.67
4	13 เมษายน 2563	19	31.67
5	27 เมษา 2563	14	23.33
6	13 พฤษภาคม 2563	12	20
7	25 พฤษภาคม 2563	11	18.33
8	8 มิถุนายน 2563	8	13.33
9	22 มิถุนายน 2563	7	11.67
10	8 กรกฎาคม 2563	5	8.33
11	20 กรกฎาคม 2563	5	8.33
12	10 สิงหาคม 2563	4	6.67

ข้อมูลความถี่ของการเสนองานวิจัยและนวัตกรรมโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ผ่านการประชุมเพื่อขับเคลื่อนงานวิจัยและนวัตกรรมเพื่อป้องกันและรับมือการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 แบ่งตามขอบเขตของการศึกษาวิจัย 7 กลุ่ม จำนวน 60 เรื่อง โดยกลุ่มที่เสนองานวิจัยและนวัตกรรม โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ผ่านการประชุมเพื่อขับเคลื่อนงานวิจัยและนวัตกรรมเพื่อป้องกันและรับมือการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 มากที่สุด คือ กลุ่มเฝ้าระวังและระบาดวิทยา จำนวน 18 เรื่อง (ร้อยละ 30) ซึ่งนำเสนอในที่ประชุมทั้งหมด 29 ครั้ง โดยค่าเฉลี่ยความถี่ของการนำเสนอรายโครงการ มีค่าเท่ากับ 1.61 รายละเอียดดังตารางที่ 8

ตารางที่ 8 ข้อมูลความถี่ของการเสนองานวิจัยและนวัตกรรมโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ผ่านการประชุมเพื่อขับเคลื่อนงานวิจัยและนวัตกรรมเพื่อป้องกันและรับมือการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 แยกออกตามขอบเขตการศึกษาวิจัย

ลำดับ	ขอบเขตการศึกษาวิจัย	จำนวนเรื่องที่เสนอ (ร้อยละ)	จำนวนครั้งของการเสนอ	ค่าเฉลี่ยความถี่การเสนอรายโครงการ
1	กลุ่มการเฝ้าระวังและระบาดวิทยา	18 (30)	29	1.61
2	กลุ่มการศึกษาแบบจำลองทางคณิตศาสตร์	8 (13.33)	38	4.57
3	กลุ่มวัคซีนและการรักษา	7 (11.67)	14	2
4	กลุ่มการวินิจฉัยและการตรวจทางห้องปฏิบัติการ	1 (1.67)	1	1
5	กลุ่มนวัตกรรมการป้องกันควบคุมโรค	11 (18.33)	14	1.27
6	กลุ่มพัฒนาระบบควบคุมป้องกันโรค	14 (23.33)	16	1.14
7	กลุ่มอื่น ๆ	1 (1.67)	1	1

4. การประสานนโยบาย ผู้ใช้ประโยชน์ แหล่งทุน นักวิจัย และแหล่งข้อมูล

ศูนย์ประสานงานวิจัยและนวัตกรรมโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ดำเนินงานด้านการประสานงานกับหน่วยงานเครือข่ายทั้งหน่วยงานภาครัฐและหน่วยงานเอกชน นักวิจัย นักพัฒนานวัตกรรม ผู้เชี่ยวชาญ ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้บริหาร และแหล่งทุน ทั้งหมด 48 ครั้ง โดยจำแนกการประสานงานออกเป็น 3 ประเภท ดังตารางที่ 9 แสดงจำนวนการดำเนินงานด้านการติดต่อประสานงานของศูนย์ฯ แยกออกเป็นรายเดือน โดยประเภทที่มีการประสานงานมากที่สุด คือ การประสานงานด้านผู้ใช้ประโยชน์ นักวิจัย/นักพัฒนานวัตกรรมและแหล่งข้อมูล จำนวน 37 ครั้ง (ร้อยละ 77.08) ซึ่งเดือนที่มีการติดต่อประสานงานมากที่สุด คือ เดือนเมษายน จำนวน 13 ครั้ง (ร้อยละ 27.08) รองลงมา คือ เดือนพฤษภาคม จำนวน 7 ครั้ง (ร้อยละ 14.58)

ตารางที่ 9 จำนวนการดำเนินงานด้านการติดต่อประสานงานของศูนย์ประสานงานวิจัยและนวัตกรรมโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

ลำดับ	ประเภท	รวม (ร้อยละ)	เดือน (ร้อยละ)						
			มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.
1	การประสานงานด้านนโยบาย	9 (18.75)	0 (0)	5 (10.42)	1 (2.08)	3 (6.25)	0 (0)	0 (0)	0 (0)
2	การประสานงานด้านผู้ใช้ประโยชน์ นักวิจัย/นักพัฒนานวัตกรรม และแหล่งข้อมูล	37 (77.08)	5 (10.42)	13 (27.08)	7 (14.58)	3 (6.25)	3 (6.25)	5 (10.42)	1 (2.08)
3	การประสานแหล่งทุน	2 (4.17)	1 (2.08)	0 (0)	1 (2.08)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)

5. การรวบรวมข้อมูลวิจัย นวัตกรรม และเทคโนโลยีโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของประเทศ

ศูนย์ประสานงานวิจัยและนวัตกรรมโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ได้ทำการบันทึกฐานข้อมูลโดยแบ่งประเภทของข้อมูลออกเป็น 4 ประเภท ได้แก่ โจทย์วิจัย โครงการวิจัย นวัตกรรม และงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 รวมทั้งหมด 94 เรื่อง ซึ่งจำแนกข้อมูลออกเป็นขอบเขตการศึกษาวิจัย 7 กลุ่ม โดยรายละเอียดดังตารางที่ 10 แสดงประเภทข้อมูลจำนวนโจทย์วิจัย โครงการวิจัย นวัตกรรม และงานอื่น ๆ ที่ศูนย์ประสานงานวิจัยและนวัตกรรมโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ทำการรวบรวมจำแนกออกตามขอบเขตการศึกษาวิจัย 7 กลุ่ม โดยกลุ่มที่มีจำนวนโจทย์วิจัยมากที่สุด คือ กลุ่มวัคซีนและการรักษา จำนวน 13 เรื่อง (ร้อยละ 13.83) รองลงมา คือ กลุ่มการเฝ้าระวังและระบาดวิทยา จำนวน 12 เรื่อง (ร้อยละ 12.77) กลุ่มที่มีโครงการวิจัยมากที่สุด คือ กลุ่มพัฒนาระบบควบคุมป้องกันโรค จำนวน 7 โครงการ (ร้อยละ 7.45) รองลงมา คือ กลุ่มการเฝ้าระวังและระบาดวิทยา จำนวน 5 โครงการ (ร้อยละ 5.32) กลุ่มที่มีงานนวัตกรรมมากที่สุด คือ กลุ่มนวัตกรรมการป้องกันควบคุมโรค จำนวน 8 โครงการ (ร้อยละ 8.51) รองลงมา คือ กลุ่มการเฝ้าระวังและระบาดวิทยา จำนวน 3 โครงการ (ร้อยละ 3.19) และกลุ่มพัฒนาระบบควบคุมป้องกันโรค จำนวน 1 โครงการ (ร้อยละ 1.06) ตามลำดับ กลุ่มที่มีงานด้านอื่น ๆ มากที่สุด คือ กลุ่มวัคซีนและการรักษา จำนวน 3 เรื่อง (ร้อยละ 3.19)

ตารางที่ 10 ประเภทข้อมูลที่ทำการรวบรวมในฐานข้อมูลโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

ลำดับ	ขอบเขตการศึกษาวิจัย	โจทย์วิจัย (ร้อยละ)	วิจัย (ร้อยละ)	นวัตกรรม (ร้อยละ)	อื่น ๆ (ร้อยละ)
1	กลุ่มการเฝ้าระวังและระบาดวิทยา	12 (12.77)	5 (5.32)	3 (3.19)	0 (0)
2	กลุ่มการศึกษาแบบจำลองทางคณิตศาสตร์	1 (1.06)	4 (4.26)	0 (0)	0 (0)
3	กลุ่มวัคซีนและการรักษา	13 (13.83)	1 (1.06)	0 (0)	3 (3.19)
4	กลุ่มการวินิจฉัยและการตรวจทางห้องปฏิบัติการ	4 (4.26)	4 (4.26)	0 (0)	0 (0)
5	กลุ่มนวัตกรรมการป้องกันควบคุมโรค	7 (7.45)	1 (1.06)	8 (8.51)	0 (0)
6	กลุ่มพัฒนาระบบควบคุมป้องกันโรค	9 (9.57)	7 (7.45)	1 (1.06)	0 (0)
7	กลุ่มอื่น ๆ	9 (9.57)	2 (2.13)	0 (0)	0 (0)

6. การดำเนินงานด้านอื่น ๆ

6.1 การดำเนินงานด้านการประชาสัมพันธ์

ศูนย์ประสานงานวิจัยและนวัตกรรมโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ดำเนินงานด้านการประชาสัมพันธ์ข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ทั้งหมด 22 ครั้ง เพื่อให้ผู้สนใจสามารถเลือกเข้าร่วมกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ได้ทันตามระยะเวลาที่แต่ละกิจกรรมกำหนด โดยรายละเอียดดังตารางที่ 11 แสดงจำนวนการดำเนินงานด้านการประชาสัมพันธ์ข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของศูนย์ฯ แยกออกเป็นรายเดือน โดยเดือนที่ทำการประชาสัมพันธ์มากที่สุด คือ เดือนพฤษภาคม จำนวน 8 ครั้ง (ร้อยละ 36.36) รองลงมา คือ เดือนกรกฎาคม จำนวน 6 ครั้ง (ร้อยละ 27.27) และเดือนมิถุนายน จำนวน 5 ครั้ง (ร้อยละ 22.73) ตามลำดับ

ตารางที่ 11 จำนวนการดำเนินงานด้านการประชาสัมพันธ์ของศูนย์ประสานงานวิจัยและนวัตกรรมโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

ลำดับ	เดือน	จำนวนครั้ง	ร้อยละ
1	เมษายน	2	9.09
2	พฤษภาคม	8	36.36
3	มิถุนายน	5	22.73
4	กรกฎาคม	6	27.27
5	สิงหาคม	1	4.55

บทที่ 5
สรุปและอภิปรายผล

การดำเนินงานศูนย์ประสานงานวิจัยและนวัตกรรมโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อรับข้อเสนอโครงการวิจัยและนวัตกรรมโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 2) เพื่อจัดเวทีเฉพาะแลกเปลี่ยนข้อมูลโครงการวิจัย พัฒนานวัตกรรมและเทคโนโลยีระหว่างผู้กำหนดนโยบาย ผู้ใช้ประโยชน์ แหล่งทุน นักวิจัย ผู้สร้างนวัตกรรม และแหล่งข้อมูล 3) เพื่อจัดเวทีวิชาการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นให้ข้อเสนอแนะโครงการวิจัยนวัตกรรมและเทคโนโลยีโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 4) เพื่อประสานนโยบาย ผู้ใช้ประโยชน์ แหล่งทุน นักวิจัย และแหล่งข้อมูล 5) เพื่อเป็นศูนย์กลางรวบรวมข้อมูลวิจัย นวัตกรรมและเทคโนโลยีโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของประเทศ โดยทำการรวบรวมข้อมูลการดำเนินงานตั้งแต่ 2 มีนาคม – 30 กันยายน 2563 แล้วนำมาวิเคราะห์สรุปผลการดำเนินงาน โดยรายละเอียดแบ่งเป็นหัวข้อหลัก ดังนี้

1. สรุปผลการดำเนินงาน
2. อภิปรายผล
3. ข้อเสนอแนะ

1. สรุปผลการดำเนินงาน

ศูนย์ประสานงานวิจัยและนวัตกรรมโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ดำเนินการรับข้อเสนองานวิจัยและนวัตกรรมโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ที่ผ่านกระบวนการดำเนินงานของศูนย์ฯและรวบรวมจากหน่วยงานภายนอก ทั้งหมด 94 เรื่อง โดยเรื่องที่ผ่านกระบวนการดำเนินงานของศูนย์ฯ กลุ่มการเฝ้าระวังและระบาดวิทยาเสนอมากที่สุด จำนวน 19 เรื่อง (ร้อยละ 20.21) ส่วนเรื่องที่ทำการรวบรวมจากหน่วยงานภายนอก กลุ่มวัคซีนและการรักษารวบรวมได้มากที่สุด จำนวน 11 เรื่อง (ร้อยละ 11.07)

การจัดประชุมหารือแบบเร่งด่วนเฉพาะรายโครงการวิจัยหรือนวัตกรรมที่เกี่ยวข้องกับโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ถูกจัดขึ้นทั้งหมด 41 ครั้ง โดยเดือนเมษายน และกรกฎาคม 2563 มีการจัดประชุมมากที่สุด จำนวน 9 ครั้ง (ร้อยละ 21.95)

การประชุมเพื่อขับเคลื่อนงานวิจัยและนวัตกรรมเพื่อป้องกันและรับมือการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ถูกจัดขึ้นต่อเนื่องเป็นประจำทุก 2 สัปดาห์ ซึ่งมีโครงการที่เสนอผ่านกระบวนการประชุมฯนี้ทั้งหมด 60 เรื่อง จากการประชุมฯทั้งหมด 12 ครั้ง โดยเสนอเข้าที่ประชุมฯมากที่สุดในครั้งที่ 4 วันที่ 13 เมษายน 2563 จำนวน 19 เรื่อง (ร้อยละ 31.67) ทั้งนี้ความถี่ของการเสนอโครงการเข้าที่ประชุมฯกลุ่มที่เสนอมากที่สุด คือ กลุ่มเฝ้าระวังและระบาดวิทยา จำนวน 18 เรื่อง (ร้อยละ 30) ซึ่งนำเสนอในที่ประชุมทั้งหมด 29 ครั้ง โดยค่าเฉลี่ยความถี่ของการนำเสนอรายโครงการ เท่ากับ 1.61

มีการติดต่อประสานงานกับหน่วยงานเครือข่ายทั้งภาครัฐและเอกชน ทั้งหมด 48 ครั้ง โดยมีการประสานงานด้านผู้ใช้ประโยชน์ นักวิจัย/นักพัฒนานวัตกรรม และแหล่งข้อมูลมากที่สุด จำนวน 37 ครั้ง (ร้อยละ 77.08) และในเดือนเมษายน 2563 มีการติดต่อประสานงานมากที่สุด จำนวน 13 ครั้ง (ร้อยละ 27.08)

มีการรวบรวมฐานข้อมูลวิจัยและนวัตกรรมโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ทั้งหมด 94 เรื่อง โดยกลุ่มวัคซีนและการรักษามีจำนวนโจทย์วิจัยมากที่สุด จำนวน 13 เรื่อง (ร้อยละ 13.83) กลุ่มพัฒนาระบบควบคุมป้องกันโรคมีโครงการวิจัยมากที่สุด จำนวน 7 โครงการ (ร้อยละ 7.45) กลุ่มนวัตกรรมการป้องกันควบคุมโรคทมีงานนวัตกรรมมากที่สุด จำนวน 8 โครงการ (ร้อยละ 8.51) กลุ่มวัคซีนและการรักษามีเอกสารงานวิชาการอื่น ๆ ที่ไม่ใช่งานวิจัยและนวัตกรรมมากที่สุด จำนวน 3 เรื่อง (ร้อยละ 3.19)

การประชาสัมพันธ์ข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ดำเนินงานทั้งหมด 22 ครั้ง โดยทำการประชาสัมพันธ์มากที่สุดในเดือนพฤษภาคม 2563 จำนวน 8 ครั้ง (ร้อยละ 36.36)

2. อภิปรายผล

ปีงบประมาณ 2563 กรมควบคุมโรค กำหนดให้มีการจัดตั้งศูนย์ประสานงานวิจัยและนวัตกรรมโรคติดเชื้อวัสโคโรนา 2019 ขึ้นแบบเฉพาะกิจ เพื่อรับมือการระบาดของโรคอุบัติใหม่ที่เกิดจากเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ภายใต้การกำกับดูแลของกองนวัตกรรมและวิจัย ซึ่งวัตถุประสงค์สำคัญของการจัดตั้งศูนย์ฯ ขึ้น เพื่อรับข้อเสนองานวิจัยและนวัตกรรมที่เกี่ยวข้องกับโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 รวบรวมเป็นฐานข้อมูลองค์ความรู้ที่เกี่ยวกับโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของประเทศ จัดเวทีวิชาการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างผู้บริหาร ผู้เชี่ยวชาญ นักวิชาการ นักวิจัย นักพัฒนานวัตกรรม แหล่งทุน และผู้ใช้ประโยชน์ ในการให้ข้อแนะนำและพัฒนางานวิจัยและนวัตกรรมโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 และยังมีการจัดประชุมหารือแบบเร่งด่วนเพื่อให้งานวิจัย นวัตกรรม และเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้องกับโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 สามารถดำเนินงานได้อย่างรวดเร็วทันต่อสถานการณ์การระบาดของโรค โดยการดำเนินงานที่ผ่านมา ศูนย์ฯ พยายามรวบรวมโจทย์วิจัย โครงการวิจัย งานนวัตกรรม และข้อมูลวิชาการที่เกี่ยวกับโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ให้ได้มากที่สุด โดยมีการพยายามหาเครือข่ายจากหน่วยงานในกระทรวงสาธารณสุข และหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนภายนอกเข้ามามีบทบาทและส่วนร่วมในการดำเนินงาน เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลทางวิชาการซึ่งกันและกัน ผ่านเวทีการประชุมเพื่อขับเคลื่อนงานวิจัยและนวัตกรรมเพื่อป้องกันและรับมือการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 และการประชุมหารือแบบเร่งด่วนเฉพาะรายโครงการวิจัยหรือนวัตกรรมที่เกี่ยวข้องกับโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ทั้งนี้ข้อมูลที่ศูนย์ฯ ทำการรวบรวมได้ เป็นเพียงข้อมูลดิบ (Raw Data) คือ เป็นข้อมูลที่ยังไม่ได้ผ่านการประมวลผลจากผู้เชี่ยวชาญ และยังขาดการติดตามผลการดำเนินงานวิจัยและนวัตกรรมที่ทำการรวบรวมข้อมูลได้ เนื่องด้วยข้อจำกัดในหลาย ๆ ด้าน เช่น เมื่อสิ้นปีงบประมาณขาดงบประมาณจัดสรรเพื่อจัดจ้างบุคลากรดำเนินงานต่อ ขาดผู้เชี่ยวชาญในการกำกับติดตามผลของข้อมูลที่ทำการรวบรวม การเปลี่ยนแปลงนโยบายการดำเนินงาน การรับมือกับสถานการณ์ของโรคดีขึ้น เป็นต้น เหล่านี้เป็นปัจจัยที่ทำให้

ศูนย์ฯ ไม่สามารถดำเนินงานต่อในปีงบประมาณ 2564 ได้ อีกทั้งยังขาดความร่วมมือหน่วยงานภายนอก เช่น มหาวิทยาลัย แหล่งทุน หน่วยงานวิชาการภายนอกกระทรวง เป็นต้น ซึ่งเมื่อกรมควบคุมโรคดำเนินงานโดยขาดความร่วมมือจากเครือข่ายจึงทำให้ไม่สามารถผลักดันข้อมูลหรือผลการดำเนินงานที่ศูนย์ฯดำเนินงานมาไปสู่ระดับประเทศได้

ลักษณะการดำเนินงานของศูนย์ฯ มีส่วนคล้ายคลึงกับศูนย์ปฏิบัติการนวัตกรรมการแพทย์ และการวิจัยและพัฒนา (ศปก.วิจัย) คือ มีการรวบรวมงานวิจัย นวัตกรรมทางการแพทย์ และการพัฒนาเทคโนโลยีในด้านต่าง ๆ เพื่อมาสนับสนุนในการแก้ไขสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 โดยพยายามสร้างภาคีเครือข่ายจากหน่วยงานภายนอกเพื่อระดมทรัพยากรด้านบุคลากรในการร่วมกันพัฒนาโครงการวิจัย นวัตกรรม หรือแลกเปลี่ยนข้อมูลทางวิชาการซึ่งกันและกัน แต่ทั้งนี้ศูนย์ฯ ยังไม่สามารถผลักดันการดำเนินงานให้ไปสู่เป้าหมายของการเป็นศูนย์รวมข้อมูลทางวิชาการด้านโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ได้ ซึ่งแตกต่างจาก ศปก.วิจัย ที่มีทรัพยากรด้านกำลังคน งบประมาณ และเครือข่ายการดำเนินงานในหลาย ๆ ด้าน ในการสนับสนุนและผลักดันให้สามารถรวบรวมข้อมูล และผลิตผลงานวิจัยและนวัตกรรมให้สามารถต่อยอดนำไปใช้ประโยชน์ได้จริง[11]

อย่างไรก็ตาม หากศูนย์ฯ ได้รับการสนับสนุนจากผู้บริหารให้สามารถดำเนินงานต่อในปีงบประมาณถัดไป ศูนย์ฯ ควรมีการปรับปรุงและพัฒนาการดำเนินงานทั้งในด้านกำลังคน ทรัพยากร งบประมาณ รูปแบบการดำเนินงาน และการประสานงานกับภาคีเครือข่าย เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานวิจัยและนวัตกรรมโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ให้สามารถดำเนินโครงการเสร็จสิ้นให้เกิดประสิทธิผลและประสิทธิภาพ มีการติดตามและรวบรวมข้อมูลอย่างต่อเนื่อง และสนับสนุนให้มีการจัดประชุมวิชาการเพื่อให้นักวิจัยและนักพัฒนานวัตกรรมได้มานำเสนอผลการศึกษาและแลกเปลี่ยนความรู้ ประสบการณ์ ในงานวิจัยและนวัตกรรม เพื่อต่อยอดผลงานต่อไปในอนาคต

3. ข้อเสนอแนะ

1. ศูนย์ประสานงานวิจัยและนวัตกรรมโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ควรมีการดำเนินงานในปีงบประมาณถัดไป (ระยะที่ 2) เพื่อ

- ติดตามข้อมูลโครงการวิจัยและนวัตกรรม เพื่อรวบรวมข้อมูล และจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบาย
- จัดประชุมวิชาการให้นักวิจัยและนักพัฒนานวัตกรรมได้มานำเสนอผลการศึกษาและแลกเปลี่ยนความรู้ ประสบการณ์ ในงานวิจัยและนวัตกรรมในการนำองค์ความรู้ที่ได้ไปต่อยอดในงานวิจัยและนวัตกรรมในอนาคต
- นำองค์ความรู้ด้านโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ไปใช้ประโยชน์ เช่น จัดทำข้อเสนอเชิงนโยบาย รวบรวมข้อมูลเป็นศูนย์กลางด้านโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของประเทศ เป็นต้น

2. สร้างเครือข่ายเพื่อสนับสนุนงบประมาณโครงการวิจัยและนวัตกรรมโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในการผลิตงานวิจัยและนวัตกรรมด้านโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ให้สามารถนำผลการศึกษาไปใช้งานได้จริงในอนาคต

3. จัดตั้งคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในการพิจารณาโครงการวิจัยแบบเร่งด่วนเฉพาะโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 เพื่อให้สามารถดำเนินโครงการวิจัยและเผยแพร่ผลการวิจัยได้ทันต่อสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ได้

อ้างอิง

1. Tangkulpanich P, Boriboon J, Ararmvanich K. Patient Transportation During the COVID-19 Pandemic. Ramathibodi Med J [Internet]. 2020 Sep 30 [cited 2021 Mar 15];43(3):27–33. Available from: https://he02.tci-thaijo.org/index.php/ramajournal/article/view/241347/167155

2. มหาวิทยาลัยมหิดล คณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดี. ความรู้พื้นฐาน COVID-19 [Internet]. 2020 [cited 2021 Apr 13]. Available from: http://phoubon.in.th/covid-19/ความรู้เรื่อง COVID รามา.pdf

3. สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย สถาบันดำรงราชานุภาพ. เทคนิคการประสานงาน (Cooperation Technique) [Internet]. 2010 [cited 2021 Apr 15]. 1–20 p. Available from: http://www.stabundamrong.go.th/web/book/53/b18_53.pdf

4. กรมควบคุมโรค. การจัดการภาวะฉุกเฉินทางสาธารณสุข ระบบบัญชาการเหตุการณ์ และศูนย์ปฏิบัติการภาวะฉุกเฉินทางสาธารณสุข กรมควบคุมโรค [Internet]. 2019 [cited 2021 Apr 17]. Available from: http://www.ppho.go.th/webppho/dl_strat/F20170616075301.pdf

5. กรมควบคุมโรค. คู่มือเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในการตอบโต้ภาวะฉุกเฉิน กรณีการระบาดโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ประเทศไทย [Internet]. 2020 [cited 2021 May 15]. Available from: https://ddc.moph.go.th/viralpneumonia/file/g_other/g_other05.pdf

6. กรมสุขภาพจิต. ภาวะฉุกเฉินด้านสาธารณสุขระหว่างประเทศ ที่ WHO เพิ่งประกาศ คืออะไร สำคัญอย่างไร [Internet]. 2020 [cited 2021 May 15]. Available from: https://www.dmh.go.th/news-dmh/view.asp?id=30178

7. กระทรวงสาธารณสุข ศูนย์ข้อมูลข่าวสารด้านเวชภัณฑ์. การจัดตั้งศูนย์บริหารสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) [Internet]. 2020 [cited 2021 May 31]. Available from: http://dmsic.moph.go.th/index/detail/8064

8. กองสาธารณสุขฉุกเฉิน กระทรวงสาธารณสุข. (2016). การพัฒนาศูนย์ปฏิบัติการภาวะฉุกเฉิน (Emergency Operation Center, EOC) และระบบบัญชาการเหตุการณ์ฉุกเฉินทางสาธารณสุข (Incident Command System, ICS). https://pher.moph.go.th/wordpress/การพัฒนาศูนย์ปฏิบัติกา/

9. กระทรวงมหาดไทย. ศูนย์บริหารสถานการณ์แพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 – กระทรวงมหาดไทย (ศบค.มท.) [Internet]. 2021 [cited 2021 May 15]. Available from: http://www.moicovid.com/

10. WHO Thailand. ขั้นตอน 6 ประการ [Internet]. [cited 2021 Sep 18]. Available from: https://www.who.int/docs/default-source/searo/thailand/who-tha-six-steps-thefb0c3a7301c4ebcae2a64058df983fa.pdf

11. กรมประชาสัมพันธ์, สำนักข่าว. ศูนย์ปฏิบัติการด้านนวัตกรรมการแพทย์และการวิจัยและพัฒนา. Retrieved October 11, 2021, from https://thainews.prd.go.th/th/news/print_news/TCATG200426100632122

12. สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (วช.). การติดตามปฏิบัติตามมาตรการด้านสาธารณสุขในประชาชน. 2021.

ภาคผนวก

ภาคผนวก 1

แบบฟอร์มกำหนดโจทย์วิจัย

COVID-19

แบบฟอร์มกำหนดโจทย์วิจัย COVID-19

1. ชื่อเรื่อง

   .....

   .....

2. โจทย์วิจัย/ประเด็นวิจัย

   .....

   .....

3. เหตุผลความจำเป็นที่ต้องทำการศึกษาในประเด็นนี้

   .....

   .....

4. วัตถุประสงค์การวิจัย

   .....

   .....

5. ขอบเขตของการดำเนินงาน

   .....

   .....

6. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

   .....

   .....

7. รายละเอียดงบประมาณ

   .....

   .....

8. คณะทำงาน

คณะทำงาน	ชื่อ-สกุล	หน่วยงาน	เบอร์โทร	E-mail address
นักวิจัย	1. 2. 3.			
ที่ปรึกษาโครงการ				
ผู้ประสานงาน				

ลงชื่อ.....

(.....)

วันที่.....

ผู้เสนอ

กรุณาส่งรายละเอียดกลับมาที่ : covid19ddc_unit@outlook.com

ผู้ประสานงาน : นายเดชาคม ยงยืน 02-590-3175, 080-9731863

ภาคผนวก 2

ข้อมูลขอบเขตการศึกษาวิจัย

ขอบเขตการศึกษาวิจัย ของ กรมควบคุมโรค 13 กลุ่มประเด็น

ประเด็นขอบเขตการวิจัย	รายละเอียดที่เกี่ยวข้องกับขอบเขตการวิจัย
Surveillance	การเฝ้าระวังประชาชนกลุ่มเสี่ยง ในสถานการณ์ปัจจุบันและระยะยาว
Laboratory and Detection	การตรวจวินิจฉัยที่มีประสิทธิภาพ
Infection Control and Prevention	การวิจัย พัฒนานวัตกรรม และการเทคโนโลยีในการป้องกันควบคุมโรค
Case Management	ความเป็นไปได้ในการให้ยาป้องกันการติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019
Education, Risk Communication, Public Health Measure	ผลการสื่อสาร การดำเนินงานตามมาตรการต่าง ๆ ในการป้องกันควบคุมโรคของพื้นที่
Behavioral, Socio Economic, Cultural	ผลกระทบและแนวทางในการดูแลรักษาผู้ป่วยเรื้อรัง
Policy Research	การบริหารจัดการในภาวะวิกฤต ผลกระทบจากนโยบาย และแบบจำลองทางคณิตศาสตร์
พระราชบัญญัติโรคติดต่อ 2558	การบังคับใช้กฎหมายในภาวะฉุกเฉิน การกักกันตนเอง (Self-Quarantine)
ประเมิน Application ที่ใช้ในสถานการณ์ COVID-19	การพัฒนา Application เพื่อใช้รับมือในสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019
การเตรียมความพร้อมรองรับสถานการณ์การระบาดของโรค COVID-19	ประเด็นการศึกษาวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเตรียมความพร้อมรองรับสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019
การพัฒนาวัคซีน	การวิจัยพัฒนาด้านวัคซีนป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019
New Normal in Disease Control Service เพื่อลดผลกระทบในระบบบริการ	วิถีการปฏิบัติตัวรูปแบบใหม่เพื่อรับมือกับสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019
อื่น ๆ	ประเด็นการศึกษาวิจัยด้านอื่น ๆ

ขอบเขตการศึกษาวิจัย ของ กองนวัตกรรมและวิจัย 7 กลุ่มประเด็น

รหัส	ความหมาย	นิยามงานวิจัยและนวัตกรรม
Sur	กลุ่มการเฝ้าระวังและระบาดวิทยา	การเฝ้าระวังประชาชนกลุ่มเสี่ยง ในสถานการณ์ปัจจุบันและระยะยาว
Mat	กลุ่มการศึกษาแบบจำลองทางคณิตศาสตร์	แบบจำลองทางคณิตศาสตร์ เพื่อใช้วิเคราะห์สถานการณ์ แนวโน้มการระบาด นำไปสู่ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย
Vac	กลุ่มวัคซีนและการรักษา	วิจัยด้านวัคซีนและยาป้องกันรักษาโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019
Dia	กลุ่มการวินิจฉัยและการตรวจทางห้องปฏิบัติการ	การตรวจวินิจฉัยที่มีประสิทธิภาพ
Inn	กลุ่มนวัตกรรมการป้องกันควบคุมโรค	การพัฒนานวัตกรรม และการเทคโนโลยีในการป้องกันควบคุมโรค
Sys	กลุ่มพัฒนาระบบควบคุมป้องกันโรค	วิจัยด้านการสื่อการ การดำเนินงานตามมาตรการ การพัฒนาระบบเฝ้าระวัง ป้องกัน ควบคุมโรค
Oth	กลุ่มอื่น ๆ	งานวิจัย เอกสาร ผลงานวิชาการด้านอื่น ๆ

ภาคผนวก 3

ตัวอย่างตารางบันทึกข้อมูล

โจทย์วิจัย โครงการวิจัย และ

นวัตกรรมโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา

2019

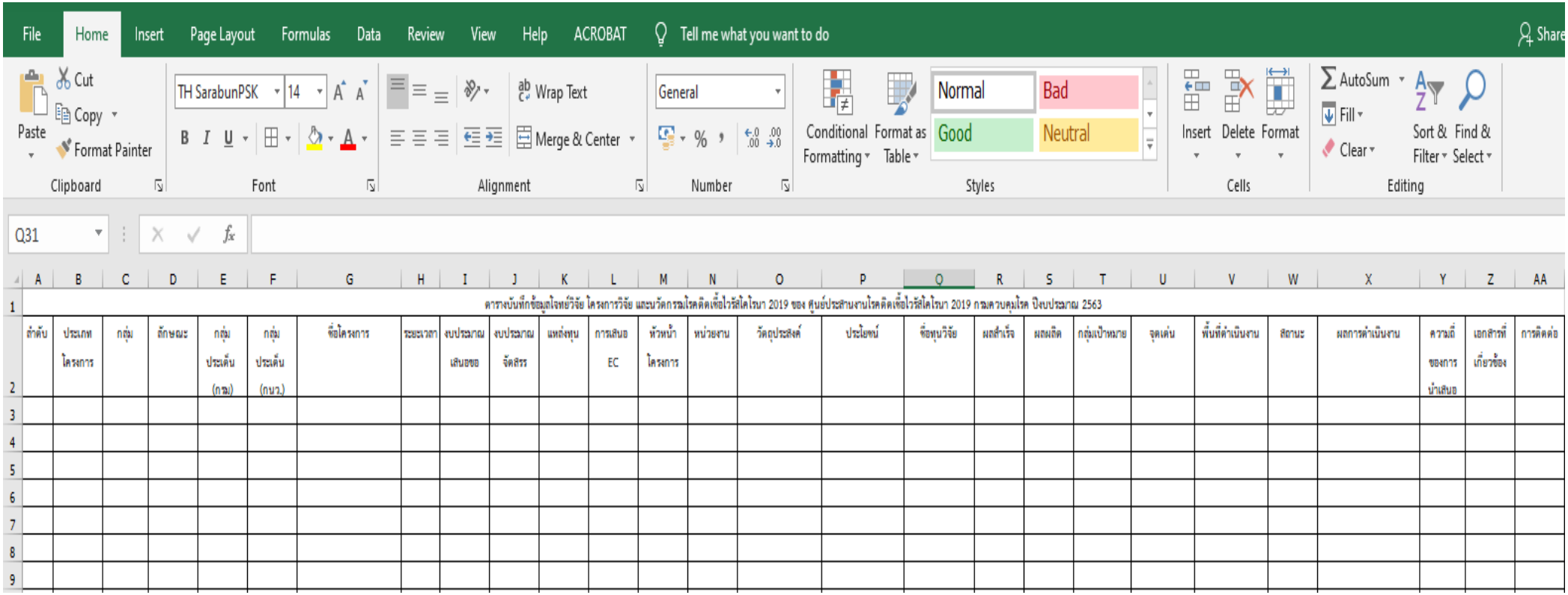

ภาพที่ 10 ตัวอย่างตารางบันทึกข้อมูลโจทย์วิจัย โครงการวิจัย และนวัตกรรม ของศูนย์ประสานงานวิจัยโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

ภาคผนวก 4

คำสั่งปฏิบัติงานและโครงการจัดตั้งศูนย์ประสานงานวิจัยและนวัตกรรมโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

คำสั่งกองนวัตกรรมและวิจัย
ที่ ๗๒/๒๕๖๓
เรื่อง แต่งตั้ง และมอบหมายหน้าที่ปฏิบัติราชการ

อนุสนธิ ตามหนังสือกองนวัตกรรมและวิจัย ด่วนที่สุด ที่ สธ ๐๔๔๓.๔/ ๕๓๗ ลงวันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓ กรมควบคุมโรคได้อนุมัติ "โครงการจัดตั้งศูนย์ประสานงานวิจัยโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 โดยกำหนดระยะเวลาในการดำเนินการตั้งแต่วันที่ ๒ มีนาคม ๒๕๖๓ ถึง ๓๐ กันยายน ๒๕๖๓ โดยมีบทบาทหน้าที่ ดังนี้ ๑) กำหนดโจทย์หรือประเด็นวิจัยจากหน่วยงานนโยบายหรือหน่วยงานที่นำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ ๒) จัดประชุมร่วมระหว่างผู้เสนอโจทย์หรือประเด็นวิจัย ผู้ใช้ประโยชน์ นักวิจัย แหล่งทุนและผู้ให้ข้อมูลสนับสนุนการดำเนินงานวิจัย ๓) ประสานและติดตามการพัฒนาโครงร่างการวิจัย การขอทุนวิจัยและการขอจริยธรรมการวิจัย ๔) ประสานแหล่งข้อมูลสนับสนุนการดำเนินงานวิจัย ๕) ติดตามความก้าวหน้าการดำเนินงานวิจัยและรายงานผลให้ผู้เกี่ยวข้อง ๖) จัดทำ ทำเนียบโครงการวิจัย รายชื่อนักวิจัย แหล่งทุน และผู้ประสานงาน ๗) งานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องที่ได้รับมอบหมาย

เพื่อให้การปฏิบัติงานของศูนย์ประสานงานวิจัยโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และบรรลุเป้าหมายในการบูรณาการวิจัยและนวัตกรรมโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 กองนวัตกรรมและวิจัยจึงขอแต่งตั้ง และมอบหมายหน้าที่ให้ ข้าราชการปฏิบัติราชการ และดูแลงานในด้านต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

๑. นายปวิตร คตโคตร	นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการ มอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งผู้จัดการโครงการ
๒. นายเดชาคม ยงยืน	นักวิชาการสาธารณสุข มอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่ ประจำศูนย์ประสานงานวิจัยโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019
๓. นางสาวลักษณ์นาถ ไชยทอง	นักวิเคราะห์นโยบายและแผน มอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่ สนับสนุนศูนย์ประสานงานวิจัยโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019
๔. นางสาววิไลพร วงศ์กรวรศิลป์	นักวิเคราะห์นโยบายและแผน มอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่ สนับสนุนศูนย์ประสานงานวิจัยโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019
๕. นางสาววรรณิภา บรรลังก์	นักวิเคราะห์นโยบายและแผน มอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่ สนับสนุนศูนย์ประสานงานวิจัยโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019
๖. นางสาวสุคนธ์ทิพย์ จิตโชติ	นักวิเคราะห์นโยบายและแผน มอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่ สนับสนุนศูนย์ประสานงานวิจัยโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

๗. นางสาว...

๗. นางสาวกุลธิดา สุขมาก	นักวิชาการสาธารณสุข มอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่สนับสนุนศูนย์ประสานงานวิจัยโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019
๘. นางสาวชณมาต รุ่งแจ้ง	นักวิเคราะห์นโยบายและแผน มอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่สนับสนุนศูนย์ประสานงานวิจัยโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019
๙. นายโสภณ ชูชาติ	นักจัดการงานทั่วไป มอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่สนับสนุนด้านระบบสารสนเทศ (IT) ที่เกี่ยวกับการประชุมของศูนย์ประสานงานวิจัยโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019
๑๐. นางสาวอารีรัตน์ มีลาภ	นักวิชาการเงินและบัญชี มอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่สนับสนุนงานด้านการเงินของศูนย์ประสานงานวิจัยโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๕ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๓

(นายปณิธี ธัมมวิจยะ)
ผู้อำนวยการกองนวัตกรรมและวิจัย

ห้องอธิบดีกรมควบคุมโรค
เลขรับ ๑๔๒๙
วันที่ ๕ มี.ค. ๒๕๖๓
๑๘.๓๕

กรมควบคุมโรค
เลขรับ ๕๖๒๘
วันที่ - ๒ มี.ค. ๒๕๖๓
เวลา ๑๓.๑๔

ด่วนที่สุด **บันทึกข้อความ**

ส่วนราชการ กองนวัตกรรมและวิจัย กลุ่มยุทธศาสตร์และพัฒนาองค์กร โทร. ๓๑๗๕

ที่ สธ ๐๔๔๓.๔/๕๓๗ **วันที่** ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

เรื่อง ขออนุมัติโครงการจัดตั้งศูนย์ประสานงานวิจัยโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙

เรียน อธิบดีกรมควบคุมโรค (ผ่านนายแพทย์ทรงคุณวุฒิ นายแพทย์สมบัติ แทนประเสริฐสุข)

ด้วยมีการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-๑๙) จากสาธารณรัฐประชาชนจีน ซึ่งมีการรายงานครั้งแรกเมื่อปลายเดือน ธันวาคม พ.ศ.๒๕๖๒ พบการแพร่เชื้อจากคนสู่คน คาดว่าแนวโน้มจะมีการระบาดกระจายทั่วโลกอย่างรวดเร็ว และต่อเนื่อง ทั้งนี้ยังไม่มีวัคซีนหรือยารักษาที่ถูกต้องตามหลักวิชาการ รวมทั้งขาดองค์ความรู้ทางวิชาการ ที่เป็นหลักฐานเชิงประจักษ์ ทั้งการดูแลรักษา การตรวจทางห้องปฏิบัติการ การคาดการณ์การระบาดในอนาคต และประเด็นอื่นๆที่จำเป็นต้องมีการศึกษาวิจัยเพิ่มเติม ซึ่งเมื่อวันที่ ๑๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓ กรมควบคุมโรค ร่วมกับ สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (สวทช.) จัดประชุมหารือแนวทางด้านการวิจัยเพื่อป้องกันและรับมือการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-๑๙) โดยมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้าร่วมประชุม ได้แก่ โรงพยาบาลราชวิถี กรมการแพทย์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสยาม สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (วช.) และสถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข ที่ประชุมมีมติให้มีการจัดตั้งศูนย์ประสานงานวิจัยโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (Coordinating Research Unit; COVID-๑๙) ภายในกรมควบคุมโรค ทำหน้าที่ประสานงานกับหน่วยงานระดับนโยบาย นักวิจัย แหล่งทุนวิจัย และหน่วยงานผู้ให้ข้อมูล ให้มีการทำงานวิจัยแบบการบูรณาการได้อย่างมีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และบรรลุเป้าหมายในการแก้ไขปัญหาโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙

กองนวัตกรรมและวิจัย (กนว.) ขอเรียนว่า ได้จัดทำ “โครงการจัดตั้งศูนย์ประสานงานวิจัยโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (Coordinating Research Unit; COVID-๑๙)” และขอสนับสนุนงบประมาณจากส่วนกลางกรมควบคุมโรค จำนวน ๑,๒๐๐,๐๐๐.-บาท (หนึ่งล้านสองแสนบาทถ้วน) เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการบริหารจัดการ รายละเอียดตามเอกสารแนบ

จึงเรียนมาเพื่อพิจารณา หากเห็นชอบโปรด

๑. อนุมัติ “โครงการจัดตั้งศูนย์ประสานงานวิจัยโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (Coordinating Research Unit; COVID-๑๙)

๒. อนุมัติงบประมาณเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการบริหารจัดการศูนย์ประสานงานวิจัยโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ ๒๐๑๙ (Coordinating Research Unit; COVID-๑๙) จำนวน ๑,๒๐๐,๐๐๐.-บาท (หนึ่งล้านสองแสนบาทถ้วน)

๓. มอบกองยุทธศาสตร์และแผนงาน และกองบริหารการคลังดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไปด้วย จะเป็นพระคุณ

- อนุมัติ ตาม ๑ และ ๒
- ลงนามแล้ว
- มอบ กยผ.คร. และ กต.คร. ตาม ๓.

(นายปณิธี ธัมมวิจยะ)
ผู้อำนวยการกองนวัตกรรมและวิจัย

(นายสุวรรณชัย วัฒนายิ่งเจริญชัย)
อธิบดีกรมควบคุมโรค
- ๕ มี.ค. ๒๕๖๓

(นายสมบัติ แทนประเสริฐสุข)
นายแพทย์ทรงคุณวุฒิ ด้านเวชกรรมป้องกัน

โครงการจัดตั้งศูนย์ประสานงานวิจัยโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

(Coordinating Research Unit; COVID-19)

---

1. หลักการและเหตุผล

ด้วยมีการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) จากสาธารณรัฐประชาชนจีน ซึ่งมีการรายงานครั้งแรกเมื่อวันที่ 31 ธันวาคม พ.ศ.2562 จำนวน 27 ราย คาดว่าแหล่งรังแพร่เชื้อโรคมาจากกลุ่มสัตว์ปีกรวมถึงค้างคาวที่มีบริเวณตลาดขายอาหารทะเลสดในเมือง Wuhan ต่อมาพบการแพร่เชื้อจากคนสู่คน ผ่านทางการสูดดมละอองฝอยในอากาศที่มีเชื้อไวรัสปะปนอยู่ พบผู้เสียชีวิตส่วนมากเป็นผู้ป่วยสูงอายุและเป็นผู้ที่มีโรคปอดเรื้อรัง ปัจจุบัน พบว่ามีการระบาดกระจายทั่วโลกอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะกลุ่มผู้ที่มีประวัติเดินทางมาจากเมืองจีน เมื่อวันที่ 30 มกราคม 2563 องค์การอนามัยโลกได้ประกาศว่าการระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 เป็น “ภาวะฉุกเฉินด้านสาธารณสุขระหว่างประเทศ” (Public Health Emergency of International Concern; PHEIC) ประเทศไทยเป็นประเทศแรกที่ตรวจพบโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ได้ก่อนประเทศอื่นนอกจากประเทศจีน และได้มีการดำเนินงานเฝ้าระวัง ป้องกัน ควบคุมโรคอย่างเข้มแข็งและต่อเนื่อง มีการทำงานบูรณาการร่วมกับหน่วยงานต่างๆ ทั้งนี้องค์ความรู้เกี่ยวกับโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ทั้งมาตรการเฝ้าระวัง ป้องกันและควบคุมโรค การตรวจทางห้องปฏิบัติการ การดูแลรักษาผู้ป่วย รวมทั้งนวัตกรรมในการป้องกันควบคุมโรคต่างๆ

จากสถานการณ์ข้างต้นคาดว่าแนวโน้มจะมีการระบาดอย่างต่อเนื่อง เพราะยังไม่มีวัคซีนหรือยารักษาที่ถูกต้องตามหลักวิชาการ รวมทั้งขาดองค์ความรู้ทางวิชาการ ที่เป็นหลักฐานเชิงประจักษ์ ทั้งการดูแลรักษา การตรวจทางห้องปฏิบัติการ การคาดการณ์การระบาดในอนาคต และประเด็นอื่นๆที่จำเป็นต้องมีการศึกษาวิจัยเพิ่มเติม ทั้งนี้ กรมควบคุมโรค ร่วมกับ สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (สวทช.) จัดประชุมหารือแนวทางด้านการวิจัยเพื่อป้องกันและรับมือการระบาดของโรคติดเชื้อโคโรนาไวรัส 2019 เมื่อวันที่ 13 กุมภาพันธุ์ 2563 โดยมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้าร่วมประชุม ได้แก่ โรงพยาบาลราชวิถี กรมการแพทย์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสยาม สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (วช.) และสถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข ที่ประชุมมีมติให้มีการจัดตั้งศูนย์ประสานงานวิจัยโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (Coordinating Research Unit; COVID-19) ภายในกรมควบคุมโรค ทำหน้าที่ประสานงานกับหน่วยงานระดับนโยบาย นักวิจัย และแหล่งทุนวิจัย รวมทั้งหน่วยงานผู้ให้ข้อมูลเพื่อให้โครงการวิจัยสามารถดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และบรรลุเป้าหมายในการแก้ไขปัญหาโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

2. วัตถุประสงค์

2.1 จัดตั้งศูนย์ประสานงานวิจัยโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (Coordinating Research Unit; COVID-19)

2.2 บริหารจัดการศูนย์ประสานงานวิจัยโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ให้มีประสิทธิภาพ

3. ผลผลิตและตัวชี้วัดความสำเร็จของโครงการ

3.1 ผลผลิต

- มีศูนย์ประสานงานวิจัยเกี่ยวกับโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019
- มีโครงการวิจัยเกี่ยวกับโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ที่ดำเนินการได้สำเร็จตามแผน

3.2 ตัวชี้วัด

- มีศูนย์ประสานงานวิจัยเกี่ยวกับโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ระดับประเทศ จำนวน 1 ศูนย์
- มีโครงการวิจัยเกี่ยวกับโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 อย่างน้อย 6 โครงการ

4. ระยะเวลาดำเนินการ : วันที่ 2 มีนาคม 2563 – 30 กันยายน 2563

5. กลุ่มเป้าหมาย

- บุคลากรที่ปฏิบัติงานประจำศูนย์ประสานงานวิจัยโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ประกอบด้วย

<u>ปฏิบัติงานประจำ</u>

- หัวหน้าศูนย์ประสานงานวิจัยฯ จำนวน 1 คน
- หัวหน้าประสานงานจริยธรรมการวิจัย จำนวน 1 คน
- ผู้ช่วยประสานงานวิจัยและจริยธรรมการวิจัย จำนวน 2 คน

<u>ปฏิบัติงานหมุนเวียน</u>

- บุคลากรจากกองนวัตกรรมและวิจัย จำนวน 2 คน
- บุคลากรจากสำนักงานคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 1 คน
- บุคลากรจากแหล่งทุนวิจัย เช่น สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (สวทช.) สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (วช.) เป็นต้น หน่วยงานละ 2 คน

- กลุ่มเป้าหมายในการประสานงานในการดำเนินงานวิจัยแบบบูรณาการ ได้แก่ หน่วยงานระดับนโยบาย นักวิจัยและทีมวิจัย หน่วยงานแหล่งทุนวิจัย หน่วยงานผู้ให้ข้อมูลสนับสนุนงานวิจัย

6. วิธีดำเนินงาน

จัดตั้งและบริหารจัดการศูนย์ประสานงานวิจัยโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ภายในกรมควบคุมโรค โดยมีบทบาทหน้าที่ ดังนี้

6.1 กำหนดโจทย์หรือประเด็นวิจัยจากหน่วยงานนโยบายหรือหน่วยงานที่นำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

6.2 จัดประชุมร่วมระหว่างผู้เสนอโจทย์หรือประเด็นวิจัย ผู้ใช้ประโยชน์ นักวิจัย แหล่งทุนและผู้ให้ข้อมูลสนับสนุนการดำเนินงานวิจัย

6.3 ประสานและติดตามการพัฒนาโครงร่างการวิจัย การขอทุนวิจัยและการขอจริยธรรมการวิจัย

6.4 ประสานแหล่งข้อมูลสนับสนุนการดำเนินงานวิจัย

6.5 ติดตามความก้าวหน้าการดำเนินงานวิจัยและรายงานผลให้ผู้เกี่ยวข้อง

6.6 จัดทำ ทำเนียบโครงการวิจัย รายชื่อนักวิจัย แหล่งทุน และผู้ประสานงาน

6.7 งานอื่นๆที่เกี่ยวข้องที่ได้รับมอบหมาย

7. สถานที่ปฏิบัติงาน

ตึกกรมควบคุมโรค

8. งบประมาณขอรับสนับสนุนจาก กรมควบคุมโรค มีรายละเอียด ดังนี้

ที่	รายการ	หน่วยนับ	จำนวน	อัตรา(บาท)	งบประมาณ(บาท)
1.หมวดบุคลากร					
	1.ค่าจ้างเหมาหัวหน้าศูนย์ประสานงานวิจัยโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019	เดือน	7	50,000	350,000
	2. ค่าจ้างเหมาผู้ประสานงานด้านจริยธรรมการวิจัยโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019	เดือน	7	50,000	350,000
	3.ค่าจ้างเหมาผู้ประสานงานวิจัยโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 จำนวน 2 คน	เดือน	7	26,250	367,500
2. หมวดดำเนินงาน					
	1. ค่าใช้จ่ายในการประชุม	ครั้ง	20	5,350	107,000
	2.ค่าตอบแทนปฏิบัติงานนอกเวลาราชการ	วัน	20	800	16,000
	3. ค่าบัตรเติมเงิน	เดือน	7	500	3,500
	4. ค่าวัสดุสำนักงาน				6,000
รวมเป็นเงินทั้งสิ้น 1,200,000.-บาท (หนึ่งล้านสองแสนบาทถ้วน)					**1,200,000**

หมายเหตุ: งบประมาณสามารถถัวเฉลี่ยจ่ายทุกรายการ

9. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

9.1 มีองค์ความรู้ที่ถูกต้องตามหลักวิชาการด้วยหลักฐานเชิงประจักษ์ในการดำเนินงานป้องกันควบคุมการระบาดโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

9.2 มีการบูรณาการการดำเนินงานวิจัยระหว่างหน่วยงานต่างๆในประเทศเพิ่มขึ้น

10. ผู้รับผิดชอบโครงการ

กองนวัตกรรมและวิจัย (กนว.) กรมควบคุมโรค

11. ผู้เสนอโครงการ

(นายปณิธี ธัมมวิจยะ)

ผู้อำนวยการกองนวัตกรรมและวิจัย

12. ผู้อนุมัติโครงการ

(นายสุวรรณชัย วัฒนายิ่งเจริญชัย)

อธิบดีกรมควบคุมโรค